

LIMINGAN KUNNAN TALOUSARVIO 2027 JA TALOUSSUUNNITELMA 2028–2029

Sisällysluettelo:

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS ... 3
2. TALOUSARVION YLEISET PERUSTEET ... 5
2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ ... 5
2.1.1 VÄESTÖNKEHITYS JA KUNNAN OSA-ALUEIDEN KEHITTÄMINEN ... 6
2.1.2 ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS ... 8
2.1.3 MAANKÄYTTÖ JA ASUNTORAKENTAMINEN ... 10
2.2 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT ... 10
2.2.1 TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT ... 10
2.2.2 KUNTATALOUS ... 11
2.2.3 LIMINGAN KUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT ... 12
3. LIMINGAN KUNNAN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET ... 15
3.1 LIMINGAN VISIO JA TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT ... 15
4. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN KONSERNIJOHDOLLE JA KUNNAN EDUSTAJILLE TYTÄRYHTEISÖISSÄ ... 16
4.1 LIMINGAN KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN TULOSTAVOITTEET ... 17
4.1.1 LIMINGAN VESIHUOLTO OY ... 17
4.1.2 LIMINGAN ASUNNOT OY ... 18
4.1.3 LIMINGAN KEHITYS OY ... 18
4.1.4 KIINTEISTÖ OY LAKEUSTALO LIMINKA ... 19
4.1.5 KIINTEISTÖ OY LIMINGAN VANAMO ... 19
5. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA ... 20
6. TULOSLASKELMAOSA ... 21
7. RAHOITUSOSA ... 27
8. KÄYTTÖTALOUDEN SITOVUUS PALVELUALUEITTAIN ... 30
8.1 KONSERNIPALVELUT ... 32
8.2 ELINYMPÄRISTÖPALVELUT ... 40
8.3 ELINVOIMAPALVELUT ... 51
8.4 SIVISTYSPALVELUT ... 57
8.5 HYVINVOINTIPALVELUT ... 67
9. INVESTOINTIOSA ... 77
10. LIIKELAITOKSET ... 82
10.1 KUNNALLISTEKNIIKKA LIIKELAITOS ... 82
10.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS ... 92

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Valtionvarainministeriön virkamiehet ovat laatineet poliittisille päättäjille esityksiä vaihtoehtoisista valtiontalouden tasapainottamiskeinoista. Teokset Luota tulevaan ja Agenttinen Suomi piirtävät kuvaa julkiselta sektorilta vaadittavista toimenpiteistä. Valtiovarainministeriön mukaan ”Olemme tilanteessa, jossa kuntien määrä tulee vähenemään tavalla tai toisella”. Tavoitteena tulisi raportin mukaan olla elinvoimaiset ja taloudellisesti kantokykyiset kunnat, jotka pystyvät hoitamaan tehtävänsä ja järjestämään lakisääteiset palvelut yhdenvertaisesti koko maassa.

Agenttinen Suomi -raportin mukaan ”Suomi on siirtymässä digitaalisen hallinnon kolmanteen murrokseen. Ensimmäinen murros sähköisti palvelut, toinen digitalisoi ja automatisoi prosesseja. Kolmas murros – tekoälymuutos koskee palveluita, prosesseja, virkatyötä, lain säädännön uudistamista ja soveltamista sekä vuorovaikutusta kansalaisten ja yritysten kanssa. Itsenäisesti toimivat tekoälyagentit – uuden sukupolven digitaaliset työtoverit, kokoavat ja yhdistelevät tietoa eri lähteistä, ovat mukana toiminnan päätöshetkissä ja vievät monivaiheisia tehtäviä eteenpäin itsenäisesti. Tämä vapauttaa työntekijöiden aikaa harkintaa ja vastuuta edellyttäviin tehtäviin sekä nopeuttaa palveluiden valmistelua ja asioiden käsittelyä. Vastuu päätöksistä säilyy kuitenkin aina ihmisellä.”

Valtiovarainministeriön visiointi on syytä huomioida niin kuntien strategioissa kuin talouden suunnittelussa. Se tarkoittaa kunnissa vastuullista taloudenhoito, elämistä varojen mukaan, panostamista oman tulopohjan vahvistamiseen sekä teknologian ja tekoälyn mahdollisuuksien hyödyntämistä. Tavoitteena on siis kuntien tuottavuuden parantaminen. Liminka on kulkenut tuottavuuden kehittämisessä kärkijoukoissa mikä on näkynyt kustannuksissa ja hyvinä sijoituksina valtakunnan tilastoissa vuosien ajan. Kunnan päivitetyssä strategiassa uudistuminen ja tekoälyn entistä vahvempi hyödyntäminen ohjaavat tulevaisuuden tekemistä. Tekoälyn hyödyntäminen etenee vahvasti ja robotteja olemme käyttäneet jo usean vuoden ajan mm. nurmikoiden leikkauksessa ja tilojen siivouksessa.

Vuoden 2027 talousarvio ja suunnitelma 2027-2029 täyttää varsin hyvin ministeriön virkamiesten ja tulevaisuuden esitykset. Kunnan palvelurakenteet ovat kunnossa ja oppilasennusteet huomioiden investoinnit voidaan pitää tulevina vuosina kohtuullisella tasolla. Taloussuunnitelmassa on varauduttu strategisten hankkeiden toteutukseen, joita ovat Tupoksen ja ydinkeskustan lähijunaseisakkeiden rakentamiset. Ydinkeskustan lähijunaseisakkeen toteuttamiseen saadaan 50 % valtion rahoitusta MAL-sopimuksen mukaisesti. Tupoksen seisake pyritään neuvottelemaan vastaavalla rahoitusjakaumalla seuraavaan, vuonna 2028 alkavaan MAL-sopimuskauteen. Pääpaino lähivuosien investoinneissa on kuitenkin kunnallistekniikan, siis katujen ja teiden korjausrakentamisessa. Tavoitteena on vähentää muodostunutta korjausvelkaa. Nettoinvestoinnit ovat noin 4,5 miljoonaa euroa vuodessa. Koska kiinteistöt ovat merkittävin kunnan omaisuuserä, myös niiden osalta on syytä laatia suunnitelma miten omaisuuden arvo ja kunto kyetään säilyttämään.

Taloussuunnitelma turvaa palvelut ja mm. koulujen ryhmäkoot pidetään entisellään. Strategisesti merkittävää on mahdollistaa jatkossakin koulujen erilaiset painotukset, kuten kaksikielisyys ja matemaattis-luonnontieteellisyys (STEAM). Limingassa ei ole tarvetta keskustella koulujen lakkauttamisista toisin kuin muualla Suomessa. Toisaalta meillä ei ole tämän hetken oppilasennusteiden mukaan tarvetta myöskään uusien koulujen, päiväkotien tai lisätilojen rakentamiseen. Oppilasmäärien väheneminen vapauttaa jo seuraavan neljän vuoden aikana koulutiloja noin 10 koululuokan verran. Muutoksiin on varauduttu

strategisesti jo vuosia sitten ja tilat eivät jää kunnalle käsiin tai tyhjäksi. Tulevaisuuden tarpeita ajatellen meidän on kuitenkin syytä päivittää tilannekuvaa ja tarkastella tarpeita sekä palveluita kuntatasolla.

Vuosikate 3,4 miljoonaa euroa riittää kattamaan poistot. Tulevina vuosina on kuitenkin välttämätöntä kyetä parantamaan sitä, mikäli halutaan investoida isommin. Vuosikatteen kasvu edellyttää menojen hillintää ja tulopohjan vahvistamista. Valtionosuuksien varaan kunnan tulevaisuutta ei voida rakentaa, sillä tulevan kuntien valtionosuusuudistuksen myötä valtionosuudet tulevat todennäköisesti vähenemään kaikkialla. Verotulojen vahvistamiseen voimme vaikuttaa väestönkasvun ja yritysten lukumäärän ja toiminnan kasvun kautta. Työikäisen väestön määrä on kasvanut useamman vuoden ajan ja se on näkynyt ansiotuloverojen kasvussa hyvin. Vuonna 2027 ylijäämää näyttäisi kertyvät 0,6 miljoonaa euroa.

Tulevina vuosina keskeinen kysymys ei ole se muuttuuko kuntasektori, vaan se, miten kykenemme kääntämään muutoksen Limingan eduksi.

Pekka Rajala, kunnanjohtaja

2. TALOUSARVION YLEISET PERUSTEET

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maailmantalouden toimintaympäristö ei ole osoittanut rauhoittumisen merkkejä viimeisimmän vuoden aikana. Sotiminen Euroopassa sekä Lähi-idän konfliktit vaikuttavat talouteen, energian hintoihin ja kustannustasoon. Geopoliittiset jännitteet ovat viimeisten kuukausien aikana olleet mieluummin kiristymässä kuin, kuin helpottamassa, kun vanhoja läntisiä liittolaissuhteita arvioidaan uudestaan. Aiempien riippuvaisuussuhteiden kannalta uudelleen tarkasteltaviksi kriittisiksi resursseiksi ovat muodostumassa energian lisäksi eräät puolustusteollisuuden materiaalit, siruteknologia sekä satelliittipohjaiset tietoliikenneyhteydet, joissa myös Euroopalla olisi välttämätöntä hankkia omia kyvykkyyksiä. Maailmantaloudessa on myös siirrytty entistä enemmän vapaasta maailmankaupasta protektionistisempaan talouspolitiikkaan, mikä kasvattaa hyödykkeiden hintoja. Syksyllä 2026 julkaistun VM:n taloudellisen katsauksen sekä tilastokeskuksen keräämien tietojen perusteella Suomen talous kasvaa 1,6 % vuonna 2026, 1,8 % vuonna 2027 ja 1,5 % vuonna 2028. Vaikeasta tilanteesta huolimatta Suomen talous näyttää kääntyneen vaimeaan kasvuun. Kotitalouksien kulutus on edelleen varovaista, mutta talouden luottamuksen vahvistuminen ja ostovoiman vahvistuminen toivon mukaan nopeuttaa talouden kasvua tulevina vuosina. Positiivisia signaaleja edelleen kaivataan vauhdittamaan yksityisen kulutuksen kasvua. Julkisen talouden alijäämäennuste on kuluvana vuonna 4,2 % ja vuosina 2027-2023 alijäämän ennakoidaan olevan 4,5 % tasolla suhteessa bruttokansantuotteeseen. Pitkänkään aikavälin ennusteissa julkinen talous ei näytä kuitenkaan olevan kääntymässä ylijäämäiseksi merkittävistä elvytystoimenpiteistä huolimatta.

Limingan kunnan alueella yksityisen rakentamisen merkittävä hidastuminen on kääntänyt väestönkasvun negatiiviseksi, mikä näkyy tonttien myyntitulojen vähentymisenä ja aiheuttaa jo tällä hetkellä painetta palveluverkkotarkasteluiden tekemiseen. Limingan kunnassa odotetaan, että asuntorakentamiseen muotoutunut patoutunut kysyntä alkaa jossain kohden purkaantumaan, mutta vielä ei pystytä ennakoimaan, missä vaiheessa tämä tapahtuu. Myös kunnan verorahoituspohjan pysyminen kasvussa edellyttää vuosittaista väestömäärän kasvua. Yksityisen kulutuksen vahvistumisesta huolimatta yksityisten investointien kasvua rajoittaa rahoituslaitosten kiristynyt rahoituspolitiikka. Asuntolainaa tai rahoitusta kodin rakentamiseen vaikuttaa olevan vaikea saada muilla alueilla kuin selkeissä kasvukeskuksissa. Pankkien rahoituspäätöksiin vaikuttaa aiempaa enemmän rakennuskohteiden arvioitu markkina-arvo, kun aiemmin vakuusarvoja on tarkasteltu ainoastaan rakennuskustannuksiin. Tämä on muuttanut merkittävällä tavalla uusien potentiaalisten rakentajien rahoitusmahdollisuuksiin Limingassa. Myytäviä tontteja on hyvin ja kunnan palveluverkoissa on hyvin kapasiteettia vapaana, joten valmiudet asukasmäärän kasvuun ovat kunnossa.

Nykyisen hallituksen toimet ovat vaikuttaneet tuovan lisääntyneiden tehtävien myötä kunnille enemmän kustannuksia, kuin niitä olisi hallituksen toimilla poistettu. Kuntien toimintaympäristöön odotetut muutostarpeet valtionrahoituksen kokonaisuudistuksesta ja kiinteistöverojen uudistuksesta jäivät mittavasta ja kattavasta valmistelutyöstä huolimatta toteuttamatta. Hallituksen edistämä ja 18. kesäkuuta 2026 voimaan tullut uusi hankintalaki, jossa sidosyksiköiden käyttö edellyttää jatkossa 10 % omistusosuutta, aiheuttaa mm. Kuntaliiton arvion perusteella kunnille noin 600 miljoonan euron lisäkustannukset. Limingan kunnan kohdalla tämä lakimuutos tarkoittaa, että nykyisistä talous- ja henkilöstöhallinnon, sekä ICT-

palveluita alueellisesti tuottavien sidosyksiköiden käytöstä luovutaan ja palvelut tullaan kilpailuttamaan markkinoilta.

2.1.1 VÄESTÖNKEHITYS JA KUNNAN OSA-ALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Limingan kunnan väkiluku vuoden 2025 lopussa oli 10 116 henkilöä, joka oli 74 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Väestömäärä vähentyi 2025 vuonna -0,7 %. Asukasluvun pienentymisen taustalla ilmiöinä ovat sekä syntyvyyden laskeminen, että negatiivinen kuntien välinen nettomuutto.

Kansalliset väestöennusteet eivät ole viime vuosina toteutuneet Limingan kunnan osalta, sillä yksityinen rakentaminen on ollut pysähdyksissä. Viime vuosina valtakunnallisista väestöennusteista on jääty selkeästi alemmalle tasolle, koska yksityinen rakentaminen on pysähtynyt julkisiin ennusteisiin nähden ennakoimattoman voimakkaasti. Vuosittainen syntyvyys on vähentynyt kovimmista kasvuvuosista, mutta näyttää vakiintuneen viimeisen neljän vuoden aikana 120-140 syntyvän lapsen tasolle. Tällä hetkellä merkittävin tekijä väestömäärän vähentymisessä on kuntien välinen negatiivinen nettomuutto, joka voimistui lähivuosina vuoteen 2025 saakka, mutta näyttää nyt hieman laantuneen vuoden 2026 aikana. Negatiivisen nettomuuton syy on yksityisen rakentamisen vähentyminen. Vuoden 2026 aikana väestömäärän ennustetaan kääntyvän kasvuun 19 henkilön verran, mikä johtuu nettomuuton hidastumisesta ja syntyvyyden kasvusta. Vuoden 2026 syyskuun loppuun mennessä toteutunutta luonnollista väestönkasvua on 83 henkilön verran ja nettomuutto näyttää negatiivista kehitystä -88 henkilön verran. Talousarviossa vuosille 2027-2029 ennakoidaan 40 asukkaan vuosittaista väestönkasvua.

Kunta kehittää palveluitaan ja vetovoimaansa edelleen tavoitteena positiivinen muuttovoitto ja luonnollinen väestönkasvu. Väestönkasvutavoite lähivuosille on keskimäärin 0,4 % vuodessa. Väestömäärän kehitykseen vaikuttaa merkittävästi kunnan alueella toteutuva asuntorakentaminen.

Limingan asukasluvun kehitys ja tavoitteet (tilastokeskus + kunnan ennuste)

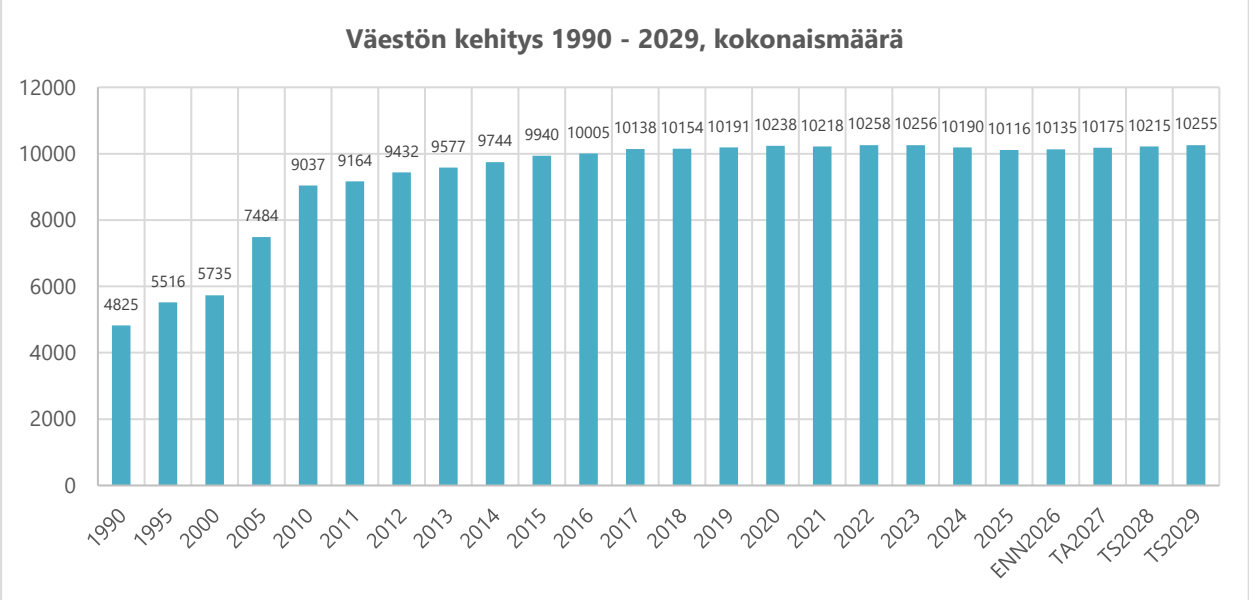

Toteutunut väestönkehitys 2012 - 2026 (syyskuu)

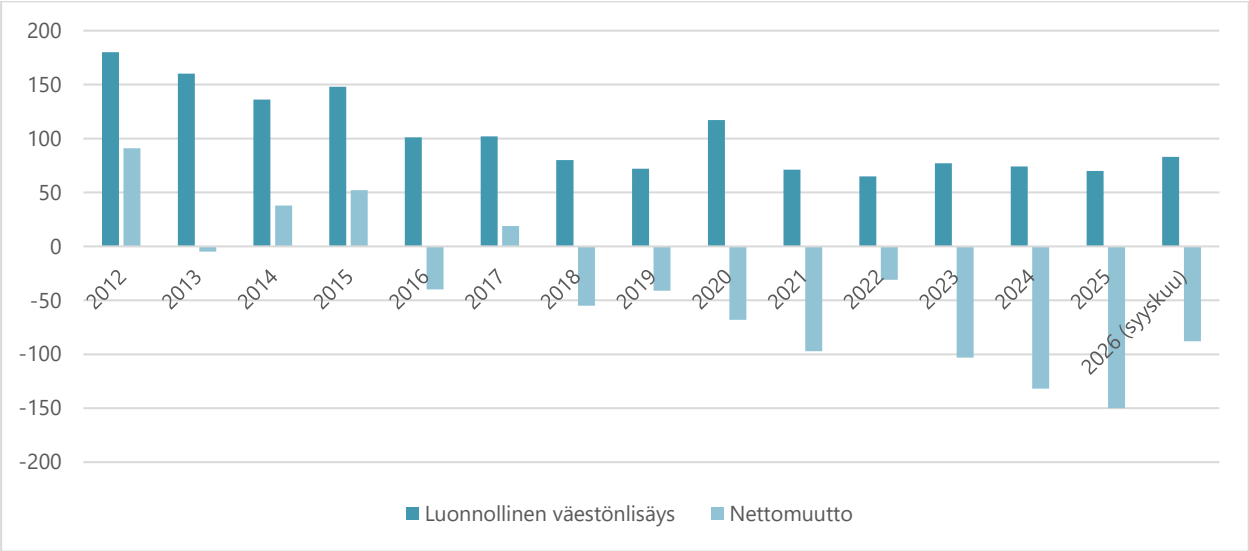

Limingan kunnan ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin sekä työikäiseen väestöön. Lasten osuus on suuri verrattuna koko maahan. Tilastokeskuksen kuntien avainluvun mukaan vuonna 2025 Limingassa alle 15-vuotiaiden osuus on 27,7 % (2024: 28,5 % 2023: 29,5 %) joka on koko maan toiseksi korkein, keskiarvon ollessa 14,3 %. Limingan kunnan väestön keski-ikä 2025 oli koko maan toiseksi alhaisin 34,5 (2024: 34,2) vuotta (koko maan keski-ikä 44,1). 65-vuotta täyttäneitä oli Limingassa 11,6 % (2024: 11,4 %) väestöstä vuonna 2025, mikä on myös koko maan alhaisin lukuarvo (keskiarvo 23,8 %).

Lasten ja nuorten suuri määrä aiheuttaa myös haasteita palvelujen järjestämiselle. Limingan kunnan väestöllinen huoltosuhde (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa työikäistä (15-64 vuotiaat) kohti) vuonna 2025 oli 64,9 %, kun koko maan keskiarvo oli 61,6 %. Syntyvyyden käännyttyä laskuun ja negatiivisen nettomuuton voimistuttua viime vuosina, tulee palvelujen tarjontaa sopeuttaa muuttunutta tilannetta vastaavaksi.

Väestön ikärakenteen kehitys 2014-2029

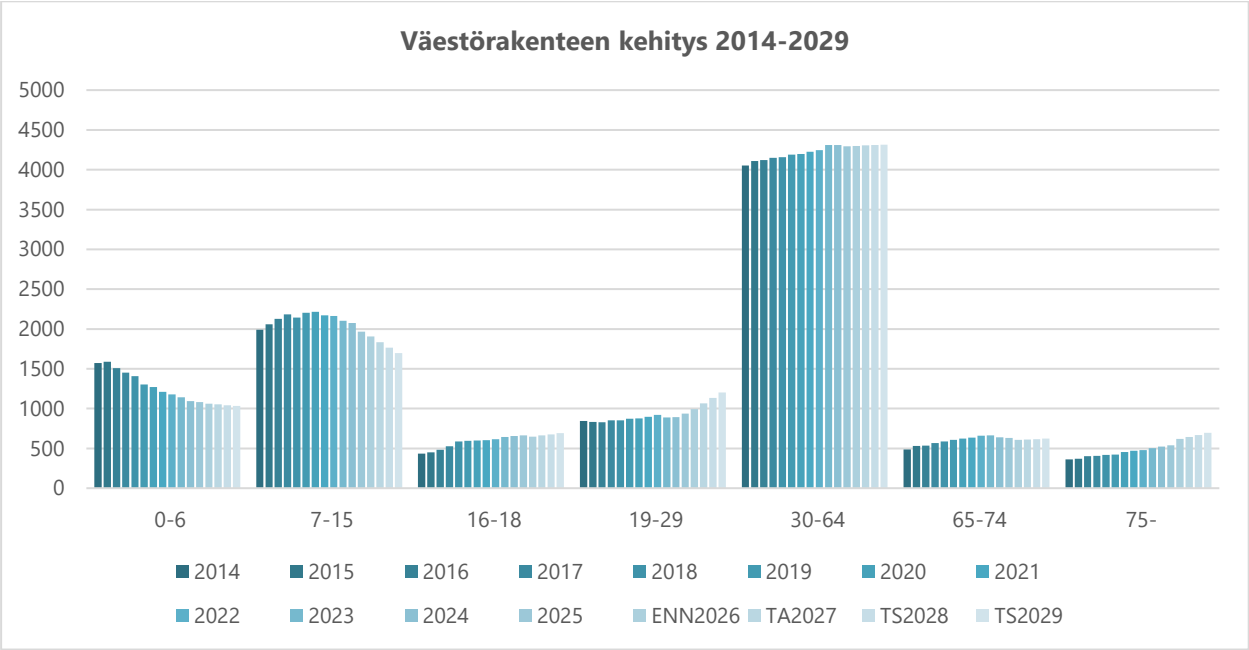

Väestön ikärakenteen kehittymisessä 2014-2025 ja ennusteessa 2026-2029 nähdään selkeimpinä muutoksina 0-6 –vuotiaiden määrän vähentyminen ja 7-15-vuotiaiden väestökehityksen kääntyminen nopeaan laskuun. Muissa ikäryhmissä lähivuosina muutoksen ennakoidaan olevan joko muuttumatonta tai vaimeaa kasvua. Mikäli yksityinen rakentaminen saadaan käynnistymään, selkeimmin kasvava ikäryhmä olisi 19-29 -vuotiaat. Kunnan palveluiden tuottamisen kannalta huoltosuhde laskee ja veronmaksajien suhteellinen osuus kasvaa lähivuosina. Mikäli kunnan 0-15 vuotiaiden väestömäärä ei lähde rakentamisen kautta uuteen kasvuun, kunta joutuu vääjäämättä sopeuttamaan palveluverkkojaan tulevina vuosina.

2.1.2 ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS

Limingassa on hyvin koulutettua, nuorta työvoimaa. Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita oli vuonna 2024 77,5 % (koko maan keskiarvo 75,1 %) 15 vuotta täyttäneistä ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneita 34,5 % (koko maan keskiarvo 34,1 %).

Työpaikkaomavaraisuuteen vaikuttaa väestönkasvu ja nopean väestönkasvun aikana työpaikkaomavaraisuus laskee. Myös Oulun läheisyys vaikuttaa Limingassa merkittävästi työpaikkaomavaraisuuteen, sillä Oulun ja sen lähiympäristön tarjoamat työpaikat ovat myös liminkalaisten helposti saavutettavissa.

Vuoden 2025 lopussa Limingan kunnan työttömyysaste oli 7,7 % (7,9 % vuonna 2024). Syyskuussa 2026 Limingan kunnan työttömyysaste 5,9 %, mikä on Pohjois-Pohjanmaan alhaisin työttömyysaste kuntien vertailussa. Koko maan työttömyysaste oli samaan aikaan 11,8 % ja Pohjois-Pohjanmaan 12,0 %. Työttömiä työnhakijoita Limingassa oli yhteensä 275, joista pitkäaikaistyöttömiä on yhteensä 74. Avoimia työpaikkoja kunnassa oli 2026 syyskuussa 6 kappaletta (19 syyskuussa 2025).

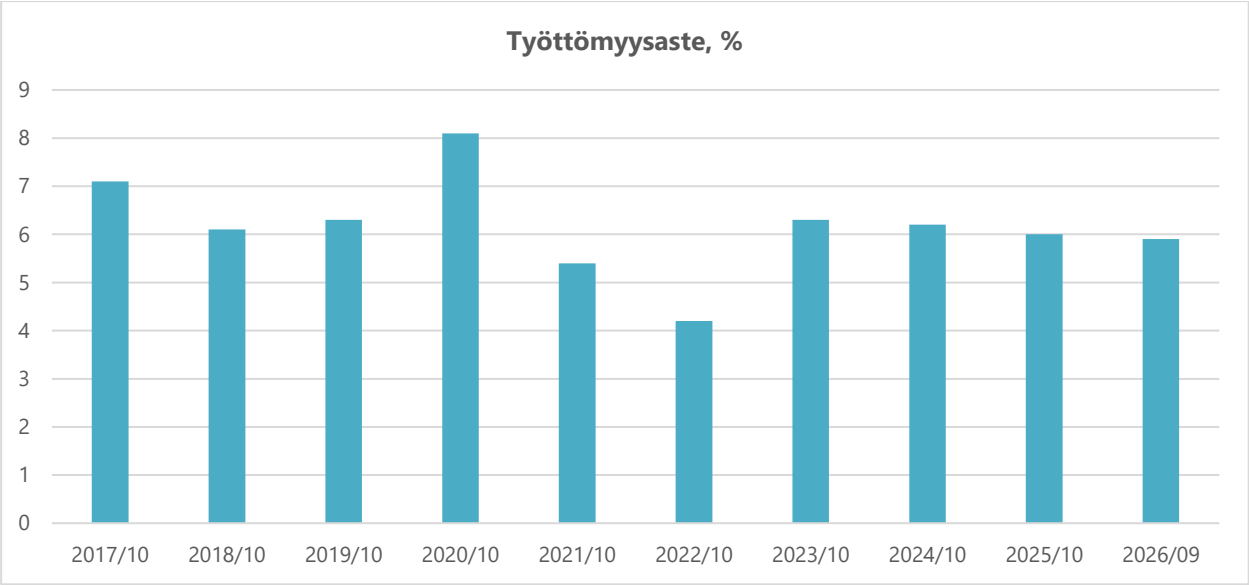
Työttömyysaste, %
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0
2017/10
2018/10
2019/10
2020/10
2021/10
2022/10
2023/10
2024/10
2025/10
2026/09

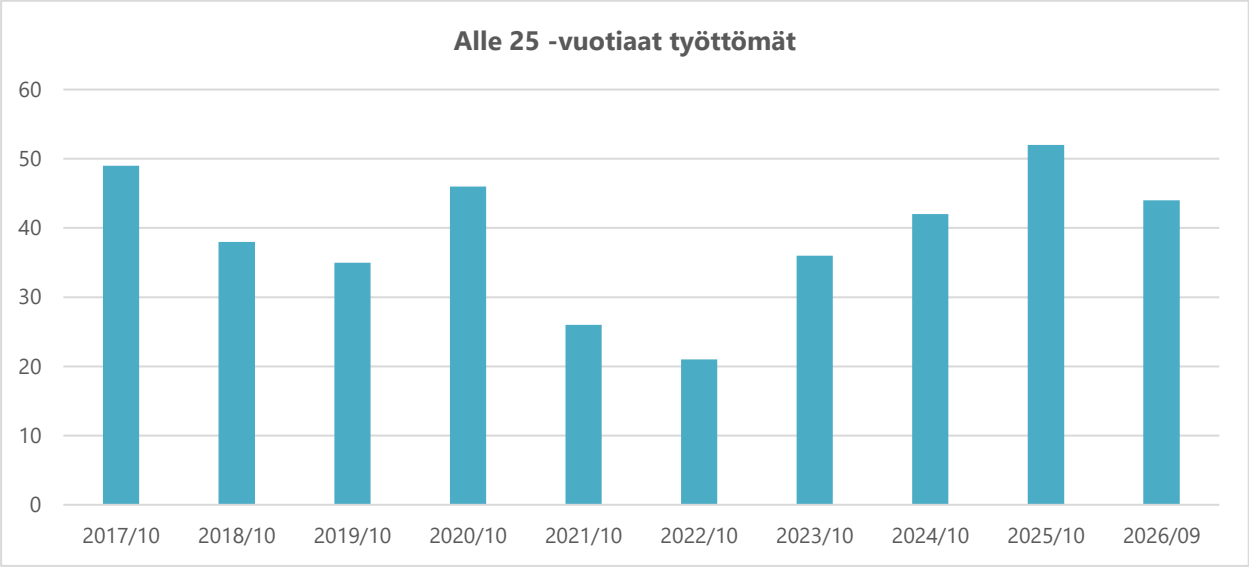
Alle 25 -vuotiaat työttömät
60
50
40
30
20
10
0
2017/10
2018/10
2019/10
2020/10
2021/10
2022/10
2023/10
2024/10
2025/10
2026/09

Pitkäaikaistyöttömät
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
2017/10
2018/10
2019/10
2020/10
2021/10
2022/10
2023/10
2024/10
2025/10
2026/09

2.1.3 MAANKÄYTTÖ JA ASUNTORAKENTAMINEN

Maankäytön tulevat suuntaviivat on esitetty kuntastrategiaan sisältyvässä kasvualuetarkastelussa. Asuintonttirakentamista ei ole vuoden 2027 aikana tarve merkittävästi lisätä, sillä tontteja on rakentamisen vauhtiin nähden hyvin myytävänä. Kuntastrategian mukainen tavoite on taata riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin, asuntokannan kehittyminen ja monipuolistuminen, eläväinen kuntakeskusta ja monipuoliset palvelut, sekä saavutettavuuden ja liikenneyhteyksien parantuminen.

2.2 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.2.1 TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT

Maailmantalouden toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti viime vuosien aikana. Koronakriisistä toipuminen, siirtyminen uuteen geopoliittisten jännitteiden aikaan, läntisten liittolaisten yhteistyön heikentyminen ja siirtyminen vapaasta maailmankaupasta protektionistisempaan talouspolitiikkaan, ovat nykyisen toimintaympäristön haasteita. Viimeisin merkittävä takaisku maailmantaloudelle oli Yhdysvaltojen ja Israelin hyökkäys Iraniin, minkä johdosta muun muassa globaalin kauppaliikenteen kannalta merkittävän Hormuzin salmen kauppaliikenne on häiriintynyt. Tilanne on johtanut energiahintojen kasvuun, korkojen nousuun, sekä pulaan tietyistä kulutushyödykkeistä. 2026 loppuvuoden aikana Yhdysvaltojen välivaalien vaikutus on myös näyttäytynyt epävarmuuden lisääntymisenä maailman geopolitiikassa. Suomen taloudelle edellä mainitun kriisin yleisvaikutus on talouskasvun hidastaminen, mikä johtuu energiahintojen ja korkojen kasvusta, sekä epävarmuuden lisääntymisestä johtuvaan kulutuksen vähentymiseen. Syksyllä 2026 julkaistun VM:n taloudellisen katsauksen sekä tilastokeskuksen keräämien tietojen perusteella Suomen talous kasvaa jopa 1,6 % vuonna 2026, 1,8 % vuonna 2027 ja 1,5 %:in vuonna 2028. Talouden kääntymistä voimakkaampaan kasvuun on jarruttanut etenkin yksityisen kulutuksen heikko kehitys.

Työllisyystilanne on valtakunnallisesti heikko ja työllisyyden vahvistuminen tulee toteutumaan odotettua hitaammin. Valtakunnallisesta tilanteesta huolimatta Limingan työllisyystilanne on pysynyt hyvänä. Ostovoiman ennakoidaan edelleen vahvistuvan palkankorotusten myötä, mutta energiahintojen ja korkojen kasvu leikkaa tämän positiivista vaikutusta talouden kehitykseen. Pankkien tiukka lainanantopolitiikka, huolien lisääntyminen hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden säilymisestä, sekä maailmantalouden repivä ja uhkakuvia voimistava talouspolitiikka vaikuttaa myös kannustavan yksityishenkilöitä mieluummin säästämään, kuin lisäämään kulutusta. Positiivisia signaaleja kaivataan lisää vauhdittamaan yksityisen kulutuksen ja yksityisten investointien kasvua.

Julkisen talouden alijäämäennuste on 2027 vuonna 4,5 %. Pitkänkään aikavälin ennusteissa julkinen talous ei näytä kuitenkaan olevan kääntymässä ylijäämäiseksi merkittävistä elvytystoimenpiteistä huolimatta. Suomen velkamäärän odotetaan olevan yli 98 % suhteessa BKT:hen vuoden 2030 lopussa.

Venäjän 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan jatkuu edelleen ja Venäjä on pystynyt kiihdyttämään hyökkäysoperaatioidensa intensiteettiä jatkuvasti mittavista miehistötappioista huolimatta. Kesän 2026 aikana sota on siirtynyt aiempaa enemmän Venäjän maaperälle, kun Ukraina on saanut tehtyä onnistuneita iskuja Venäjän öljynjalostuskapasiteettiin sekä verkkokauppaliiketoimintaan. Euroopan taloustilanteen

vahvistumista vaikeuttaa oman puolustuskyvyn nostaminen tämän hetken riskejä vastaavalle tasolle ja puolustusmenojen kasvattaminen viiteen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Toisaalta oman puolustustuotannon nostaminen voi olla taloudellisesti kannattavaa pidemmällä tähtäimellä, mikäli se alkaa realisoitumaan myös viennin lisäyksenä.

Lähde: VM, Kuntaliitto

2.2.2 KUNTATALOUS

Julkisen talouden vuosittainen lähes kymmenen miljardin alijäämä on myös kuntatalouden suurin yksittäinen haaste. Hallitus on toteuttanut mittavan määrän säästötoimenpiteitä, joilla on ollut merkittäviä vaikutuksia myös kuntien toimintojen rahoitukseen. Mittavista toimenpiteistä huolimatta tulevaisuudenkuva on pysynyt pitkälti samana, eikä julkisen talouden haasteita todennäköisesti tulla ratkaisemaan pelkästään säästöjen avulla, vaan Suomi tarvitsee etenkin yksityisen kulutuksen ja viennin kasvua.

Kuntakentän suurin yksittäinen murros on ollut sote-palveluiden poistuminen kuntien tehtävistä. Kuntia erityisesti koskettavia lähivuosien riskejä ovat hyvinvointialueiden heikon taloudellisen suorituskyvyn aiheuttama valtionrahoituksen painopisteen siirtyminen pois kunnilta, sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteet, hyvinvointialueiden kiinteistöihin liittyvät sote-palveluverkkoratkaisut, sekä kiinteistöverotuksen uudistus 2027. Hallituksen 2026 kevään budjettiriihessä kuntien valtionosuuksia päätettiin leikata 60 miljoonalla eurolla. Positiivisena yllytyksenä tuli vuoden 2026 alusta hyvinvointialueiden ennustettu 0,6 miljardin euron ylijäämäinen tulos vuodelta 2025. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (POHDE) ennustettu ylijäämä vuodelta 2025 on 53 milj. euroa.

Kuntien eriytymiskehitys jatkuu edelleen, mikä näkyy mm. siinä, että 80 % kuntien positiivisesta tuloksesta syntyi Helsingin, Espoon ja Porin kaupungeissa. Käytännössä suuret kaupungit tulevat jatkossakin menestymään ja pitämään mm. tuloverotasot erittäin houkuttelevina suhteessa muihin Suomen kuntiin. Maakuntauudistuksesta huolimatta kuntien investointitasot näyttävät tulevinakin vuosina pysyvän uudistusta edeltävällä tasolla siitä huolimatta, että vuosikatteen kokonaistaso on tullut merkittävästi alaspäin. Tämä näkymä tulee toteutuessaan johtamaan kuntien velkaantumisen nopeaan kasvuun.

Lähivuosia koskeva suurin yksittäin muutostarve liittyy uuden hankintalain voimaantuloon 18.6.2026, jossa kuntia velvoitetaan luopumaan kaikkien sellaisten in-house yhtiöiden palveluiden käytöstä, joissa kunta ei omista vähintään 10 % yhtiöstä 2030 vuoteen mennessä. Kuntatalouden kehittymisessä suurimmat riskit ovat kuntien onnistuminen toimintojen sopeuttamisessa asukasmäärän vähentymisestä johtuvan palvelutarpeen muutokseen. Pienentyvät valtionosuudet sekä inflaation, palkankorotusten ja korkojen nousun aiheuttama kustannustason kasvu edellyttää nopeaa päätöksenteko- ja sopeutumiskykyä jo lähitulevaisuudessa.

2.2.3 LIMINGAN KUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT

Limingan kunta on kasvanut ja kehittynyt pitkäjänteisellä työllä elinvoimaiseksi ja vireäksi kasvukunnaksi. Kunnan kasvun myötä myös sen palvelutoiminnan on ollut välttämätöntä kasvaa, mikä on näkynyt toimintakulujen ajoittain suurenakin kasvuna. Kunnan kiinteistöissä ilmenneet sisäilmaongelmat ovat lisänneet investointimenoja viime vuosien aikana. Haasteisiin on vastattu ripeästi ja avoimesti. Tällä hetkellä Limingan kunnan kiinteistökanta on keskimäärin hyvässä kunnossa ja kuntalaisille pystytään tarjoamaan terveelliset ja turvalliset tilat. Viime vuosina yksityisen rakentamisen voimakas hidastuminen on kääntänyt väestönkasvun negatiiviseksi, mikä näkyy tonttien myyntitulojen vähentymisenä ja aiheuttaa jo tällä hetkellä painetta palveluverkkotarkasteluiden tekemiseen. Valtionosuuksien näkökulmasta väestömäärä on saatava kasvuun, koska valtionosuuksien jakoperusteet vaikuttavat painottuvan väestömääriltään kasvaviin kuntiin. Nykyisten kehitysnäkymien perusteella kunnat eivät kuitenkaan voi laskea talouttaan valtionrahoituksen varaan, vaan verorahoituksen osuus kuntien rahoituspohjassa tulee kasvamaan.

Limingan kunnassa odotetaan, että asuntorakentamisen hidastumisesta johtuva patoutunut kysyntä alkaa jossain kohden purkaantumaan, mutta vielä ei pystytä ennakoimaan, missä vaiheessa tämä tapahtuu. Yleisen taloustilanteen helpottumisen lisäksi yksityisten investointien käynnistyminen edellyttää todennäköisesti myös rahoituslaitosten nykyisen rahoituspolitiikan löysäämistä. Myytäviä tontteja on hyvin ja kunnan palveluverkoissa on hyvin kapasiteettia vapaana, joten valmiudet talouden ja kunnan asukasmäärän kasvuun ovat kunnossa. Limingan työllisyystilanne on pysynyt kohtalaisen hyvänä, ollen 5,9 % syyskuussa 2026.

Lasten ja nuorten määrän vähentyminen mahdollistaa palveluverkkoon liittyvän kiinteistömassan vähentämisen, joihin liittyvät ratkaisut tulevat olemaan merkittävässä asemassa kunnan vuosikatteen saamisessa tulevat investoinnit paremmin kattavalle tasolle. Lähivuosina investointimäärät tulevat olemaan korkeat mittavien kuntainfraan liittyvien peruskorjaustarpeiden ja lähijuna/kaksoisraide -investointien johdosta. Uhkana on nopea lainamäärän kasvu, mikäli vuosikatetta ei saada pidettyä riittävän vahvalla tasolla.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmia varten on luotu erillinen sisäilmaohjelma, joka koostuu neljästä isommasta kokonaisuudesta, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa ja muodostavat yhtenäisen sisäilmaohjelmakokonaisuuden. Nämä neljä kokonaisuutta ovat sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy, viestintä sisäilma-asioissa, toimintamalli sisäilmaongelmia havaittaessa sekä rakennushankkeisiin liitettävät puhtaudenhallinta- ja kosteudenhallinta-asiakirjat. Lukion saneerauksen jälkeen koko kunnan rakennuskanta on joko korjattu tai rakennettu uudelleen. Lähivuosina ei ole taloudellisesti mahdollista investoida merkittäviä määriä. Panostukset tulevat investoinneissa painottumaan nykyisen infran ylläpitämiseen.

Uudesta kuntastrategiasta vuosille 2027-2034 on päätetty syksyn 2026 aikana. Talouden toimintasuunnitelmassa muutoksena näkyy uuden kuntastrategian toimeenpanoa varmistavien tavoitteiden ja mittareiden päivitystyö, sekä strategian jalkauttamiseen panostaminen vuonna 2027.

Lähtökohtana kunnan toiminnan kehittämisessä on tarjota asukkaille kuntastrategian mukaiset palvelut siten, että kunnan talous pysyy pitkällä aikavälillä tasapainossa ja kuntalaisten verorasitus kohtuullisena. Rahoitus valtion suunnalta tulee tulevinakin vuosina jatkuvasti pienentymään, mikä edellyttää rahoituksen

näkökulmasta joko jatkuvaa kunnan väestömäärän ja yritystoiminnan kasvamista, tai olemassa olevan palvelutuotannon tehokkuuden parantumista. Palvelutuotannon toimintatapojen ja prosessien jatkuva kehittäminen on välttämätöntä, jotta kunta pystyy jatkossakin tarjoamaan laadukkaat ja kattavat palvelut lähellä kuntalasia käytettävissä olevilla resursseilla. Palvelutuotannon kehittämisessä tullaan hyödyntämään muun muassa robotiikkaa ja tekoälyä kuntastrategian linjausten mukaisesti.

Kunnan ja kuntakonsernin talousarvion taloudenhoitoon liittyvät tavoitteet talousarvion suunnitteluvuosille ovat:

- **toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu** = tulot kasvavat nettomenoja nopeammin
- **vuosikate kattaa poistot** = tilikauden tulos on positiivinen
- **konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvon**
- **taseessa on ylijäämää valtuustokauden päättyessä**

Limingan kunnan talouden kehitys

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	ENN 2026	TA 2027
Asukasluku 31.12.	10 241	10 218	10 258	10 253	10 190	10 116	10 135	10 175
kasvu-%	0,5	-0,2	0,4	0	-0,6	-0,7	0,2	0,4
Tuloveroprosentti	21,5	21,5	21,5	8,86	8,9	9,4	9,4	9,4
Verotulot	35 312	37 316	39 187	21 943	21 114	21 937	23 700	24 897
Valtionosuudet	29 025	26 557	29 200	20 710	21 119	22 092	22 412	22 236
Verorahoitus yhteensä	**64 337**	**63 873**	**68 387**	**42 653**	**42 233**	**44 028**	**46 112**	**47 133**
muutos %	10,3	-0,7	7,1	-37,6	-0,98	4,3	4,7	2,2
e/asukas	6 282	6 251	6 667	4 160	4 145	4 352	4 550	4 632
Toimintamenot	64 064	68 875	74 037	44 025	44 035	45 760	46 183	48 499
muutos %	2,8	7,6	7,5	-40,5	0	3,9	0,9	5,0
Toimintakate	**56 757**	**59 036**	**63 907**	**38 767**	**38 812**	**40 326**	**40 709**	**42 859**
muutos %	5	4	8,3	-39,3	0	3,9	0,9	5,3
e/asukas	5 542	5 790	6 230	3 781	3 809	3 986	4 017	4 212
Vuosikate	**7 460**	**4 763**	**4 358**	**3 290**	**2 562**	**3 033**	**4 325**	**3 434**
e/asukas	728	454	425	321	251	300	427	338
vuosikate/poistot %	164,9	121,5	104,0	79,0	62,0	75,4	112,5	102,3
Tilikauden tulos	**2 936**	**843**	**165**	**-875**	**-1 567**	**-989**	**479**	**76**
Investoinnit, netto	5 878	2 420	4 535	4 294	3 415	1 337	2 020	4 778
e/asukas	574	237	442	419	335	132	199	470
Investointien tulorahoitus-%	**51,3**	**196,8**	**96,1**	**76,6**	**71,6**	**226,8**	**214,1**	**71,9**
Lainakanta	**31 450**	**31 159**	**28 350**	**30 050**	**33 900**	**33 000**	**33 000**	**35 000**
e/asukas	3 071	3 049	2 761	2 931	3 327	3 262	3 256	3 440
Omavaraisuusaste, %	**54,2**	**56,1**	**57,1**	**58**	**54,9**	-	-	-
Kertynyt ylijäämä	**8 442**	**8 955**	**10 304**	**12 012**	**11 429**	**11 423**	**16 902**	**16 778**
e/asukas	824	837	1 004	1 172	1 122	1 129	1 668	1 649

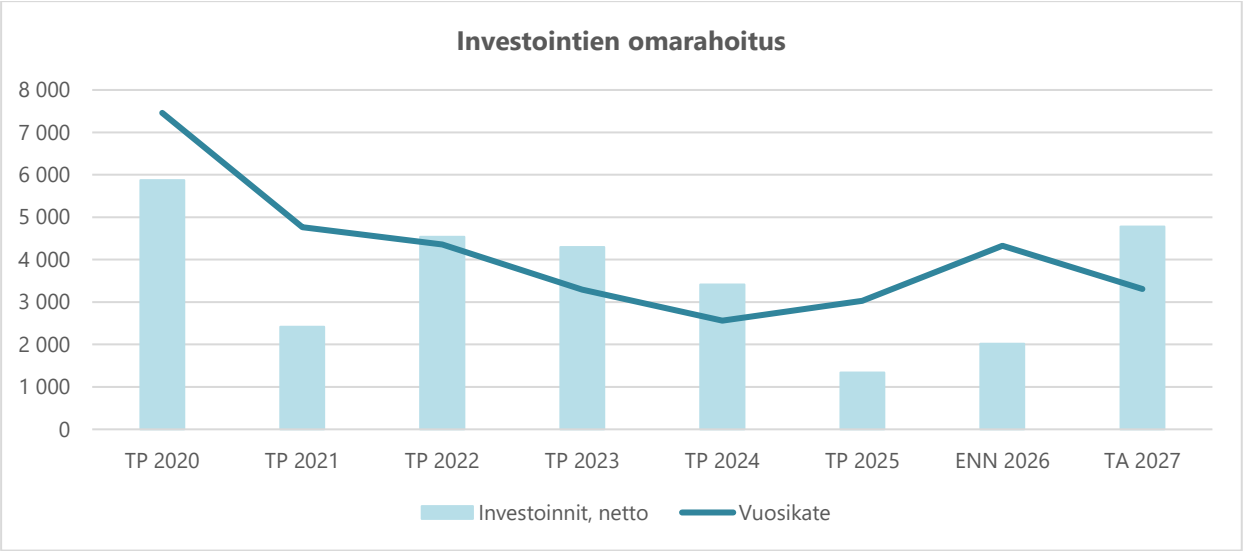
Investointien omarahoitus
8 000
7 000
6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
0
TP 2020
TP 2021
TP 2022
TP 2023
TP 2024
TP 2025
ENN 2026
TA 2027
Investoinnit, netto
Vuosikate

3. LIMINGAN KUNNAN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET

Limingan kunnanvaltuusto päivitti kuntastrategian (2027-3034) 5.10.2026 (§ 78). Palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet talousarviossa 2027 on johdettu kuntastrategiaan kirjatuista päämääristä. Kuntatason strategisten mittareiden toteumasta vastaa kunnan johtoryhmä.

3.1 LIMINGAN VISIO JA TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT

4. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN KONSERNIJOHDOLLE JA KUNNAN EDUSTAJILLE TYTÄRYHTEISÖISSÄ

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tulee omistajaohjauksella huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu. Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai yhteisön hallintoon ja toimintaan. Limingan kunnan omistajapoliittiset linjaukset (KV 28.4.2025 § 34), Omistajapoliittinen toimenpideohjelma (KH 25.5.2026 § 115-120) ja Konserniohje (Valtuusto 7.9.2015) sisältävät tarkemmat ohjeet omistajaohjauksen toteuttamisesta.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-osuus, %	Konsernin omistus-osuus, %
Limingan kunta			
Limingan peruskunta			
Kunnallistekniikka liikelaitos			
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos			
Tytäryhteistöt			
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	100,00	100,00
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Lakeustalo Liminka	Liminka	100,00	100,00
Ruutikunnat Oy	Lumijoki/Liminka	50,66	50,66
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutuskuntayhtymä (OSAO), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	1,33	1,33
Osakkuusyhteisöt			
Limingan Kehitys Oy:			
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0,00	49,00
Limingan Vesihuolto Oy:			
Lakeuden Keskuspuhdistamo	Kempele	0,00	23,57
Limingan Asunnot Oy:			
As Oy Karintie	Liminka	0,00	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	0,00	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	0,00	36,00

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot /toimintamenot, %	19,4	20,3	20,3	>30	>30
Vuosikate % poistoista	78,3	75,6	92,4	>100	>100
Omavaraisuusaste, %	49,3	47,5	47,0	>50	>50
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	99,0	103,1	100,9	<100	<100
Lainamäärä € / asukas	4 134	4 477	4 595	<5 500	<5 500
Raportointi toiminnasta ja taloudesta ennen kokouksia	2 x vuosi	2 x vuosi	2-3 x vuosi	3 x vuosi	3 x vuosi

4.1 LIMINGAN KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN TULOSTAVOITTEET

4.1.1 LIMINGAN VESIHUOLTO OY

Yhtiö vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2027
Vesihuollon toiminta on kansallisesti verrattuna tehokasta ja tehokkuuden kehittymistä seurataan erikseen määritellyillä tavoitteilla ja mittareilla:	
- Tuotantokustannukset €/m³ pienentyy edelliseen vuoteen nähden.	2026>2027 -%
- Hallinnon kustannusten pienentyminen % (2027 vs. 2026)	- 5 %
- Putkirikkojen määrä.	< 2
- Laskuttamattoman talousveden määrä	< 19 %
Veden hinnoittelu toteutetaan vesihuoltolain mukaisesti, huomioiden vesihuoltoverkoston korjausvelka ja tulevat investointitarpeet:	
- Sijoitetun pääoman tuotto 5 %	≥ 5 %

4.1.2 LIMINGAN ASUNNOT OY

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ylläpitämällä Limingassa monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2027
Yhtiön liiketoiminnan tulee olla kannattavaa siten, että yhtiön omaisuuseriä ja omistuksia pystytään kasvattamaan/laajentamaan suunnitelmallisesti vuosittain.	
- Sijoitetun pääoman tuotto -%	≥ 4 %
Kiinteistöomaisuuden ylläpito perustuu omistuserien salkuttamiseen, jossa omaisuuserien omistusvisio on kohteittain määritelty.	
- Kiinteistökohteet salkutettu PTS:n mukaisesti. Vuosittaisista toimenpiteistä toimitettu suunnitelma omistajalle.	Toteutettu / raportoitu omistajalle
Vuokra-asuntokannan ylläpitäminen tulee olla taloudellisesti suunnitelmallista ja perusteltua	
- Kiinteistöjen PTS tehty ja päivitetty	Toteutettu / raportoitu omistajalle

4.1.3 LIMINGAN KEHITYS OY

Limingan Kehitys Oy:n tehtävänä on toimia kunnan elinvoiman kehittämisen välineenä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2027
Yhtiön liiketoiminnan tulee olla kannattavaa siten, että yhtiön omaisuuseriä ja omistuksia pystytään kasvattamaan/laajentamaan suunnitelmallisesti vuosittain:	
- 10 vuoden omistusstrategian mukaiset toimenpiteet	Toteutettu ja raportoitu omistajalle
- Sijoitetun pääoman tuotto % ≥ 2 %	≥ 2 %
- Kunnanvaltuuston hyväksymän elinvoimaohjelmaa tukevan suunnitelman toteuttaminen	Toteutettu ja raportoitu omistajalle

- Yksityisten investointien edistäminen elinvoimaohjelmaa tukevien hankkeiden toteuttamiseen	Toteutettu ja raportoitu omistajalle

4.1.4 KIINTEISTÖ OY LAKEUSTALO LIMINKA

Kiinteistöyhtiö hallinnoi loppuvuonna 2018 valmistunutta Lakeustalon kiinteistöä Limingan keskustassa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2027
Yhtiön toimii taloudellisesti tehokkaasti ja tilojen vuokrataso on alueellisesti verrattuna kohtuullinen:	
- Nettorahoitustulos > -65 000 €	> - 65 000 €
- sijoitetun pääoman tuotto ≥ 5 %	≥ 5 %
Asiakastyytyväisyys on hyvä ja tilojen täyttöaste on > 95 %:	
- Asiakastyytyväisyyden parantaminen edellisvuodesta	Asiakastyytyväisyys mitattu ja raportoitu omistajalle
- Tilojen täyttöaste > 98 %	> 98 %

4.1.5 KIINTEISTÖ OY LIMINGAN VANAMO

Kiinteistöyhtiö hallinnoi Tupoksessa sijaitsevaa Vanamon kiinteistöä. Kunnan osalta tila on päiväkotikäytössä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2027
Kiinteistön vuokrataso on alueellisesti verrattuna kilpailukykyinen:	
- Yhtiön vuokra- ja kustannusrakenteen muuttaminen tasoon, jolla tilikauden tulos on ≥ 0 €	≥ 0 €

5. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Talousarvio jakaantuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan.

Käyttötalousosassa palvelualueita sitoo toimintakate (=ulkoiset nettomenot). Johtavilla viranhaltijoilla on oikeus tehdä tulo- ja menomäärärahojen muutoksia palvelualueensa sisällä, mikäli ne eivät muuta toimintakatetta. Valtuuston tulee hyväksyä toimintakatteeseen vaikuttavat sekä palvelualueiden väliset muutokset. Vastuu käyttötaloushankkeiden määrärahojen riittävyydestä on kunkin palvelualueen johtavalla viranhaltijalla.

Rahoitusosan sitova erä on pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Investointisosan menot ja tulot ovat sitovia hanke -tasolla. Hankkeet voivat olla yksilöityjä tai suurempia kokonaisuuksia. Vastuu investointihankkeiden määrärahojen riittävyydestä on kunkin palvelualueen johtavalla viranhaltijalla.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistönhoito sekä kunnallistekniikan palvelut sisältyvät palveluita ostavien peruskunnan palvelualueiden talousarvioihin ostoina liikelaitokselta.

Konsernipalveluista sisäisinä palveluina myydään ne toimisto- ja IT-palvelut, jotka kohdistuvat suoraan jollekin tulosyksikölle. Sisäiset palvelut on hinnoiteltu omakustannusperiaatteella.

Laskennallisia kustannuksia ovat suunnitelman mukaiset poistot sekä ne talous- ja hallintopalvelut, jotka eivät kohdistu selkeästi jollekin tulosyksikölle.

Talousarviomuutokset tulee tehdä talousarviovuoden aikana.

Talousarvion seuranta: Talousarvion toteumasta raportoidaan kuukausittain kunnanhallitukselle ja toteuma saatetaan valtuustolle tiedoksi kokousaikataulun mukaisesti. Vuonna 2027 osavuosikatsaukset laaditaan 31.3. ja 30.6. ja 30.9. kirjanpidon tilanteen mukaan. Konsernitaloudesta raportoidaan mahdollisuuksien mukaan osavuosikatsausten yhteydessä. Talousarvio edellyttää palvelualueilta säännönmukaista talousarvion seurantaa kuukausittain ja raportointia hallitukselle ja valtuustolle osavuosikatsausten yhteydessä. Palvelualueiden edellytetään ennakoivan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja omaa toimintaansa, jotta ne pystyvät tarvittaessa sopeuttamaan toimintaansa talousarvion tavoitteiden mukaiseksi.

Valtuutus lainanottoon: Valtuusto oikeuttaa talousjohtajan nostamaan tilapäisluottoa enintään 25 milj. euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi. Lisäksi valtuusto oikeuttaa talousjohtajan hallintosäännön mukaisesti ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa enintään rahoituslaskelman kohdan pitkäaikaisten lainojen lisäys mukaisesti. Lainanotto lyhyt- tai pitkäaikaisena lainana voidaan toteuttaa markkinatilanteen mukaan.

6. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Limingan kunta ulkoiset	**1 000 €**	**1 000 €**	**1 000 €**	**1 000 €**	**1 000 €**
Varsinainen toiminta					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 005	1 744	2 016	2 056	2 097
Maksutuotot	1 022	733	742	757	772
Tuet ja avustukset	850	752	1 040	1 040	1 040
Muut tuotot	2 532	1 648	1 843	1 843	1 843
Toimintatuotot yhteensä	**5 409**	**4 876**	**5 641**	**5 696**	**5 752**
Valmistus omaan käyttöön	25	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-27 522	-28 486	-29 253	-29 838	-30 435
Palvelujen ostot	-10 077	-10 804	-11 394	-11 622	-11 854
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 463	-3 282	-3 348	-3 415	-3 483
Avustukset	-1 449	-1 418	-1 436	-1 450	-1 465
Muut toimintakulut	-3 248	-3 245	-3 069	-3 130	-2 836
Toimintakulut yhteensä	**-45 760**	**-47 235**	**-48 499**	**-49 455**	**-50 073**
Toimintakate	**-40 326**	**-42 359**	**-42 859**	**-43 759**	**-44 320**
Verotulot	**21 937**	**23 900**	**24 897**	**25 890**	**26 845**
Valtionosuudet	**22 092**	**22 512**	**22 236**	**22 014**	**21 794**
Verorahoituksen kasvu					
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	73	30	30	20	20
Muut rahoitustulot	48	15	15	15	15
Korkokulut	-788	-973	-875	-898	-908
Muut rahoituskulut	-1	-10	-10	-4	-4
Vuosikate	**3 033**	**3 114**	**3 434**	**3 245**	**3 415**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 022	-3 386	-3 358	-3 358	-3 358
Lisäpoistot					
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	**-989**	**-272**	**76**	**-114**	**-57**
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	984	5 012	539	539	539
Varausten lis. (-) tai väh. (+)					
Tilikauden yli-/alijäämä	**-5**	**4 740**	**615**	**425**	**596**

Tuloslaskelmassa esitetään tulorahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Kunnan omat tulot ja valtion rahoitus muodostavat kunnan rahoitusjärjestelmän. Kunnan tärkeimmät tulolähteet ovat verotulot ja valtionosuudet. Suunnittelukaudelle 2027-2029 ei ole laskettu verojen korotuksia.

Toimintatuotot

Limingan kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2027 ovat 5,6 milj. euroa. Toimintatuotot sisältää myynti- ja maksutuottoja 2,8 milj. euroa, tukia ja avustuksia 1,0 milj. euroa, vuokratuottoja 1,3 milj. euroa ja muita toimintatuottoja 0,6 milj. euroa.

Toimintakulut

Limingan kunnan ulkoiset toimintakulut vuonna 2027 ovat 48,5 milj. euroa. Kunnan suurin yksittäinen menoerä on henkilöstökulut 29,3 milj. euroa. Palvelujen ostoihin on talousarviossa varattu 11,4 milj. euroa, josta 2,2 milj. euroa liittyy päivähoidon palvelusetelillä hankittaviin varhaiskasvatuspalveluihin, sekä joukkoliikenteen järjestämiseen, ympäristöterveydenhuoltoon, työllistämiseen, eläinlääkintähuoltoon yms. liittyviä yhteistoimintaosuuksiin 1,7 milj. euroa. Palvelusopimuksiin ja ostojen suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota ja toteuttaa ne mahdollisimman kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Henkilöstökulut

Limingan kunnan henkilöstökulut ovat 29,3 milj. euroa talousarviovuonna 2027. Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2026 talousarvioon nähden 2,7 %. Lomapalkkavelka on budjetoitu siten, että lomapalkkavelan muutos vuoden aikana on 0.

Henkilöstökulut palvelualueittain, 1.000 e	Palkat ja palkkiot	Henkilösivu-kulut	Yhteensä	Muutos 2026-2027	Muutos % 2026-2027
Keskusvaalilautakunta	5	1	6	5	400 %
Tilintarkastus	7	1	8	1	16,8 %
Konsernipalvelut	1 091	253	1344	9	0,7 %
Elinympäristöpalvelut	497	115	613	-16	-2,5 %
Elinvoimapalvelut	953	221	1174	246	26,5 %
Sivistyspalvelut	18 093	4 212	22 305	338	1,5 %
Hyvinvointipalvelut	1 033	241	1 274	63	5,2 %
Kunnallistekniikka liikelaitos	431	100	531	73	15,9 %
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelu liikelaitos	1 621	376	1 997	28	1,4 %
Yhteensä	**23 731**	**5 522**	**29 253**	**747**	**2,6 %**

Eläköitymisten yhteydessä virkojen ja tehtävien täyttö tarkastellaan aina tapauskohtaisesti palvelutuotannon tarpeista käsin. Suunnitelmavuosien henkilöstötarpeet tarkentuvat tulevissa talousarvioissa. Täyttölupamenettely on käytössä vuonna 2027.

Verotulot

Verotulot, 1 000 €	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos %	Muutos €
Kunnan tulovero	19 998	20 816	21 783	4,6 %	967
Osuus yhteisöveron tuotosta	851	872	1 010	13,7 %	138
Kiinteistövero	2 088	2 212	2 104	-4,9 %	-108
Verotulot yhteensä	**21 937**	**23 900**	**24 897**	**4,2 %**	**997**

Limingan kunnan verotulot on arvioitu Kuntaliiton syyskuussa 2026 antaman veroennustekehikon pohjalta. Verokertymän kokonaismäärään vaikuttaa väestömäärän kasvu, rakennuspaikkojen myynti ja työllisyyden kehittyminen. Kunnan omien elinvoima- ja työllisyyspanostusten myötä kunnan verotulojen ennakoidaan vahvistuvan maltillisesti talousarviovuonna sekä suunnitelmavuosien aikana.

Kiinteistövero on kunnallinen vero ja se tilitetään kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistöveron perusteena ovat kiinteistön verotusarvo sekä kiinteistöveroprosentit. Rakennukset ja maapohja verotetaan erikseen. Kunta päättää sovellettavista kiinteistöveroprosenteista kiinteistöverolaissa säädettyjen vähimmäis- ja enimmäismäärien rajoissa. Kiinteistöveroja korotettiin lähemmäs alueellista keskitasoa vuodelle 2024 samalla, kun hallitus päätti, että yleisestä kiinteistöverosta eriytettiin maapohjan verotus omaksi veroksi, jonka vähimmäismäärä asetettiin 1,30 %:in. Valtionhallinto on valmistellut kiinteistöverotuksen uudistusta, jonka odotetaan tulevan voimaan seuraavan hallituskauden aikana. Uudistuksen myötä verojen laskenta on suunniteltu perustuvan aiempaa voimakkaammin markkinaperusteisiin verotusarvoihin, jolla odotetaan olevan positiivinen vaikutus Limingan kunnan kiinteistöverojen kokonaiskertymään.

	Liminka 2027	Vaihteluvälit 2027
Yleinen kiinteistövero, maa-alueet	1,30	1,30 - 2,00
Yleinen kiinteistövero, rakennukset	1,10	0,93 - 2,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,50	0,41 - 1,00
Muu asuinrakennus	1,10	0,93 - 2,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00 - 2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	2,00 - 6,00
Voimalaitokset	3,10	0,93 - 3,10

Valtionosuudet

Valtionosuudet ovat kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jonka käytöstä kunta päättää itse. Valtionosuusjärjestelmä tasaa kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Valtionosuusrahoitus koostuu kahdesta osasta: 1) valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja 2) opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksesta.

Vuoden 2023 alusta lähtien valtionosuusrahoituspohja muuttui täysin, kun osa valtionosuusrahoituksesta siirtyi hyvinvointialueiden toiminnan rahoitukseksi. Valtionosuuksiin on myös tehty viime vuosina useita muutoksia ja leikkauksia. Muutosten myötä kuntien tulopohja on heikentynyt merkittävästi. Kuntien lakisääteisiä tehtäviä on vuonna 2025 laajennettu muun muassa oppimisen tuen uudistuksen ja TE-palveluiden siirtämisen myötä. Kumpikin muutos toteutui kunnille merkittävän paljon rahoituksellisesti alijäämäisenä, eli menoja lisääntyi tai siirtyi kunnille enemmän kuin rahoitusta lakisääteisen palvelun

järjestämiseen. Kevään 2026 budjettiriihessä kuntien valtionosuuksia päätettiin leikata 60 milj. euroa. Vuoden 2027 alusta voimaantulevaksi suunniteltu valtionosuusuudistus lykkääntyi ratkaistavaksi seuraavalle hallitukselle.

Kuntaliiton ennakollisen laskelman mukaan Limingan kunnan valtionosuuden vähentyvät -0,8 % (- 176 000 euroa) vuonna 2027 verrattuna vuoden 2026 valtionosuuksiin.

Valtionosuudet, 1.000 €	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Verotulojen tasaus	5 366	5 351	5 130
Peruspalveluiden valtionosuus	14 734	15 271	15 067
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	1 635	1 548	1 565
Veromenetysten kompensaatiot	356	342	473
Valtionosuudet yhteensä	**22 092**	**22 512**	**22 236**

Toimintakate

Yhdeksi taloudenhoidon tavoitteeksi on Limingassa asetettu, että toimintakatteen (nettomenojen) kasvun tulee olla verorahoituksen kasvua pienempi. Vuonna 2027 verorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) kokonaistaso kasvaa 1,6 % ja toimintakate kasvaa 1,2 %.

Rahoitustuotot ja –kulut

Rahoitustuotot ja -kulut on arvioitu vuosikatteen ja investointiohjelman mukaisesti. Lainojen korkokuluihin on varauduttu talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella pitkän aikavälin korkoennusteen mukaisesti. Rahoitusmenot tulevat nousemaan talousarvion suunnittelukaudella elinvoiman kasvattamiseen tähtäävien investointimenojen johdosta.

Poistot

Poistot on laskettu investointikohteiden arvioidun valmistumisajankohdan mukaan. Limingan kunnan taloustavoitteena on, että vuosikate kattaa poistot. Talousarviovuonna 2027 vuosikate ei kata poistoja, joten tilikauden tulos on miinusmerkkinen.

Tilikauden tulos

Talousarviovuoden 2027 tilikauden tulokseksi muodostuu 76 796 euroa. Kunnan tuloksenmuodostumisessa on keskeistä rajoittaa toimintakulujen kasvua ja pyrkiä vahvistamaan toimintatuottojen ja verotulojen kertymää, sekä noudattaa talouden tasapainottamisesta päätettyjä toimenpiteitä.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
100 * Toimintatuotot/(Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön). Tunnusluku osoittaa kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan myynti- ja maksutuotoilla.

Vuosikate € /asukas

Vuosikatteen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen nettoinvestointitaso (investointimenot - investointitulot) asukasluvulla. Talousarviossa 2027 vuosikate on 338 €/asukas.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

100 * vuosikate/poistonalaisten investointien omahankintamenot.

Tasapainossa olevan talouden tavoite on kattaa poistot vuosikatteella, jolloin tilikauden tulos pysyy positiivisena.

Kertynyt ylijäämä e/asukas

(Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä) / Asukasmäärä. Tavoitearvo pitkällä aikavälillä vähintään 300 - 400 euroa asukasta kohden (valtakunnallinen tavoite).

TULOSLASKELMA, SISÄISET JA ULKOISET

Tuloslaskelmassa mukana liikelaitosten palvelujen myynnit ja ostot, sekä talous-, hallinto- ja IT-palvelujen myynnit ja ostot.

Limingan kunta **Ulkoiset ja sisäiset erät, €**	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Varsinainen toiminta					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	12 115 474	12 869 346	13 011 236	13 051 492	13 092 692
Maksutuotot	1 022 034	733 040	741 820	756 700	771 500
Tuet ja avustukset	850 103	751 914	1 039 684	1 039 684	1 039 684
Muut tuotot	2 532 278	1 647 604	1 843 076	1 843 076	1 843 076
Toimintatuotot yhteensä	**16 519 889**	**16 001 904**	**16 635 816**	**16 690 952**	**16 746 952**
Valmistus omaan käyttöön	**24 601**				
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-27 522 482	-28 505 831	-29 252 594	-29 853 300	-30 448 800
Palvelujen ostot	-15 221 858	-16 152 622	-16 793 234	-17 039 425	-17 267 425
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 463 338	-3 282 361	-3 348 167	-3 413 800	-3 479 900
Avustukset	-1 449 315	-1 418 100	-1 436 000	-1 450 500	-1 465 100
Muut toimintakulut	-9 213 707	-9 022 777	-8 664 498	-8 725 667	-8 431 767
Toimintakulut yhteensä	**-56 870 700**	**-58 381 691**	**-59 494 493**	**-60 482 692**	**-61 092 992**
Toimintakate	**-40 326 209**	**-42 379 788**	**-42 858 677**	**-43 791 740**	**-44 346 040**
Verotulot	**21 936 605**	**23 900 000**	**24 897 000**	**25 890 000**	**26 845 000**
Valtionosuudet	**22 091 865**	**22 512 137**	**22 235 663**	**22 013 300**	**21 793 100**
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	72 507	30 000	30 000	20 000	20 000
Muut rahoitustulot	47 886	15 000	15 000	15 000	15 000
Korkokulut	-788 391	-973 000	-875 000	-898 000	-908 000
Muut rahoituskulut	-1 352	-10 000	-10 000	-4 000	-4 000
Vuosikate	**3 032 912**	**3 094 349**	**3 433 986**	**3 244 560**	**3 415 060**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 022 133	-3 386 479	-3 358 190	-3 358 190	-3 358 190
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	**-989 221**	**-292 130**	**75 796**	**-113 630**	**56 870**
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	983 736	5 011 868	538 736	538 736	538 736
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	0				
Tilikauden yli-/alijäämä	**-5 485**	**4 719 738**	**614 532**	**425 106**	**595 606**

7. RAHOITUSOSA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelma osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoitusosa, 1 000 €	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 033	3 112	3 434	3 245	3 415
Tulorahoituksen korjauserät	-108	-100	-100	-100	-100
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 003	-3 265	-5 028	-4 800	-4 290
Rahoitusosuudet investointeihin	427	345	100	100	100
Pysyvien vastaavien hyödyk-keiden luovutustulot	161	125	150	150	150
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-490**	**217**	**-1 444**	**-1 405**	**-725**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-1 650	0	***)** -800	0	0
Antolainasaamisten väh.	153	5	5	5	5
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	4 576	7 139	6 500	5 321
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-3 150	-4 500	-4 900	-5 100	-4 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 000	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-742	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**1 611**	**81**	**1 444**	**1 405**	**726**
Rahavarojen muutos	**1 121**	**298**	**0**	**0**	**0**
Rahavarat 31.12.	3 227	3 525	3 525	3 526	3 526
Rahavarat 1.1.	2 106	3 227	3 525	3 525	3 526
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-490	217	-1 444	-1 405	-725
Lainanhoitokate	1,0	0,7	0,7	0,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	19	27	21	21	22
Investointien tulorahoitusprosentti	84,8	96,4	71,9	71,3	84,5

***) Vesiyhtiölle Ekokorttelin alueen vesihuoltoinfran rakentamiseen myönnettävä laina**

Lainakanta

Hallintosäännön mukaan talousjohtaja päättää pitkäaikaisen vieraan pääoman sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman ottamisesta valtuuston talousarviossa asettamissa rajoissa. Vuonna 2027 uuden lainarahoituksen tarve on 7,1 milj. euroa ja vuoden lopussa lainamäärän arvioidaan olevan 35 milj. euroa (3 440 euroa/asukas). Tämä voidaan kattaa joko pitkäaikaisella tai lyhytaikaisella lainalla, rahamarkkinoista riippuen. Kunta lyhentää vuonna 2027 pitkäaikaisia lainoja yhteensä 5,0 milj. euroa. Korkomenot on arvioitu 2,5 %:n keskimääräiseen tasoon. Aiemmin otettujen lainojen korkotaso on matalampi, mutta uusien taloussuunnitteluvuosien aikana otettavien lainojen korot tulevat olemaan lähellä 3,0 %:n tasoa.

Suunnitelmakaudella toteutettavien investointihankkeiden osalta tulee käyttää tarkkaa harkintaa, jotta lainamäärä pysyy hallittuna. Mikäli investointeja päädytään rahoittamaan esim. leasing-rahoituksella, tulee asian vaikutukset arvioida tarkoin käyttötalouden menoihin ja sitä kautta vuosikatteen riittävyyteen.

Rahamarkkinoiden kehitys vaikuttaa korkokustannuksiin. Lainanhoitokate (vuosikatteen riittävyys lainojen lyhennysten ja korkojen maksuun) on talousarviovuonna 0,7.

Laina- ja korkomenojen kehitys	TP2023	TP2024	TP2025	ENN2026	TA2027	TS2028	TS2029
Lainanotto, 1000 €	5 000	6 850	3 000	4 000	7 000	6 000	5 000
Lainojen lyhennys 1000 €	3 300	3 000	3 900	4 000	5 000	5 100	4 600
Lainamäärä, 1000 €	30 050	33 900	33 000	33 000	35 000	35 900	36 300
Lainamäärä €/as	2 931	3 325	3 264	3 256	3 440	3 514	3 540
Lainojen korot, 1000 €	657	925	788	973	875	898	908
Lainojen hoitokustannukset, €/as	386	385	464	491	577	587	537

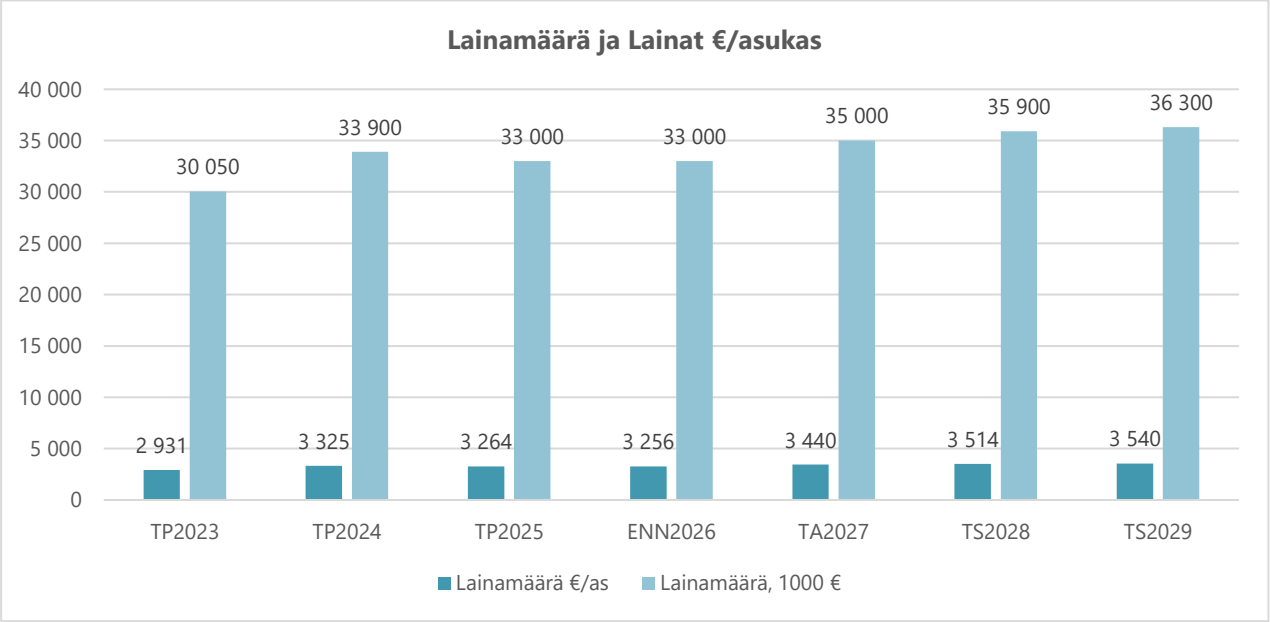

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset). Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, mikäli tunnusluku on 1,0 tai suurempi. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1,0, joudutaan lainan hoitoon ottamaan uutta lainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys
= 365 pv * Rahavarat varainhoitovuoden lopussa / Kassasta maksut varainhoitovuonna. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Investointien tulorahoitusprosentti
= 100 * Vuosikate / (Investointimenot – Investointien rahoitusosuudet)
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

8. KÄYTTÖTALOUDEN SITOVUUS PALVELUALUEITTAIN

Peruskunnan palvelualueet ovat valtuustoon sitovia ulkoisten ja sisäisten tulojen ja menojen toimintakatteen osalta.

Vaalit	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	9 230	0	15 000
menot	-12 594	-1 203	-6 820
toimintakate	**-3 363**	**-1 203**	**8 180**
Tarkastustoimi	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	0	0	0
menot	-26 124	-23 115	-24 328
toimintakate	**-26 124**	**- 23 115**	**- 24 328**
Konsernipalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	1 264 659	1 203 725	1 257 259
menot	-3 588 790	-3 675 350	-3 749 448
toimintakate	**-2 324 131**	**-2 471 625**	**-2 492 189**
Elinympäristöpalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	2 910 223	2 642 810	2 963 362
menot	-3 972 597	-4 574 143	-5 226 593
toimintakate	**-1 062 375**	**-1 931 333**	**-2 263 230**
Sivistyspalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	1 436 265	1 323 278	1 416 656
menot	-34 746 641	- 35 304 412	-35 282 050
toimintakate	**-33 310 376**	**-33 981 134**	**-33 865 395**
Hyvinvointipalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	298 229	263 500	345 791
menot	-3 213 570	-3 335 879	-3 425 401
toimintakate	**-2 915 341**	**-3 072 379**	**-3 079 610**
Elinvoimapalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
tulot	214 391	255 000	450 000
menot	-2 765 564	-2 861 159	-3 238 179
toimintakate	**-2 551 173**	**-2 605 159**	**-2 788 179**

Peruskunta, käyttötalous yhteensä	TP 2025	TA 2026	TA 2027
tulot	6 132 997	5 688 313	6 448 068
menot	-48 325 880	-49 775 262	-50 952 819
toimintakate	**-42 192 883**	**-44 086 949**	**- 44 504 750**

Liikelaitokset ovat valtuustoon sitovia liikeylijäämän/-alijäämän osalta.

Tilikauden liikeylijäämä/-alijäämä	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Ateria- puhtaus ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	56 258	5 793	**-1 998**
Kunnallistekniikka liikelaitos	113 367	9 722	**-29 385**

8.1 KONSERNIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Yleistavoitteena on ohjata ja yhteensovittaa kunnan ja kuntakonsernin toimintaa ja taloutta vuosille 2027-2034 hyväksytyn kuntastrategian toteuttamiseksi. Talousarviovuoden painopisteinä ovat strategian toimeenpano, talouden tasapainon vahvistaminen, hyvän johtamisen edellytysten turvaaminen sekä toiminnan jatkuvuus ja varautuminen.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Konsernipalvelut jakautuvat johtamiseen, hallinto- ja henkilöstöpalveluihin, yhteistoimintaosuuksiin, talouspalveluihin, IT-palveluihin sekä konsernipalveluiden hankkeisiin. Palvelualue ohjaa kuntastrategian mukaisesti kuntakonsernin toimintaa, tukee palvelualueiden johtamista ja koordinoi kunnan sidosryhmätyötä. Kunta hankkii taloushallinnon ja palkanlaskennan palvelut sekä osan koulusihteeripalveluista Monetra Oulu Oy:ltä ja tietoliikenne- sekä tietotekniikkapalveluja Joki ICT Oy:ltä. Palvelujen järjestämistapaa arvioidaan hankintalain muutosten ja sopimuskausien edellyttämällä tavalla.

Toimintaympäristöanalyysi

Kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat väestökehityksen eriytyminen, julkisen talouden paineet, palvelutarpeiden muutokset sekä digitalisaation, tiedonhallinnan ja turvallisuuden kasvavat vaatimukset. Limingassa toimintaa ja taloutta on tarpeen tarkastella pitkäjänteisesti siten, että käytettävissä olevat voimavarat kohdennetaan strategisesti vaikuttavaan toimintaan ja kuntakonsernin taloudellinen kestävyys vahvistuu.

Talous-, henkilöstö- ja ICT-palvelujen järjestämistapaan kohdistuu merkittävä toimintaympäristön muutos. Vuonna 2027 valmistellaan Monetra Oulu Oy:ltä ja Joki ICT Oy:ltä hankittavien palvelujen vaihtoehtoisia järjestämistapoja ja arvioidaan ratkaisuja kustannusten, laadun, ohjattavuuden, riskien sekä toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta.

Kunnan talouden tasapainottamista jatketaan suunnitelmakaudella. Vuoden 2027 talousarviossa korostuvat talouden ennakointi, säännöllinen seuranta ja kyky reagoida poikkeamiin. Samalla investointien, käyttötalouden ja kuntakonsernin taloudellisten vastuiden yhteensovittamista vahvistetaan. Koko kunnan talousarviovalmistelussa talouden sopeuttamistarve on ollut merkittävä.

Turvallisuusympäristön muutos, hybridiuhat, kyberuhat ja kriittisiin palveluihin kohdistuvat häiriöriskit korostavat kunnan varautumista ja jatkuvuudenhallintaa. Vuonna 2027 kehitetään valmiussuunnittelua, yhteistä tilannekuvaa, häiriötilanteiden johtamista ja kriisiviestintää sekä jatketaan kyberturvallisuuden vahvistamista.

Kuntien rahoitusjärjestelmän muutoksia seurataan ja niiden vaikutukset Limingan talouteen arvioidaan osana taloussuunnittelua ja ennakointia.

Toiminnan kehittäminen

Uuden kuntastrategian 2027-2034 toimeenpano kytketään talousarvioon, palvelualueiden tavoitteisiin, johtamiseen ja seurantaan sekä strategiaa toimeenpaneviin ohjelmiin, joista osan päivittäminen käynnistetään vuoden 2027 aikana. Strategian toteutumista seurataan sovituilla mittareilla, ja tulokset käsitellään osana talouden ja toiminnan raportoinnista.

Johtamista kehitetään vahvistamalla yhtenäistä johtamiskulttuuria ja strategista johtamisosaamista. Esihenkilötyössä painotetaan strategian toimeenpanoa, henkilöstön osaamisen ja työkyvyn johtamista sekä yhteisten toimintatapojen vahvistamista. Henkilöstöohjelma päivitetään vastaamaan uuden kuntastrategian tavoitteita.

Tekoälyn hyödyntämistä hallinnollisessa työssä laajennataan hallitusti. Vuonna 2027 vahvistetaan henkilöstön tekoälyosaamista ja tunnistetaan tehtävät, joissa tekoäly voi parantaa työn laatua, sujuvuutta sekä tuottavuutta tietosuoja ja tietoturva huomioiden. Kunnan digitaalisen toimintaympäristön kokonaisarkkitehtuuria valmistellaan tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksien laajentamiseen.

Tiedolla johtamisen kehittämistä jatketaan ja sen kehittämistarpeet nivoutuvat yhteen tekoälyn kehittämisen kanssa. Ratkaistavana oleva haaste sekä tietojohtamisen, että tekoälyn hyödyntämisen osalta on kunnan erilaisissa tietojärjestelmissä olevien tietojen tuominen kokonaisvaltaisesti ja turvallisesti tietojohtamisen välineiden ja tekoälyratkaisujen hyödynnettäväksi.

Vuonna 2027 edistetään sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa ja asiakirjojen sähköistä elinkaarenhallintaa. Samalla päivitetään tiedonhallintamallia, jatketaan prosessien kuvaamista, kehitetään asiahallinnan toimintatapoja ja selvitetään suomi.fi -viestien hyödyntämistä viranomaisviestinnässä.

Työhyvinvoinnin rakentajat ESR+ -hankkeen toimenpiteitä jatketaan 30.9.2027 saakka. Vuonna 2027 hyödynnetään alkukartoituksen ja pilottien tuloksia työkykyjohtamisen, palautumisen ja henkilöstön hyvinvoinnin kehittämisessä sekä arvioidaan toimivien käytäntöjen juurruttamista kunnan pysyviksi toimintatavoiksi.

Omaa tietohallinto-osaamista vahvistetaan edelleen. Tietohallinnon on oltava mukana kaikissa kunnan kannalta merkittävissä ICT-infrastruktuurin muutoksissa. Sen resursseja kuormittavat tunnistetut merkittävät tietojärjestelmien kehittämistarpeet, kuten varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän vaihtuminen ja sähköisen arkiston käyttöönotto.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 264 659**	**1 203 725**	**1 257 259**	**1 258 226**	**1 259 326**
Myyntituotot	1 000 069	953 165	1 035 759	1 036 726	1 037 826
Maksutuotot	15				
Tuet ja avustukset	241 427	238 000	213 500	213 500	213 500
Muut toimintatuotot	23 147	12 560	8 000	8 000	8 000
TOIMINTAKULUT	**-3 588 790**	**-3 675 350**	**-3 749 448**	**-3 819 657**	**-3 851 327**
Henkilöstökulut	-1 294 346	-1 335 170	-1 344 431	-1 371 400	-1 398 300
Palkat ja palkkiot	-1 023 018	-1 085 308	-1 091 240	-1 113 100	-1 135 200
Henkilösivukulut	-271 328	-249 862	-253 191	-258 300	-263 100
Palvelujen ostot	-1 738 785	-1 828 739	-1 875 761	-1 911 701	-1 948 201
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 753	-29 600	-26 600	-27 000	-27 400
Avustukset	-3 333	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Muut toimintakulut	-521 573	-480 841	-501 656	-508 556	-476 426
TOIMINTAKATE	**-2 324 131**	**-2 471 625**	**-2 492 189**	**-2 561 431**	**-2 592 001**

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Kuntastrategian 2027-2034 jalkauttaminen, toimeenpano, mittarointi ja seuranta koko kuntakonsernissa
- Talous-, henkilöstö- ja ICT-palveluiden järjestämisvaihtoehtojen valmistelu hankintalain muutosten edellyttämällä tavalla
- Esihenkilöpalavereiden uuden konseptin rakentaminen
- Tiedonhallintamallin edistäminen
- Sähköisen arkistoratkaisun käyttöönoton edistäminen
- Henkilöstön tekoälyosaamisen vahvistaminen
- Sihteeripalveluiden toimintamallin uudistaminen ja jatkuvuuden vahvistaminen
- Tietojohtamisen edelleen kehittäminen
- Työterveysyhteistyön vaikuttavuuden, työkykyjohtamisen ja ennaltaehkäisevien toimintatapojen kehittäminen
- Tasopalkkajärjestelmän soveltamisen ja palkkojen yhteensovittamisen jatkaminen
- Konserniohjeen päivittäminen
- Vesihuoltosuunnitelman laatiminen vuoden 2027 loppuun mennessä
- Tekoälystrategian laatiminen vuoden 2027 loppuun mennessä
- Toimistosihteerin tehtävä siirretään elinympäristöpalveluista konsernipalveluihin
- Sellaiset uudet tehtävät, sekä määräaikaiset ja vakituiset pois lukien sijaiset, tulee hakea täyttölupa kunnanhallitukselta ennen tehtävän täyttämistä, mikäli talousarvioon ei ole varattu määrärahaa henkilön palkkaamiseen.

Toimintasuunnitelma

Kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät sekä päätöksenteon toimintatapojen kehittäminen ovat palvelualueen vastuulla. Toiminnassa painotetaan oikea-aikaista valmistelua, päätösten toimeenpanon seurantaa, selkeää päätöksentekoviestintää ja sähköisten toimintatapojen kehittämistä.

Kunnanvaltuuston hyväksymä kuntastrategia 2027-2034 ohjaa vuoden 2027 toimintaa ja taloutta. Strategia toimeenpannaan palvelualueiden tavoitteiden, strategiaa toteuttavien ohjelmien ja vuosittaisten talousarviotoimenpiteiden kautta. Konsernipalvelut koordinoi strategian jalkauttamista, mittareita ja seurantaa sekä tukee palvelualueita tavoitteiden konkretisoinnissa.

Konsernipalvelujen henkilöstöstä merkittävä osa tuottaa sihteeripalveluja kunnan eri palvelualueille. Vuonna 2027 jatketaan sihteeripalvelujen toimintamallin kehittämistä ja vakiinnuttamista. Tavoitteena on selkeyttää tehtäviä ja vastuita, vahvistaa palvelujen jatkuvuutta sekä kohdentaa henkilöstön osaamista ja työpanosta tarkoituksenmukaisesti palvelualueiden tarpeisiin.

Työterveysyhteistyössä painotetaan vuonna 2027 ennaltaehkäisevää työkykyjohtamista, varhaista tukea, palveluihin oikea-aikaista ohjautumista ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaa. Yhteistyötä johdetaan seurantatietojen ja sovittujen tavoitteiden perusteella.

Tasopalkkajärjestelmän soveltamista, palkkojen yhteensovittamista ja paikallisten käytäntöjen yhdenmukaistamista jatketaan työ- ja virkaehtosopimusten mukaisesti työehtosopimuskauden 2028 loppuun työehtosopimusneuvotteluiden mukaisesti. Tavoitteena on läpinäkyvä, oikeudenmukainen sekä tehtävien osaamisen ja vastuun huomioiva palkkausjärjestelmä.

Tiedonhallintamallin päivittämistä jatketaan palvelualueiden yhteistyönä. Vuonna 2027 kuvataan keskeisiä toimintaprosesseja ja tietovarantoja, selkeytetään vastuita sekä kytketään tiedonhallintamalli asiahallinnan, sähköisen arkistoinnin, tietosuojan ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseen.

Palvelualueen strategiset tavoitteet

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Elinvoimaa edistävän brändi-koulutuksen järjestäminen esihenkilöille ja luottamus-henkilöille.	Koulutus toteutettu.	Koulutus toteutetaan vuoden 2027 aikana ja osallistujista vähintään 80 % arvioi sen tukeneen yh-teistä Liminka-kuvaa.

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Asuntokanta kehittyy ja monipuolistuu	Uuden konseptien luominen, jotta rakennushankkeet saadaan liikkeelle.	Valmisteltujen tai pilotoitujen asumisen konseptien määrä.	Vähintään yksi uusi asumisen konsepti valmistellaan tai pilotoidaan vuoden 2027 aikana.
Elävä kuntakeskus ja toimivat palvelut	Yhteistyökumppaneiden sitouttaminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen	Käydyt neuvottelut.	Vähintään neljä tavoitteellista neuvottelua keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa ja sovitut toimenpiteet kirjataan.
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Kaksoisraiteeseen ja lähijunaan liittyvät investointitarpeet etenevät tavoitteenmukaisessa aikataulussa. Valtatie 8 edunvalvonta sekä osallistuminen suunnitteluun.	Valtatie 8 edunvalvonta sekä osallistuminen suunnitteluun. Vt 8 Lapinkangas-Haaransilta -hankkeen jatkosuunnittelun eteneminen ja kunnan osallistuminen suunnitteluun ja edunvalvontaan.	Investointien toteutumisaste = 100 % Tiesuunnittelun käynnistymisen edistäminen sekä Limingan maankäytön, elinkeinoelämän ja liikennejärjestelmän tarpeiden huomioiminen jatkosuunnittelussa.

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Talousarvion 2028 toimintakatteen kasvu < verotulojen kasvu Talousarvion 2028 vuosikate on 80 % suhteessa investointeihin Omistajaohjauksen vahvistaminen	TA2028 toimintakate / (Verotulot + valtionosuudet) TA2028 vuosikate / investoinnit Konserniohjauskeskusteluiden toteutuminen ja omistajapoliittisten toimenpiteiden seuranta.	Toteutuu TP2027 Toteutuu TP2027 Konserniohjauskeskustelut on käyty kaikkien tytäryhteisöjen kanssa ja vuode 2027 tavoitteiden toteutuminen on raportoitu kunnanhallitukselle.
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Päivitetään henkilöstöohjelma uuden kuntastrategian	Henkilöstöohjelman valmistuminen	Päivitetty henkilöstöohjelma on hyväksytty

	pohjalta, jonka osana kartoitetaan organisaation osaamisen kehittämisen tarpeet		vuoden 2027 loppuun mennessä.
	Toteutetaan tavoitekeskustelut koko henkilöstölle	Tavoitekeskusteluiden toteutumisprosentti	100 %
	Toteutetaan työhyvinvointikysely	Kysely toteutunut	Työhyvinvointikysely on toteutettu ja tulokset käsitelty työyhteisöissä vuoden 2027 aikana.
	Henkilöstön työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttaminen	Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolot vähenevät
Tuetaan hyvää johtajuutta	Jalkautetaan kuntastrategia osaksi henkilöstön arkea, johtamista ja toiminnan suunnittelua	Strategian käsittely palvelualueilla ja työyhteisöissä.	Strategia käsitelty kaikissa yksiköissä.
		Henkilöstökyselyn tulos	Vähintään 80 % henkilöstöstä kokee tunnistavansa oman työnsä yhteyden kuntastrategiaan.
	Varmistetaan kuntastrategian huomioiminen valmistelussa ja päätöksenteossa.	Toteutunut työpaja valtuustolle.	Strategian jalkautuminen päätöksentekoon.
	Vahvistetaan strategista johtamista ja esihenkilöiden osaamista säännöllisillä strategisilla esihenkilöpalavereilla.	Toteutuneiden strategisten esihenkilöpalavereiden määrä.	Vähintään neljä toteutunutta esihenkilöpalaveria, joiden koulutukselliset teemat on johdettu kuntastrategiasta.
	Käynnistetään kuntakonsernin valmiussuunnittelun ja jatkuvuudenhallinnan päivitys muuttuneen toimintaympäristön perusteella.	Päivityssuunnitelman valmistuminen.	Päivistyssuunnitelma on laadittu ja valmissuunnitelman päivittäminen on käynnistetty vuoden 2027 aikana.
	Vahvistetaan kunnan suunnitelmallista ja yhdenmukaista edunvalvontaa ajantasaisen tilannekuvan avulla.	Edunvalvontamuistion valmistuminen ja ajantasaisuus.	Kunnan keskeiset edunvalvontatavoitteet on koottu luottamushenkilöiden saatavilla olevaan muistioon, joka päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Toteutetaan kuntatasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet HYTE-kertoimen indikaattoreiden mukaisesti.	HYTE-kertoimen eurot asukasta kohden	HYTE-kertoimen taso säilyy vähintään vuoden 2026 tasolla, ja keskeiset kehittämiskohteet käsitellään johtoryhmässä.
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Päivitetään osallisuusohjelma vastaamaan uuden kuntastrategian tavoitteita	Osallisuusohjelman valmistuminen	Päivitetty osallisuusohjelma on hyväksytty vuoden 2027 loppuun mennessä.
	Vahvistetaan kuntalaisten mahdollisuuksia seurata kunnan päätöksentekoa oikea-aikaisella ja selkeällä päätöksentekoviestinnällä.	Kunnanhallituksen ja valtuuston kokouksista julkaistujen ennakko- ja päätösuutisten osuus	Ennakko- päätösuutiset julkaistaan kaikista kunnanhallituksen ja valtuuston kokouksista.
		Valtuuston kokousten striimausten toteuma.	Kaikki valtuuston kokoukset striimataan.
	Kuntalaiskyselyn toteuttaminen	Kysely toteutunut	Osallistetaan kuntalaisia ajankohtaisista teemoista.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Vakinaiset, lkm	19	17	16	17
Määräaikaiset, lkm	0	0	2	0
Sijaiset, lkm	0	0	0	0
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	0	0	0	0
Henkilöstö yhteensä	**16**	**17**	**18**	**17**

Eläkkeelle jäänti (tehtävä)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
koulusihteeri	1	1	1	

Uudet vakinaiset virat/tehtävät	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
toimistosihteeri (varhaiskasvatus)	1	1		
toimistosihteeri (elinymäristöpalvelut)				1

Työvoiman saatavuuden ongelma-alueet ja suunnitelmat osaamisen ja saatavuuden varmistamiseksi

Osaamisen ja henkilöstön saatavuuden varmistamisessa painotetaan suunnitelmallista osaamisen kehittämistä, työkyvyn tukemista, esihenkilötyötä ja kilpailukykyistä työantajakuvaa. Kriittisten tehtävien jatkuvuutta vahvistetaan ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla, perehdytyksellä ja tehtävien varahenkilöjärjestelyillä.

8.2 ELINYMPÄRISTÖPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Elinympäristöpalvelut varmistavat Limingan kasvun, vetovoiman ja elinvoiman edellytykset tuottamalla turvallista, toimivaa ja luonnonläheistä elinympäristöä. Palvelualue huolehtii maankäytön suunnittelusta, asumisen ja yritystoiminnan edellytyksistä, infrastruktuurin ylläpidosta, lupapalveluista, omaisuudenhallinnasta, jätehuollon viranomaistehtävistä sekä joukkoliikenteen kehittämisestä. Toiminta perustuu kestävään kehitykseen, suunnitelmalliseen elinkaariajatteluun, sujuviin palveluihin, digitalisaation hyödyntämiseen ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Elinympäristöpalvelut muodostavat Limingan kunnan rakennetun ympäristön, maankäytön ja infrastruktuurin kokonaisuuden.

Palvelualue vastaa:

- kaavoituksesta, joka mahdollistaa kunnan hallitun kasvun, monipuolisen tonttitarjonnan ja yritystoiminnan sijoittumisen
- maanhankinnasta ja tonttien luovutuksesta, jotka tukevat kunnan elinvoimaa ja asuntotuotantoa
- rakennusvalvonnasta, joka ohjaa ja valvoo rakentamista sekä varmistaa sujuvan lupakäsittelyn
- omaisuudenhallinnasta vastaten kunnan rakennusten, toimitilojen, katujen ja muun infrastruktuurin omaisuudenhallinnan tilaajatehtävistä. Elinympäristöpalvelut määrittää palvelutason, ohjaa kunnossapidon suunnitelmallisuutta ja laatii huollon ja kunnossapidon ohjeistukset, ohjelmat ja priorisoinnit, joiden mukaisesti ylläpito toteutetaan.
- rakennuttamisesta, joka toteuttaa kunnan investointihankkeet suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti
- asumisen ja toimitilojen hallinnasta, joka varmistaa vuokra-asuntokannan riittävyyden ja toimitilojen toimivuuden
- jätehuollon viranomaistehtävistä, joita Liminka hoitaa Lakeuden EKOn isäntäkuntana
- joukkoliikenteen toimivuudesta ja kehittämisestä, joka tukee kunnan saavutettavuutta ja kestävää liikkumista.

Palvelualueen tarkoituksena on varmistaa Limingan vetovoimainen, turvallinen ja toimiva elinympäristö, joka tukee kunnan strategisia tavoitteita ja kuntalaisten hyvinvointia.

Toimintaympäristöanalyysi

Merkittävimmät elinympäristöpalvelujen toimintaympäristöön vaikuttavat muutostekijät ovat:

- **Lainsäädäntömuutokset:**
  - Rakentamislain uudistus tuo mukanaan tietomallipohjaisen lupahakemuksen, ilmastoselvityksen, hiilijalanjälkilaskennan ja käsittelyaikatakuun.
  - Alueidenkäyttölain uudistus muun muassa lisää kaavoitusvelvoitteita, tuo aurinkovoimaloiden kaavoitusvelvoitteen ja vahvistaa maanomistajien aloiteoikeutta.
  - Jätelain uudistukset tarkentavat TSV-jätehuoltoa, tuovat kiertotalouslain ja toimeenpanevat EU:n sääntelyä.
- **Aluehallinnon uudistus:**
  - Elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontavirastojen käynnistyminen on aiheuttanut siirtymävaiheen, jossa viranomaisprosessien tulkinnat ja käsittelyajat voivat vaihdella ja viivästyä aikaisemmasta.
- **Rakentamisen suhdanteet ja talousympäristö:**
  - Rakentamisen suhdanteisiin vaikuttavat korkotason nousu, inflaatio, energian hinnan vaihtelu ja rahoitusmarkkinoiden kiristyminen. Nämä tekijät heikentävät rakentamisen volyymia ja siirtävät investointeja, mikä näkyy tonttikysynnässä ja kunnan investointien ajoituksessa koko suunnitelmakauden ajan.
- **Saavutettavuus ja liikkuminen:**
  - Kaksoisraiteen ja lähijunaliikenteen valmistelu, MAL-ohjelman hankkeet sekä Oulun seudun joukkoliikenteen kehittäminen vaikuttavat Limingan saavutettavuuteen ja liikkumisen palvelutasoon.
- **Kuntatalous:**
  - Kuntien tulorakenteen muutos edelleen lisää tarvetta kohdentaa investoinnit ja ylläpito kustannustehokkaasti ja pitkäjänteisesti.
- **Henkilöstöresurssit:**
  - Elinympäristöpalvelujen tehtäväkenttä on laaja, ja palvelualuetta hoidetaan kahdeksan henkilön tiimillä. Pieni tiimi on altis kuormitukselle erityisesti tilanteissa, joissa henkilöstöä on poissa. Vuoden 2026 kokemus osoitti, että 30 prosentin henkilöstöpoissaolo aiheutti merkittävää kuormitusta jäljellä oleville työntekijöille ja vaikutti palvelujen sujuvuuteen. Tämä rakenteellinen riski on huomioitava suunnitelmakauden resursoinnissa, tehtävävastuiden selkeyttämisessä ja ostopalvelujen tarkoituksenmukaisessa käytössä.
- **Digitalisaatio:**
  - Tekoälyn ja sähköisten palvelujen käyttöönotto sekä paikkatiedon ja omaisuudenhallinnan tietojärjestelmien kehittäminen muuttavat palvelualueen toimintatapoja ja osaamistarpeita.

Toiminnan kehittäminen

Elinympäristöpalvelut kehittää toimintaansa seuraavilla kokonaisuuksilla:

- **Prosessien ja toimintatapojen uudistaminen:**
  - Kaavoituksen prosesseja selkeytetään ja puitesopimuksia hyödynnetään. Rakennusvalvonnan toimintatavat päivitetään vastaamaan uutta lainsäädäntöä. Lupaprosesseja digitalisoidaan ja sähköistä asiointia laajennetaan. Omaisuudenhallinnan elinkaarimallia vahvistetaan.
- **Digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen:**
  - Tekoälyä otetaan käyttöön lupakäsittelyssä, tiedolla johtamisessa ja omaisuudenhallinnassa. Paikkatietopohjaista suunnittelua vahvistetaan ja sähköisiä palveluja laajennetaan asiakaslähtöisesti.
- **Osaamisen kehittäminen:**
  - Henkilöstö osallistuu lainsäädäntömuutosten edellyttämiin koulutuksiin, rakennusvalvonnan ja kaavoituksen syventäviin koulutuksiin, jätehuollon ja kiertotalouden koulutuksiin sekä digitalisaatio- ja paikkatietokoulutuksiin.
- **Resurssien hallinta ja varautuminen:**
  - Poissaolojen vaikutuksia hallitaan ennakoimalla työkuormaa, selkeyttämällä tehtävävastuita ja hyödyntämällä ostopalveluja tarkoituksenmukaisesti.
- **Strategisten tavoitteiden toimeenpano:**
  - Tontti- ja asuntotarjontaa varmistetaan, yritystoiminnan edellytyksiä vahvistetaan, kuntakeskusta kehitetään, saavutettavuutta parannetaan sekä matkailua ja luontokohteita kehitetään.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**2 910 223**	**2 642 810**	**2 963 362**	**2 988 402**	**3 014 002**
Myyntituotot	205 652	949 050	1 109 940	1 132 000	1 154 700
Maksutuotot	352 058	181 440	145 420	148 400	151 300
Muut toimintatuotot	2 352 512	1 512 320	1 708 002	1 708 002	1 708 002
TOIMINTAKULUT	**-3 972 597**	**-4 574 143**	**-5 226 593**	**-5 288 755**	**-5 338 242**
Henkilöstökulut	-561 786	-628 819	-612 808	-625 200	-637 600
Palkat ja palkkiot	-470 253	-509 837	-497 357	-507 500	-517 700
Henkilösivukulut	-91 534	-118 983	-115 451	-117 700	-119 900
Palvelujen ostot	-2 588 317	-3 337 190	-4 015 225	-4 058 749	-4 102 849
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 056	-70 660	-202 500	-206 600	-210 600
Avustukset	-33 446				
Muut toimintakulut	-639 992	-537 474	-396 060	-398 206	-387 192
TOIMINTAKATE	**-1 062 375**	**-1 931 333**	**-2 263 230**	**-2 300 353**	**-2 324 239**

Yllä olevassa taulukossa esitetyt talousarvio vuodet eivät ole suoraan vertailukelpoisia, koska vuosien 2025-2027 aikana elinympäristöpalvelujen tuottamissa palveluissa on tapahtunut muutoksia, joista merkittävimmät ovat vuokrattavien kohteiden lisäykset ja poistot, joukkoliikennepalvelujen siirtyminen palvelualueelle sekä Lakeuden Ekon uuden sopimuskauden alkaminen 1.3.2026.

Lisäksi elinympäristöpalvelut toteuttaa talousarviossa 2026 hyväksytyt pysyvät toimenpiteet:

- Säästöt saavutetaan ensisijaisesti kasvattamalla toiminnan tuottoja tarkistamalla palvelujen perusteita ja hinnoittelua sekä myymällä vähällä käytöllä tai tyhjillään olevia rakennuksia ja huoneistoja. Rakennusvalvonnassa yhdyskuntapalvelujen tarkastus- ja valvontatoimintaa systematisoidaan, ja yhteistyötä yli kuntarajojen lisätään.
- Ulosvuokrattujen tilojen vuokrat tarkistetaan vähintään todellisten kulujen tasolle.
- Vähällä käytöllä, tyhjillään olevat tai taloudellisesti kannattamattomat kiinteistöt ja huoneistot myydään: Limingan Asunto Oy L3, Sininen talo ja Tupoksen omakotitalo.
- Lisäksi on säästötoimenpiteitä, jotka liittyvät voimassa oleviin palvelusopimuksiin. Nämä valmistellaan vuoden 2026 aikana, ja säästöt realisoituvat vuosina 2027 tai 2028 sopimuskausien sallimissa puitteissa.

Toimenpiteet, jotka toteutetaan vuodesta 2027 alkaen:

- Yksityisteiden kunnossapito (huolto, kunnossapito ja aurauspalvelu) muutetaan avustusperusteiseksi 45 kilometrin osuudella, ja hinnoittelu tarkistetaan. Säästö 110 000 euroa.
- Muun aurauspalvelun hinnoittelua tarkistetaan. Säästö 20 000 euroa.

Toimenpiteet, jotka toteutetaan vuodesta 2028 alkaen:

- Vesikarin liikuntahalli säilytetään, ja muu osa rakennuksesta puretaan, mukaan lukien vanha neuvolarakennus. Säästö ylläpitokuluissa yhteensä 50 000 euroa.
- Vesikarin liikuntahallin lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmän muutostyöt toteutetaan vuonna 2027.
- Katujen talvikunnossapidon laatu palautetaan vuoden 2023 tasolle sopimuskauden vaihtuessa. Säästö 70 000 euroa.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet on kuvattu **Toimintaympäristöanalyysin, Toiminnan kehittämisen ja Toimintasuunnitelman** kappaleissa.

Lisäksi Lakeuden EKOn toimintasuunnitelman 2027 perusteella palvelualueella toteutetaan seuraavat uudet muutokset:

- Limingan kierrätysaseman rakentamisen aikataulu muuttuu: investointiohjelman mukaan kierrätysasema rakennetaan vuonna 2028.
- Lakeuden EKO selvittää vuonna 2027 lähikuntien kiinnostusta liittyä kuntien yhteiseen jätehuollon viranomaisyhteistyöhön ja lautakuntaan.
- Lakeuden EKO selvittää uusien jätepisteiden perustamismahdollisuudet jätteen välivarastointia ja käsittelyä varten.
- Lakeuden EKOn kuntien välistä jätehuollon yhteistyötä harmonisoidaan ja kehitetään.
- Jätehuollon asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan ja tuloksia hyödynnetään palvelujen kehittämisessä.
- Mahdollisuuksien mukaan pilotoidaan kierrätysaseman itsepalveluasiointia.

Kaavoitus:

- Kaavoitetaan Tupoksen asemakaavan muutos ja laajennus junaseisakkeen ympäristöön hyväksymisvaiheeseen ja toteutukseen.
- Käynnistetään uudet kaavahankkeet alueidenkäyttölain velvoitteiden (aurinkovoimalat, maanomistajien aloiteoikeus) ja kaavoituskatsauksen mukaisesti.
- Laaditaan tietomallipohjaiset kaavat Katja-asetuksen mukaisesti (siirtymävaihe 2027–2028).
- Päivitetään kaavoituksen ja maanhankinnan periaatteet -ohjelma.
- Varmistetaan selvitysten riittävyys ja viranomaisyhteistyö uusissa kaavahankkeissa.

Maanhankinta ja tontit:

- Kohdennetaan maanhankinta uusille kaava-alueille ja seisakkeiden läheisyyteen.
- Varmistetaan tonttitarjonnan monipuolistaminen.
- Toteutetaan maanhankinnan vuosittaiset tavoitteet.

Rakennusvalvonta:

- Valmistaudutaan toteuttamaan rakentamislain mukainen tietomallipohjainen lupaprosessi.
- Valmistellaan rakennusjärjestyksen päivitys vuoden 2027 alkuun.
- Toteutetaan rakennusvalvonnan uudistuksen edellyttämät toimintatapamuutokset (1.1.2027 voimaan tuleva laki).
- Jatketaan lupaprosessin käsittelyaikojen optimointia ja seurantaa.

Omaisuudenhallinta:

- Elinympäristöpalvelut laativat yhdessä henkilöstö- ja hyvinvointipalvelujen sekä sivistyspalvelujen kanssa Tupoksen toimitilojen tarveselvityksen 31.3.2027 mennessä.
- Saatetaan toimitilojen huolto-ohjelmien päivitys osaksi huoltotyön vakiintunutta toimintatapaa.
- Toteutetaan huoltotyön auditointi (maaliskuu 2027) ja hyödynnetään auditointitulokset palvelutason ohjauksessa.
- Uudistetaan asuinkiinteistöjen huolto-ohjelmat ja otetaan ne käyttöön palvelutason varmistamiseksi.
- Laaditaan toimitilojen pitkän tähtäimen PTS-ohjelmat (50 % kohteista) ja ohjataan niiden toteutusta.
- Laaditaan katualueiden korjausvastuu ja viiden vuoden kunnossapito-ohjelma kunnossapidon suunnitelmallisuuden vahvistamiseksi.
- Laaditaan ja otetaan käyttöön kunnallistekniikan ja rakennusten investointien priorisointiohje, jota noudatetaan investointien suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Rakennuttaminen:

- Rakennutetaan Eko-korttelin kunnallistekniikka vuosina 2027-2028
- Valmistellaan Limingan uuden kierrätysaseman rakentaminen 2028 investointiohjelman mukaisesti.
- Edistetään vanhan meijerin kehittämistä (korjattavuus ja yhteistyökumppanit).
- Toteutetaan MAL-hankkeiden seuraavat vaiheet: Limingan seisakkeen suunnittelu ja Pappilantien kiertoliittymän rakentaminen.
- Valmistellaan Limingan ja Tupoksen seisakkeiden rata- ja rakentamissuunnittelu yhteistyössä Väyläviraston kanssa.

Asuminen ja toimitilat:

- Viedään vuokra-asuntokohde toteutusvaiheeseen (valmiusaste 50 %).
- Käynnistetään senioriasumishankkeen valmistelu, kun vuokrakohteen valmiusaste ylittää 50 %.
- Toteutetaan vuosittainen neljä asunnon hankinta kuntakonsernin omistukseen.

Jätehuolto:

- Toteutetaan jätelain II ja III uudistusten edellyttämät uudet toimintamallit (TSVvastuun tarkentaminen, ulosmyyntirajan tiukentaminen, kiertotalouslaki).
- Selvitetään lähikuntien kiinnostus liittyä Lakeuden EKOn jätehuollon viranomaisyhteistyöhön ja yhteiseen lautakuntaan.
- Selvitetään uusien jätepisteiden perustamismahdollisuudet jätteen välivarastointia ja käsittelyä varten.
- Harmonisoidaan Lakeuden EKOn kuntien välistä jätehuollon toimintatapoja ja yhteistyötä.
- Toteutetaan jätehuollon asiakastyytyväisyyskysely ja hyödynnetään tuloksia palvelujen kehittämisessä.
- Mahdollisuuksien mukaan pilotoidaan kierrätysaseman itsepalveluasiointia.
- Jatketaan jäteneuvontaa ja jätehuoltomääräysten toimeenpanoa uudistuneiden EKOn verkkosivujen ja Ekopostin kautta.

Joukkoliikenne:

- Edistetään Liminka–Kempele–Oulu lähijunaliikenteen käynnistämistä (edunvalvonta, sopimukset).
- Toteutetaan seisakkeiden rata- ja rakentamissuunnittelu sekä Tupoksen asemakaavan muutos ja laajennus junaseisakkeen ympäristöön.
- Seurataan ja analysoidaan nousijamäärien kehitystä ja vaikutuksia palvelutasoon.
- Varmistetaan seuraavan kauden MAL-ohjelmaan Limingan hankkeet.

Palvelualueen strategiset tavoitteet

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimen-pide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Toteutetaan kaavoitusta, joka tukee yritystoiminnan kasvua ja logistisesti hyviä sijainteja.	Valmistuneet kaavat	Kaksi valmista kaavaa: Erilä AMK ja Tupoksen AMK muutos ja laajennus junaseisakkeen ympäristöön
	Varmistetaan monipuolinen ja houkutteleva yritystonttitarjonta kaavoituksella ja maanhankinnalla.	Rakentamiskelpoiset yritystontit	20 kpl

	Edistetään yritystoiminnan sijoittumista nopealla ja sujuvalla lupakäsittelyllä.	Käsittelyaikatakuun toteutumisprosentti (%)	100 % käsittelyaikatakuun toteutuminen
Liminka on vetovoimainen luonto-, liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumamatkailun kohde Pohjois-Suomessa	Varmistetaan Liminganlahden luontokeskuksen taloudellinen ylläpito ja tilojen tekninen toimivuus.	PTS-ohjelma	Kaikki ohjelmoidut tehtävät on suoritettu
	Varmistetaan, että matkailua ja hyvinvointia tukeva ympäristö ja infra (reitit, pysäköinti, opasteet, rakenteet) kunnossapidetään suunnitellusti.	Kunnossapito-ohjelma	Kaikki ohjelmoidut tehtävät on suoritettu
	Mahdollistetaan liikkumisohjelman 2026-2030 mukaiset tomenpiteet	Liikkumisohjelma	Kaikki ohjelmoidut tehtävät on suoritettu

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tonttivarannon säännöllinen tarkastelu ja kaavallisen valmiuden ylläpito.	Kaavallinen valmius	Asuintontit 150 kpl, yritystontit 50 kpl
	Rakentamiskelpoisten tonttien määrän ylläpito.	Rakentamiskelpoiset tontit	Asuintontit 40 kpl, yritystontit 20 kpl
	Maanhankinnan kohdentaminen kaava-alueiden läheisyyteen.	Maanhankinnan toteutuneet kaupat	Maanhankinnan toteutumisaste ≥ 80 % suunnitelmasta
Asuntokanta kehittyy ja monipuolistuu	Laaditaan uusi vuokra-asuntojen hankkimismalli.	Hankkimismalli	Malli laadittu ja käyttöönotettu
	Toteutetaan vuokra-asuntohanke ja senioriasumishanke.	Valmiusaste	vuokrakohde 50 %, seniorihanke käynnissä
	Edistetään monipuolisia ja houkuttelevia	Tonttityyppien osuus kaavoissa (%)	Jakauma vastaa kaavoitusohjelman tavoitetta

	asumisratkaisuja kaavoituksessa.		
Elävä kuntakeskus ja toimivat palvelut	Edistetään kirkonkylän hankkeiden toteutumista. Tupoksen keskustan kehittäminen	Vireillä olevat hankkeet Kaavallinen valmius Vireillä olevat hankkeet	Vanha meijeri -hanke Kaava hyväksytty Vireillä yksi hanke
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Edistetään kaksoisraide- ja lähijunahankkeen toteutumista. Tupoksen asemakaavan muutos ja laajennus junaseisakkeen ympäristöön Varmistetaan seuraavalle MAL-kaudelle hankkeet Liminkaan Toimivat ja kustannustehokkaat joukkoliikennepalvelut.	Seisakkeiden valmisaste Junankaluston hankintasopimus Kaavan valmius MAL-ohjelmaan sisältyvien Limingan hankkeiden lukumäärä Joukkoliikenteen nousijamäärät	Seisakkeiden ratasuunnittelu käynnissä Junakaluston hankintasopimus hyväksytty Kaava hyväksymisvaiheessa Kaksi hanketta MAL-ohjelmassa Nousijamäärä positiivinen edelliseen vuoteen nähden.

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Varmistetaan talousarvion mukainen toteuma. Luovutaan epätarkoituksenmukaisista kiinteistöistä. Tehostetaan omaisuudenhallintaa suunnitelmallisella ylläpidolla	Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös Taloussuunnitelma PTS-ohjelmat Kunnallistekniikan korjausvelka	Toimintakate talousarvion mukainen Vesikarin kouluosa purettu Ohjelmoidut toimenpiteet on toteutettu Kunnallistekniikan korjausvelka pienempi kuin edellisenä vuonna
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Osaamisen varmistaminen	Koulutussuunnitelma	100 %

	Toteutetaan tavoitekeskustelut koko henkilöstölle . Hyödynnetään digitalisaatiota ja tekoälyä työn sujuvoittamisessa. Henkilöstön työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttaminen	Tavoitekeskusteluiden toteutumisprosentti Käyttöönotetut digiratkaisut Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	100 % Kaksi uutta ratkaisua käyttöönotettu Sairauspoissaolot vähenevät
Tuetaan hyvää johtajuutta	Toteutetaan sopimuspalaverit vuosittain Parannetaan hankkeiden viestintää ja avoimuutta Vahvistetaan henkilöstön/palvelualueiden osallistumista ja vuoropuhelua.	Toteutuneet sopimuspalaverit Viestintäkerrat Osallistamiskerrat	Sopimukset laadittu ja käyttöönotettu Kaksi tiedotetta/hanke + viralliset tiedotukset Osallistetaan kaikissa hankkeissa

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Huomioidaan liikunta- ja kulttuuripalvelujen tarpeet kaavoituksessa. Ylläpidetään ja kehitetään palvelurakennetta ja kulttuuriympäristöä. Edistetään lähiluonnon saavutettavuutta.	Osallistaminen PTS-ohjelmat Ohjelmoidut toimenpiteet	Osallistetaan kaikissa hankkeissa PTS-ohjelma kaikissa merkittävissä rakennuksissa, toteuma-aste Ohjelmoidut toimenpiteet suoritettu
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Kokeillaan uusia osallistamismalleja kaavahankkeissa. Mahdollistetaan yhteisöllinen asuminen ja yhteistilojen lisääminen.	Osallistamiskerrat Yhteistilojen määrä	Osallistetaan kaikissa hankkeissa Yhteistilojen määrän kasvu positiivinen edelliseen vuoteen verrattuna

	Parannetaan viestintää ja vuorovaikutusta.	Viestintäkerrat	Kaksi tiedotetta/hanke + viralliset tiedottamiset

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	2024	2025	2026	2027
Vakinaiset, lkm.	8	9	9	9
Määräaikaiset, lkm	1	0	0	0
Sijaiset, lkm	0	0	0	0
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	0	0	0	0
Henkilöstö yhteensä	**9**	**9**	**9**	**9**

Henkilöstösuunnitelma:

Henkilöstömäärä säilyy nykyisellä tasolla. Tehtäväkohtaisia vastuita kehitetään ja osallistutaan koulutuksiin siten, että lainsäädäntömuutosten edellyttämä kasvava osaaminen varmistetaan, poissaolojen vaikutuksia voidaan hallita paremmin, työkuorma jakautuu tasaisemmin, ostopalvelujen käyttö kohdistuu tarkoituksenmukaisiin tehtäviin ja digitalisaation sekä tekoälyn käyttöönotto tukee henkilöstön työkuormaa.

Koulutussuunnitelma:

Kaavoitus:
- Alueidenkäyttölain koulutukset
- Paikkatietokoulutukset
- Strategisen kaavoituksen syventävät koulutukset

Rakennusvalvonta:
- Rakentamislain koulutukset
- Tietomallipohjaisen lupaprosessin koulutukset
- Rakennusvalvonnan valtakunnalliset koulutukset

Omaisuudenhallinta:
- Omaisuudenhallinnan elinkaarikoulutukset
- Varke-koulutukset
- Digitaalisten omaisuudenhallintajärjestelmien koulutukset

Jätehuolto:
- Jätelain ajankohtaispäivät
- Jätelautakuntien neuvottelupäivät
- Kiertotalouskoulutukset

Yhteiset koulutukset:

- Digitalisaatio ja tekoäly
- Tiedolla johtaminen
- Viestintä ja osallistaminen
- Työhyvinvointi ja -kuormituksen hallinta.

8.3 ELINVOIMAPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Limingan kunnan elinvoimapalvelut huolehtii kunnan elinvoimaan vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelusta, koordinoinnista ja toteutuksesta sekä toimenpiteiden yhteensovittamisesta kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Elinvoimaa vahvistavat strategiset kärjet). Vuonna 2027 palvelualue koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta: elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, viestintäpalvelut ja kehitys- ja hankepalvelut. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja työpaikkojen luominen, työllisyyden hoito ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, kunnan matkailutoiminnan kehittäminen, ulkoisen viestinnän kehittäminen sekä kuntabrändin vahvistaminen ja hanke- ja kehityspalveluiden toteuttaminen koko kunnan osalta.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Elinvoimapalvelut tuottaa elinkeino-, viestintä-, markkinointi-, työllisyys-, kehittämisen ja hanketoiminnan palvelut. Elinvoimapalvelut toimii kuntastrategian linjausten ja elinvoimaohjelman toimenpiteiden mukaisesti, vastaa sidosryhmätyöstä omalta osaltaan ja koordinoi kunnan hankesalkkua.

Toimintaympäristöanalyysi

Vuoden 2027 toimintaympäristöä on ennustamisen suhteen haastava. Vaikka tilanne näyttää valoisammalta, kuin aiempina vuosina, niin Ukrainan ja Lähi-Idän sotatilanteet ja muu kansainvälisen politiikan ja talouden maailma on vähintäänkin hankalaa ennustaa.

Kotimaassa julkisen talouden ja varsinkin kuntien taloustilanteet ovat muuttumassa entistä vaikeammin ennakoitaviksi ja valtionosuuksien pienentyminen vaikuttaa myös Liminkaan. Rahoitusmarkkina vaikuttaa edelleen haastavalta, vaikka korkotaso näyttääkin olevan hieman vakiintumaan päin, mutta pankkien tiukentunut lainapolitiikka vaikeuttaa edelleen rahoituksen saamista monin paikoin.

Vuonna 2027 Liminka täyttää 550 vuotta ja toiveissa on saada juhlavuosi täyteen tapahtumia ja kulttuuria. Luontokeskuksen kehittäminen jatkuu työdellä höyryllä vuoden 2027 aikana ja tarkoitus on vuoden 2027 aikana tuoda päätöksentekoon myös Limingan uusi Matkailun Master Plan -suunnitelma vuosille 2027-2034. Ruutikankaan kehittyminen on myös hyvillä raiteilla ja vuodelle 2027 on näillä näkymin luvassa myös kansainväliset kisat.

Toiminnan kehittäminen

Toimintaa kehitetään kuntastrategian sekä talousarvion linjausten mukaisesti.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**214 391**	**255 000**	**450 000**	**450 000**	**450 000**
Myyntituotot	21 134				
Tuet ja avustukset	165 714	245 000	430 000	430 000	430 000
Muut toimintatuotot	27 543	10 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	**-2 765 564**	**-2 861 159**	**-3 238 179**	**-3 295 092**	**-3 351 321**
Henkilöstökulut	-841 453	-928 409	-1 173 987	-1 197 400	-1 221 300
Palkat ja palkkiot	-697 847	-750 727	-952 912	-971 900	-991 300
Henkilösivukulut	-143 606	-177 682	-221 075	-225 500	-230 000
Palvelujen ostot	-1 179 096	-1 279 361	-1 390 487	-1 417 937	-1 445 737
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 807	-1 750	-1 750	-1 800	-1 800
Avustukset	-566 743	-560 000	-575 000	-580 800	-586 600
Muut toimintakulut	-113 465	-91 639	-96 955	-97 155	-95 884
TOIMINTAKATE	**-2 551 173**	**-2 606 159**	**-2 788 179**	**-2 845 092**	**-2 901 321**

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Elinkeinotoiminnan kehittäminen ja -rakenteen monipuolistaminen
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
- Uusyrityspalveluiden tarjoaminen ja kehittäminen
- Uusien yritysten ja yrittäjien houkuttelu sijouttumaan kunnan alueelle
- Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittymisen tukeminen
- Elinvoimaohjelman toteuttaminen
- Matkailun MasterPlanin päivittäminen ja toteuttaminen
- VisitLiminka -toimijoiden (kunnan alueen matkailutoimijoiden) tukeminen ja toiminnan kehittäminen
- Oulun Matkailu Oy:n ja Visit Arctic Coast -yhteistyön hyödyntäminen matkailussa
- Limingan kunnan, Ruutikankaan, Visit Limingan ja Liminganlahden viestinnän koordinointi
- Limingan työllisyysmallin toteuttaminen ja kehittäminen
- Kehityshankkeet:
    - Kiertokumppanit -hanke (yhteishanke Centria ammattikorkeakoulun kanssa)
    - KV-kiihdyttämö -hanke (Liminka & Lumijoki)
    - Työelämä Nyt! -hanke (Nuorten ystävät, Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan kehittämiskeskus, Liminka)
    - FamLead -hanke (Centria ammattikorkeakoulu, Kerttu Saalasti -instituutti, Liminka)
    - Liminganlahden muuttajat -hankkeessa avustaminen
    - sekä muut mahdolliset kehitys-, digi- ja erilaiset infrahankkeet ja valtionavustukset
- Muun hankerahoituksen hyödyntäminen

- Yritystonttimarkkinoinnin kehittäminen
- Asuintonttimarkkinoinnin kehittäminen
- Kunnan ulkoisen viestinnän ja brändin vahvistaminen
- Tapahtumien koordinointi kunnan tapahtumatiimin avulla
- Liminka 550 -juhlavuoden koordinointi
- Urheilusponsoroinnin hakukierroksen läpivienti yhdessä liikuntapalveluiden kanssa
- Investointiosan vaatimat toimenpiteet
- Lähijunan edistämistyö
- Kirkonkylän asemakokonaisuuden kehittäminen

Toimintasuunnitelma

Valtio korostaa ja edellyttää kunnilta elinvoimaa ja omaa kehittämis- ja rahoitusresurssia. Vain elinvoimaisella kunnalla on tulevaisuudessa edellytykset selviytyä. Kunnan strategian mukaisesti vuonna 2027 tullaan panostamaan elinkeinopalveluiden ohella vahvasti myös työllisyyteen, matkailuun, viestintään ja kehittämishankkeisiin.

Liminka on onnistunut hoitamaan työllisyyttä erityisen hyvin Työttömien HUB –hankkeessa rakennetun työllisyysmallin mukaisesti. Viimeisen viiden vuoden ajan Limingassa on ollut Oulun kaupunkiseudun paras työllisyys ja hyvä tilanne työllisyyden osalta jatkuu edelleen. Työllisyyden hoitoa jatketaan omalla, timanttisella työllisyyspalveluiden henkilöstöllä sekä uusyrityspalveluita 20 % yrityskehittäjän työpanoksella. Työllisyys- ja uusyrityspalveluita myydään myös Lumijoen kunnalle. Työllisyyden hoitoon on syytä panostaa jatkossakin hyvin vahvasti, koska jokainen työllisyyteen käytetty euro poikii itsensä takaisin kunnalle moninkertaisena mm. verotulojen ja paikallisten palveluiden käytön kautta. Yksityistä palkkatukea ja työllistämisen kuntalisää on tarkoitus käyttää jatkossakin työllistämisen apuna.

Viestintäpuolella tullaan panostamaan asuin- ja yritystonttimainontaan mahdollisimman useassa eri kanavassa, huomioiden kohderyhmät, perinteisen kuntakuvaviestinnän rinnalla. Printtimedian osuus pyritään ajamaan alas kokonaan, kuitenkin niin että kuntaliite ja mahdolliset postilaatikkomainokset ja esitteet säilyvät printtinä.

Matkailun yhteismarkkinoinnissa on vuonna 2027 käytössä Oulun Matkailu Oy:n (Visit Northern Finland) ja Visit Arctic Coastin kanavat. Urheilusponsorointi pyritään pitämään edellisten vuosien tasolla ja sponsorihakemuskierros järjestetään normaalisti keväällä yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa.

Lähijunaliikennettä ja muita kunnalle tärkeitä suurhankkeita pidetään esillä ja edistetään vuoden aikana. Näiden hankkeiden osalta on tärkeää saada myös koko organisaatio, luottamushenkilöitä myöden avuksi asioiden eteenpäin viemiseksi. Kunnalle tärkeät hankkeet ja elinvoiman kehittäminen on muotoiltu elinvoimaohjelman muotoon ja sitä pyritään toteuttamaan vuoden aikana.

Matkailun kehittämisessä on tulevan vuoden aikana paljon tehtävää. Uutta Matkailun Master Plania lähdetään viemään päätöksentekoon heti vuoden alkupuolella, nyt kun uusi strategia on hyväksytty. Ruutikangas ja luontokeskus tulevat olemaan edelleen kehittämisen pääpainopisteet.

Tapahtumatuotanto hoidetaan Limingan Kehitys Oy:n kautta. Tapahtumatuottajalla on tukenaan tapahtumatiimi kunnan puolella. Vuosi 2027 on Liminka 550 -juhlavuosi, joka näkyy vahvasti vuoden tapahtumatuotannossa ja kulttuurissa.

Hanketoimintaa ja sisäistä kehitystoimintaa jatketaan edellisten vuosien tapaan, hyödyntäen mahdollisimman hyvin tarjolla olevat rahoitukset, kunnan strategiset tavoitteet huomioiden.

Palvelualueen strategiset tavoitteet

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Väestönkasvu ja nettomuutto positiivinen	(Tontti-) markkinointikampanjat	Kampanjoiden määrä	4
	Rakentajamessuille osallistuminen	Osallistutaan / ei osallistuta	Osallistutaan
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Yhteydenpito yrittäjiin uutiskirjeen avulla	Tilaajamäärä	yli 500
	Järjestetään verkostoitumistilaisuuksia yrittäjille	Kirjeiden määrä	8
	Osastolla osallistuminen yritysmessuille	Tapahtumien määrä	5
	Tuetaan yritysten perustamista	Messuosallistumisten määrä	2
	Tavataan paikallisia yrittäjiä	Aloittavien yrittäjien määrä kasvaa	20
	Työllisyyttä hoidetaan Limingan työllisyysmallin mukaisesti	Tavattujen paikallisten yrittäjien määrä	50
		Tavattujen hlöasiakkaiden määrä	800
Liminka on vetovoimainen luonto-, liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumamatkailun kohde Pohjois-Suomessa	Koulutusvientiryhmät yhdessä sivistyspalveluiden kanssa	Toteutuneiden ryhmien määrä	3
	Liminka 550-tapahtumia ympäri vuoden	Tapahtumien määrä	30
	Luontokeskuksen kehittäminen ja uusi lintutorni	Luontokeskuksen kävijämäärä	40 000

		Lintutornin kävijä-määrä	40 000

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tonttitarjonnan esilläpito	Ajantasainen tontti-pörssi	Pörssi ajantasalla
Asuntokanta kehittyy ja monipuolistuu	Keskustelut rakennusliikkei-den kanssa	Käytyjen neuvottelu-jen määrä	5
Elävä kuntakeskus ja toi-mivat palvelut	Meijerikorttelin konsepti-suunnitelma	Valmis / kesken	Valmis
Saavutettavuus ja liiken-neyhteydet paranevat	Pidetään esillä joukkolii-kenne- ja saavutettavuusasi-oita Alueellisten lentoyhteyksien kehittämistyöryhmä	Uutisten määrä Osallistutaan alueelli-seen yhteistyöhön	4 Osallistutaan

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Palvelualue pysyy budjetissa	Kyllä / Ei	Kyllä
Hyvinvoiva, osaava ja ke-hityshakuinen henkilöstö	Palvelualueen oma kehittä-mispäivä Toteutetaan tavoitekeskuste-lut koko henkilöstölle Henkilöstön työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden to-teuttaminen	Järjestetään / Ei järjes-tetä Tavoitekeskusteluiden toteutumisprosentti Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Järjestetään 100% Sairauspoissaolot vähe-nevät Alle valtakunnallisen kes-kiarvon
Tuetaan hyvää johtajuutta	Osallistutaan esihenkilöpäi-viin	Osallistutaan / ei osal-listuta	Osallistutaan

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Liminganlahden hiihto- ja syyslomarieha	Järjestetään aktiviteettia hiihto- ja syyslomalle	2 riehaa
	Urheilusponsorointi toteutetaan	Toteutetaan / Ei toteuteta	Toteutetaan
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Järjestetään uusien yrittäjien ilta	Järjestetään / Ei järjestetä	Järjestetään
	Liminka 550 -tapahtuma-avustukset jaetaan	Avustukset jaettu / Ei jaettu	Avustukset jaettu

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Vakinaiset, lkm.	8,5	12,5	12,5	12,5
Määräaikaiset, lkm.	10,5	3,5	3,5	4,2
Sijaiset, lkm.	0	0	0	0
Henkilöstö yhteensä	**19**	**16**	**16**	**16,7**

Työvoiman saatavuuden ongelma-alueet ja suunnitelmat osaamisen ja saatavuuden varmistamiseksi: Ei ennustettavia ongelmia.

8.4 SIVISTYSPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Sivistyspalveluiden tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Sivistystoimi tarjoaa laadukkaita ja vetovoimaisia varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus-, lukio- sekä musiikkiopistopalveluita taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Toiminnassa painottuvat erityisesti strategiset lupauksemme: teemme yhdessä, uskomme omaan tekemiseen sekä uudistumme ja kokeilemme rohkeasti.

Lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan Limingassa tarjoamalla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, mm. HaLi-toiminnalla ja Limingan seudun musiikkiopiston opetustarjonnalla, sekä vahvistamalla osallisuutta. Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin avulla painotetaan jokaisen lapsen oikeutta turvalliseen ja kannustavaan kasvuympäristöön.

Kansainvälisyyttä ja kulttuurista ymmärrystä vahvistetaan kaikilla vastuualueillamme tarjoamalla oppilaille, opiskelijoille ja henkilöstölle mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja oppimiseen. Edistämme lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria ja digitaitoja, mahdollistamme koulujen ja päiväkotien erilaiset painotukset sekä vahvistamme kaksikielistä oppimisen polkua.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Sivistyspalvelut muodostuvat varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetuspalveluista, lukiokoulutuksesta ja musiikkiopiston palveluista.

Varhaiskasvatuksen kokonaisuus käsittää päiväkotihoidon, vuorohoidon, esiopetuksen, erityisvarhaiskasvatuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen palvelut. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perhe voi valita kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Tukimuodot ovat kotihoidontuki tai yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä sekä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli. Varhaiskasvatusta järjestetään Limingan kirkonkylällä Aapin, Katrin ja Linnukan päiväkodeissa sekä Tupoksessa Vanamon ja Tuomiaron päiväkodeissa. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluyksiköitä on 4. Valtuuston linjauksen mukaisesti yksityisen varhaiskasvatuksen osuus voi olla korkeintaan 30 prosenttia. Esiopetusta järjestetään Tupoksen, Linnukan ja Ojanperän esiopetusyksiköissä sekä ostopalveluna yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä.

Perusopetus, perusopetuksen iltapäivätoiminta ja lukiokoulutus muodostavat kunnan opetuspalvelut. Perusopetusta järjestetään Liminganlahden, Tupoksen ja Ojanperän kouluissa. Liminganlahden ja Tupoksen koulut ovat yhtenäiskouluja, Ojanperän koululla järjestetään luokkien 1-6 opetusta. Oppimisen tukea annetaan ryhmämuotoisena ja oppilaskohtaisena tukena kaikissa kouluissa.

Osana perusopetusta järjestetään myös vaativaa oppimisen tukea seitsemässä opetusryhmässä. Koulupudokkaita opetetaan pienryhmänä Luoto-ryhmässä, joka toimii erityisopettajan johdolla. Veto-luokat tukevat käytöksellään haastavien oppilaiden koulunkäyntiä. Silmu-luokissa toteutetaan

kehitysvammaisten lasten opetusta. Vaativan tason opetus järjestetään tällä hetkellä Liminganlahden ja Tupoksen kouluissa.

Lukion tehtävänä on tarjota laadukasta yleissivistävää koulutusta, joka tukee opiskelijoiden jatko-opintoihin hakeutumista, elinikäistä oppimista ja aktiivista kansalaisuutta. Lukio edistää myös opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja kansainvälistä osaamista yhteistyössä muiden sivistyspalveluiden toimijoiden kanssa. Limingan lukio on vetovoimainen, vahva lähilukioyksikkö, jonka kantava ajatus on toimia hyvinvointikouluna. Painotettavat toiminta-alueet ovat kaksikielinen opetus, yrittäjyyskasvatus, yhteisöllinen toiminta ja STEAM-minitiedepolku. Lukio on nelisarjainen oppilaitos, jonka opiskelijamäärät pysyvät korkeana vielä 2030-luvulle saakka.

Paikallisina painotuksina Limingan sivistyspalveluissa järjestetään kaksikielistä sekä kielirikasteista suomi-englanti-opetusta, matematiikkapainotusta ja STEAM-pedagogiikkaa. Kaksikielinen opetus muodostaa jatkumon esiopetuksesta lukiokoulutuksen loppuun. Matematiikkapainotteinen opetus ja STEAM-pedagogiikka toteutuvat Tupoksen koulussa. STEAM-pedagogiikka muodostaa jatkumon Limingan lukioon. Tiedepainotteista esiopetusta toteutetaan tiedepäiväkoti Loimussa.

Limingan seudun musiikkiopisto tarjoaa korkeatasoista, opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Lukuvuonna 2025–26 musiikkiopistossa opiskelee 230 lasta ja nuorta Limingasta, Tyrnävältä, Lumijoelta ja Siikalatvalta.

Toimintaympäristöanalyysi

Oppilasmäärän pudotessa on tarkasteltava tila- ja henkilöstöresurssien tarvetta ja ennakoitava muutokset hyvissä ajoin. On tärkeää säilyttää ja edelleen vahvistaa laadukasta ja vetovoimaista opetusta ja varhaiskasvatusta sekä edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria kaikissa yksiköissämme. Limingan kaksikielinen opetus, kieliohjelma ja painotettu matematiikkaopetus ovat tärkeitä vetovoimatekijöitä, kuten myös modernit, terveelliset ja turvalliset varhaiskasvatus-, koulu- ja liikuntatilat. Henkilöstö on tärkein voimavaramme ja haluamme olla houkutteleva ja pidetty työnantaja.

Limingassa perusopetus on järjestetty valtakunnallisen vertailun perusteella kustannustehokkaasti. Myös varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset kustannukset ovat maan alimmassa neljänneksessä. Sivistyspalveluissa on haettu säästöjä tilakustannuksista ja henkilöstökuluista. Talousarviovuonna 2027 lapsi- ja oppilasmäärät säilyvät lähes samoina, mutta tulevien vuosien haasteena on oppilaiden määrän väheneminen ja sen mukanaan tuomat muutokset opetustoimen rahoitukseen. Myös opetuksen järjestämiseen liittyviä muita kustannustekijöitä, kuten koulukuljetuksia, on tarkasteltava uudelleen.

Lasten, nuorten ja perheiden tuen tarve on edelleen suuri. Jatkuvaa, monipuolista ja räätälöityä tukea tarvitaan päiväkodeissa ja kouluissa entistä enemmän. Myös poissaolojen määrä ja koulupudokkuus sekä käyttäytymisen haasteet näkyvät arjessa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi Limingassa järjestetään toimintaympäristön muutoksista nousevien tarpeiden mukaisia toimintoja, kuten harrastustoiminta, lukutaidon vahvistaminen sekä liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Tätä työtä tehdään yhdessä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa.

Kesällä 2027 toteutettava Linnukan päiväkodin remontti vaikuttaa varhaiskasvatuksen järjestämiseen kesäajalla. Palvelut järjestetään kunnan muissa yksiköissä. Lukiokoulutuksessa valmistaudutaan taide- ja taitoaineiden ylioppilaskokeiden uudistukseen kouluttautumalla ja verkostoitumalla muiden koulutuksen järjestäjien kanssa.

Perusopetuslakia on muutettu arvioinnin osalta kesällä 2026. Uuden osaamistakuun tavoitteena on uudistaa perusopetuksen arviointi perusopetuslaissa siten, että oppilaiden arviointia ja opinnoissa etenemistä yhtenäistetään ja perustaidot voidaan varmistaa jokaiselle oppilaalle. Opetussuunnitelman perusteita kehitetään selkeyttämällä oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä ja vuosiluokalta toiselle etenemiseen määritellään vähimmäisosaamisen taso oppiaineittain. Osaamistakuun edellyttämät perustemuutokset valmistuvat kesään 2027 mennessä ja opetussuunnitelmamuutokset kuntatasolla on valmisteltava syksyllä 2027. Opetussuunnitelmatyötä tehdään Lakeuden kuntien yhteistyönä. Uudistus tulee voimaan 1.8.2028 ja edellyttää opettajien täydennyskoulutusta jo vuoden 2027 aikana.

Toiminnan kehittäminen

Varhaiskasvatuksen ja koulujen painoalueita ovat Limingan kuntastrategian kärjet: edistämme kansainvälisyyttä, rakennamme myönteistä ja vetovoimaista Meidän Liminkaa, edistämme lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria, mahdollistamme koulujen ja päiväkotien erilaiset painotukset, vahvistamme kaksikielistä oppimisen polkua sekä vahvistamme elinikäistä ympäristökasvatusta muun muassa luontokoulun ja oppimisympäristöjen avulla. Kunnan vetovoimaa ja kuntakuvaa vahvistetaan tiedottamalla tehokkaasti varhaiskasvatuksen ja opetuksen painoalueista.

Kunnan kaksikielinen koulupolku esiopetuksesta lukion loppuun vahvistaa kunnan vetovoimaa. Laadukas ja yhtenäinen suomen- ja englanninkielinen koulupolku tekee kunnasta houkuttelevan paikan lapsiperheille ja osaajille, jotka arvostavat monikielisyyttä ja kansainvälisyyttä.

Euroopan unionin Erasmus+-hankkeita toteutuu Limingassa vuosittain laajasti sekä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa. Liminka sai Erasmus+-akkreditoinnin vuosiksi 2024-2027, joten kansainvälisten hankkeiden resursointi jatkuu. Opettajille ja oppilaille avautuu kansainvälistymisen verkostoja sekä täydennyskoulutustilaisuuksia ja kouluvierailuja toteutetaan Limingassa useita. Akkreditoinnille haetaan jatkoa kevään 2027 jälkeen. Kansainvälistä yhteistyötä toteutetaan myös suunnitteilla olevissa yhteistyöhankkeissa esim. Perämerenkaarella.

Kansainvälisyyttä toteutetaan myös koulutusviennin kautta. Sisältöjä ja prosesseja kehitetään yhdessä elinvoimapalveluiden asiantuntijoiden kanssa hyödyntäen sekä kouluympäristöjä että Liminganlahtea oppimisympäristönä. Toimintaan pyritään hankkimaan myös uusia kumppanuuksia.

Osana opetuksen digitalisaation ja tulevaisuuden taitojen kehittämistä lukiossa ja perusopetuksessa jatkuu STEAM-pedagogiikan (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) kehittäminen. Toimintaa vahvistetaan vertaiskehittämisen keinoin alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä STEAM-verkostoissa, joissa jaetaan osaamista ja luodaan uusia pedagogisia ratkaisuja luonnontieteiden, teknologian, taiteen ja matematiikan integroimiseksi oppimiseen. Osana kokonaisuutta hyödynnetään ja kehitetään myös Limingan luontokoulutoimintaa.

Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että lukiokoulutuksessa vastataan mahdollisimman ennakoivasti oppimisen ja opiskelun haasteisiin, jotta vaikeudet opinnoissa eivät pääse kasautumaan. Pääpaino uudistuksessa on helposti saavutettavien tukipalveluiden järjestämisessä sekä mahdollisuudessa tukiopetukseen ja erityisopettajan palveluihin. Lukion kehittämisessä painottuvat myös kaksikielinen enkkulinja, yhteisöllisyyden kehittäminen tiimilukion kautta sekä kestävän kehityksen painopisteet.

Liminkalaisten lasten hyvää elämää vahvistetaan osana UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintaa. Liminka sai ensimmäisen Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksensa maaliskuussa 2024, ja seuraava arviointi toteutuu vuoden 2027 alussa. Tunnustukselle pyritään myös hakemaan jatkoa. LYK-työssä painopisteinä ovat lapsen oikeuksien jalkauttaminen sekä lasten hyvän elämän vahvistaminen arjen eri ympäristöissä. Lisäksi kehitetään matalan kynnyksen toimintamalleja mielenterveyden tukemiseksi, muun muassa lisäämällä harrastusmahdollisuuksia ja kannustamalla päihteettömään, hyvään elämään. LYK-toiminta toteutuu sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteistyönä mm. seurakunnan, yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia edistetään erityisesti Harrastava Liminka (HaLi) -hankkeen kautta. HaLi tukee peruskoululaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia ja saavutettavia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä. HaLi-toiminnassa jatketaan vuonna 2027 HaLi-agenttitoiminnan kehittämistä. Tämä tarkoittaa HaLi-toiminnasta tiedottamista ja oppilaiden tavoittamista toimintaan erityisesti oppilaita osallistamalla. Vuonna 2027 käynnissä on hankkeen seitsemäs kausi, mikä kertoo toiminnan vakiintumisesta osaksi kunnan lapsiystävällistä arkea.

Varhaiskasvatusta kehitetään vuosittaisen Valssi-arvioinnin avulla. Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ylläpitämä Valssi on kansallinen laadunarviointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, jolla voidaan toteuttaa arviointitiedonkeruita, saada toimijakohtaisia arviointiraportteja, tuottaa arvioinnin toimipaikkakohtaisia yhteenvetoja sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Limingan varhaiskasvatuksessa toteutettiin Valssin arviointi kolmannen kerran vuonna 2026, jolloin arvioinnin kohteena on ollut leikki, sensitiivinen vuorovaikutus ja ilmaisun monet muodot sekä matematiikka.

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 436 265**	**1 323 278**	**1 416 656**	**1 439 588**	**1 462 688**
Myyntituotot	531 979	624 040	698 768	712 800	727 000
Maksutuotot	512 137	413 600	446 400	455 300	464 200
Tuet ja avustukset	309 947	192 414	184 414	184 414	184 414
Muut toimintatuotot	82 202	93 224	87 074	87 074	87 074
TOIMINTAKULUT	**-34 746 641**	**-35 304 412**	**-35 282 050**	**-35 836 205**	**-36 357 523**
Henkilöstökulut	-21 375 870	-21 966 282	-22 304 714	-22 751 100	-23 205 900
Palkat ja palkkiot	-17 327 854	-17 808 364	-18 092 505	-18 454 300	-18 823 300
Henkilösivukulut	-4 048 016	-4 157 918	-4 212 209	-4 296 800	-4 382 600
Palvelujen ostot	-7 506 868	-7 428 244	-7 272 115	-7 352 177	-7 432 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-714 965	-782 425	-756 045	-770 400	-784 700
Avustukset	-618 153	-630 000	-640 000	-646 400	-652 900
Muut toimintakulut	-4 530 785	-4 497 461	-4 309 176	-4 316 128	-4 281 246
TOIMINTAKATE	**-33 310 376**	**-33 981 134**	**-33 865 395**	**-34 396 617**	**-34 894 835**

Sivistyspalveluiden vuoden 2027 talousarvion toimintakate laskee vuoden 2026 talousarvion toimintakatteesta, johtuen talousarvion 2026 alittumisesta. Syyskuussa 2026 talousarvion ja toteuman välinen ero on noin 800 000€ ja toteumaprosentti 73,6. Vaikka talousarvio ei toteutuisikaan täsmälleen ennusteen mukaisesti, vuoden 2026 budjetti todennäköisesti alittuu. Verrattuna syyskuun 2026 mukaiseen talousarvioennusteeseen on tulevan vuoden talousarvio 681 810 euroa, eli 2,05% edellisvuotta suurempi.

Toimintatuotot ovat kasvaneet vuoden 2026 ennusteen mukaisesti. Talousarvioon 2027 on lisätty tuloja mm. kotikuntakorvauksiin sekä muiden kuntien maksamiin korvauksiin, jotka ylittyvät vuoden 2026 toteuma-arviossa.

Toimintakulujen kasvua selittävät lähinnä tulevat palkankorotukset. Talousarvion kasvu ei riitä kattamaan tulevia korotuksia, joten vuodelle 2027 on tehty myös toiminnallisia muutoksia kaikilla sivistystoimen tulosalueilla. Varhaiskasvatuksessa useiden henkilöiden vakinaistaminen on lisännyt kesäajalta maksettavien palkkojen kustannuksia.

Kulujen osalta on tarkasteltu esim. kuljetuksia, aineita, tarvikkeita ja tavaroita sekä opetuksen tuntimääriä. Myös varhaiskasvatuksen ostopalveluiden osuutta on tarkennettu. Muille opetuksen järjestäjille maksettavien kustannusten osuutta on pienennetty. Vuoden 2027 talousarviossa palveluiden ostojen ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osuus sekä muut toimintakulut ovat pienentyneet vuodesta 2026.

Koulukuljetukset kilpailutetaan kevään 2027 aikana. Tavoitteena on saada reittien ja aikataulujen uuden tarkastelun avulla 10% säästö kustannuksiin. Kustannuksia nostavat kuitenkin erilliset kuljetukset opetussuunnitelman mukaisiin retkiin, vierailuihin ja erityisesti uinninopetukseen toisiin kuntiin.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

Talousarviovuonna 2027 lapsimäärät säilyvät lähes samoina, mutta tulevien vuosien haasteena on lasten ja nuorten määrän väheneminen ja sen mukanaan tuomat muutokset opetustoimen rahoitukseen. Tulevina vuosina on tärkeää varmistaa palvelurakenteen tehokkuus ja toimivuus sekä toisaalta myös riittävyys. Tavoitteena on laatia sivistystoimen palveluita koskeva pitkäjänteinen suunnitelma, jossa huomioidaan tulevat muutostarpeet niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksenkin osalta niin tilojen kuin henkilöstönkin näkökulmasta. Samaan aikaan sivistyspalveluissa tulee johdonmukaisesti kehittää toimintakulttuuria, joka edistää koko yhteisön hyvinvointia.

Julkisen ja yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tasapainoon tulee tulevina vuosina kiinnittää huomiota. Lapsimäärän kehitys vaikuttaa kunnan yksiköiden määrään ja palveluverkon tiivistymiseen. Tällä hetkellä yksityisen osuus palveluista on 31.41%, joka on hieman yli tavoitetason. Yksityisen palvelun määrän pysyminen ennallaan lasten kokonaismäärän vähentyessä vaatii tavoitetason uudelleenmäärittelyä. Tällä hetkellä yksityisessä palvelussa on tilaa lähes kaikissa yksiköissä. On tärkeää huomioida yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytykset jatkossakin.

Suunnitelmakaudella Limingan lukion oppilasmäärä nousee huippuunsa, kun tämän hetken suuret yläkoululuokat siirtyvät toiselle asteelle. Keväällä 2023 sivistyslautakunnassa onkin päädytty nelisarjaistamaan lukio muutamaksi vuodeksi. Suunnitelmakaudella koko lukio toimii nelisarjaisena. Lukiossa nuorten määrän väheneminen alkaa näkyä 2030-luvun alkupuolella.

Sivistyspalveluissa on palvelualueen omia toimintamalleja, joilla pyritään tarjoamaan tukea muun muassa käytöksellään haastavien oppilaiden kanssa toimimiseen. Kouluissa toteutetaan joustavia ryhmäjärjestelyjä, mm. motivaation ja tavoitteiden perusteella. Opettajien työtä tukevat oppimisen tuen koordinaattori, pedagoginen koordinaattori sekä digikoordinaattori. Näihin toimintamalleihin panostamalla edistetään oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä säästetään muille opetuksen järjestäjille maksettavista kustannuksista.

Edistämme lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia tukevaa pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria Yhdessä oppimisen polku –mallin avulla. Yhdessä oppimisen polun avulla määritellään toimialan yhteiset tavoitteet ja toimintatavat ja sitä toteutetaan varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen saakka. Polku sisältää runsaasti materiaalia ja sisältöjä henkilöstön työn tueksi ja sitä hyödynnetään systemaattisesti.

Limingan kunta on liittynyt 50 kunnan yhteiseen Oppiva-kehittämisverkostoon, jonka avulla vahvistetaan pedagogista johtamista, kehitetään osaamista ja vaikutetaan aktiivisesti valtakunnalliseen koulutuspolitiikkaan. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen ja opetustoimen systemaattinen muutos siten, että muutos ja kehittäminen vastaa opetussuunnitelmien edellyttämiä toimintakulttuurin periaatteita. Keskiössä on koulu ja päiväkoti oppivana yhteisönä. Verkoston jäsenyys tukee oman toiminnan kehittämistä ja tarjoaa kustannustehokkaan mahdollisuuden henkilöstön osaamisen jakamiseen ja vahvistamiseen.

- Varmistetaan palvelurakenteen toimivuus ja riittävyys laatimalla palveluiden järjestämistä koskeva suunnitelma.
- Edistetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia tukevaa pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria Yhdessä oppimisen polku –mallin avulla varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.
- Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta kehittämällä kodin ja koulun yhteistyötä, aktiivisella oppilaskunta- ja tukioppilastoiminnalla sekä toteuttamalla varhaiskasvatuksen yksiköissä lastenkokouksia.
- Ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä tuetaan kiusaamisen vastaisen toiminnan laatukriteerien avulla varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa.
- Toimeenpannaan esi- ja perusopetuksen lakimuutoksia liittyen liikunnalliseen elämäntapaan ja oppimisen tukeen. Tavoitteena on edistää liikunnallista toimintakulttuuria kehittämällä mm. välituntiaktiivisuutta ja toiminnallisia menetelmiä oppitunneilla. Oppimisen tuen uudistuksen toteuttamista on arvioitu syksyllä 2026 ja toimintaa kehitetään arvioinnin perusteella.
- Toteutetaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnanohjausjärjestelmän kilpailuttaminen alueellisena yhteistyönä.
- HaLi-harrastustoiminnassa vahvistetaan HaLi-agenttitoimintaa. HaLi-agentti- eli harrastuskaveritoiminnalla pyritään tavoittamaan entistä enemmän peruskoululaisia harrastustoiminnan pariin.
- Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa vuosille 2025-27 toteutetaan yhteistyössä monialaisen verkoston kanssa. Tunnustukselle haetaan jatkoa vuonna 2027.
- Limingan lukiossa vahvistetaan yksinäisyyden vähentämiseen, kiusaamisen ehkäisemiseen ja kaveritaitoihin liittyviä teemoja sekä kestävää kehitystä.
- Musiikkiopistossa panostetaan edelleen orkesteritoiminnan vahvistamiseen.
- Henkilöstön osaamista ja toimintakulttuuria kehitetään verkostoissa kuten Oppiva-verkosto, Loisto-verkosto, Kaksari-verkosto, oppimisen tuen alueellinen verkosto sekä Lakeuden alueen kehittämisverkosto Sarka (Kempeleen, Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän sivistystoimet).
- Esihenkilöiden osaamista ja yhteistyötä kehitetään vastaamaan strategisia tavoitteita ja huolehditaan strategian jalkauttamisesta kaikkiin yksiköihin.
- Arvioidaan perheiden tyytyväisyyttä sivistystoimen palveluihin asiakastyytyväisyyskyselyn ja Valssi-järjestelmän avulla.
- Sivistystoimen tapahtumien ja koulutusten sisällöissä ja kaikkien yksiköiden arjessa huomioidaan Limingan 550-vuotisjuhlavuosi.

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: Strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Väestönkasvu ja nettomuutto positiivinen	Ylläpidetään laadukkaita palveluita strategisten painopisteiden mukaisesti	Markkinointia tehostetaan.	Some-uutisoinnin lisääminen
	Asiakastyytyväisyyden kartoittaminen	Toteutetaan kaksikielistä opetusta.	Toteutetaan kaksikielistä opetusta ja viestitään aktiivisesti.
		Toteutetaan aktiivista kansainvälistä toimintaa.	Haetaan Erasmus+ akkreditointia.
		Toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely sekä Valssi-arviointi	Perheiden tyytyväisyys palveluiden laatuun ja sisältöön ¾
Liminka on vetovoimainen luonto-, liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumamatkailun kohde Pohjois-Suomessa	Laajennetaan ja kehitetään koulutusvientiä ja luontokoulutoimintaa.	Kehitetään luontokoulupaketteja	Toteutuu
		Haetaan uusia kumppanuuksia	Yksi uusi kumppanuus
		Toteutuneet vierailut	3

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Koulukuljetusten kehittäminen	Kuljetusten kilpailuttaminen	Kustannukset laskevat 10%

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toimialan ja kaikkien tulosalueiden talousarviot ovat tasapainossa.	Toimialan alkuperäinen budjetti toteutuu.	Toteuma 100%
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Varmistetaan henkilöstön tarvittava osaaminen.	Täydennyskoulutus toteutuu suunnitellusti	Toteutuu

	Edistämme lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia tukevaa pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria Yhdessä oppimisen polku –mallin avulla. Toteutetaan tavoitekeskustelut koko henkilöstölle Henkilöstön työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttaminen	Yhdessä oppimisen polku toteutuu ja määritellään toimialan yhteiset tavoitteet ja toimintatavat. Tavoitekeskusteluiden toteutumisprosentti Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Toteutuu kaikissa yksiköissä 100% Sairauspoissaolot vähenevät
Tuetaan hyvää johtajuutta	Tuetaan esihenkilöiden työssä jaksamista ja kehittymistä Tuetaan strategista johtamista	Jaettu johtajuus toteutuu tiimiorgaanisaation kautta Esihenkilöiden yhteistyön kehittäminen vastaa strategisia tavoitteita Strategian jalkauttaminen kaikkiin yksiköihin	Toteutuu kaikissa yksiköissä Esihenkilöiden tapahtumat toteutuvat ja niihin osallistutaan Strategiset tavoitteet kaikissa yksiköissä määritelty toimintasuunnitelmissa

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Toteutetaan UNICEFin Lapsiystävällisen kunnan toimintamallia Toteutetaan Harrastava Liminka -toimintamallia	Toiminta toteutuu vahvistetun suunnitelman mukaisesti Haetaan jatkoa LYK-tunnustukselle Laaja-alainen ja monipuolinen harrastustarjonta Haetaan jatkorahoitusta HaLi-toiminnalle	Toteutuu Toteutuu Osallistujamäärä kasvaa Toteutuu
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Osallisuutta vahvistetaan rakenteellisena osana toimintakulttuuria	Kaikilla kouluilla on aktiivista oppilaskuntatoimintaa ja yläkouluilla tukioppilastoimintaa Vakan lastenkokoukset	Molemmissa vähintään kolme tapahtumaa kaikissa yksiköissä Järjestetään 2 krt/vuosi

	Kiva koulu -toimintamallia hyödynnetään yhdenvertaisesti	Kouluilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä tuetaan Kiva-oppituntien avulla Kiusaamisen vastaiset laatukriteerit otetaan käyttöön perusopetuksessa	Oppitunnit jokaiselle vuosiluokalle vähintään neljä kertaa vuodessa Laatukriteerit käytössä kaikissa kouluissa

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstökoulutuksissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan maksuttomia koulutuksia, verkostojen tarjoamaa koulutusta sekä toteutetaan koulutuksia oman kunnan työntekijävoimin. Koulutuksissa painotetaan strategisia tavoitteita. Henkilöstön edellytetään osallistuvan yhteisesti sovittuihin koulutuksiin, jotka määritellään tulosaluekohtaisesti. Opetuksessa osallistutaan vähintään virkaehtosopimuksen mukaisiin veso-koulutuksiin, joissa painottuvat Yhdessä oppimisen polku ja vuonna 2027 myös erityisesti 550-vuotiaan Limingan historia.

Varhaiskasvatuslain mukaisesti jokaisessa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ryhmässä tulee työskennellä 2/3 korkeasti koulutettuja henkilöitä 1.1.2030 alkaen. Tällä hetkellä tämä toteutuu jo esiopetuksessa sekä varhaiskasvatuksen puolella seitsemässä ryhmässä. Maltillisella henkilöstösuunnittelulla voimme varautua lain mukaiseen mitoitukseen palkkaamalla lastenhoitajan tilalle sosionomin tai opettajan. Huomioiden eläköityvät työntekijät sekä lasten määrän kehityksen lisää korkeasti koulutettuja henkilöitä tarvitaan 14 suunnittelukauden 2027-2029 aikana.

Vuosien 2024 ja 2025 osalta taulukossa on vertailu syyskuun lopun henkilöstömäärän osalta. Muutoksia henkilöstössä tapahtuu seuraavan lukuvuoden alusta eli elokuun 2027 alusta. Syksyn 2026 henkilöstömäärällä jatketaan vuodelle 2027, koska toimintavuosi jatkuu seuraavalle kalenterivuodelle.

Henkilöstömäärä	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Vakinaiset, lkm	338	349	363	363
Määräaikaiset, lkm	109	95	89	89
Sijaiset, lkm	0	0	0	0
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	0	0	0	0
Henkilöstö yhteensä	**447**	**444**	**452**	**452**

Eläköityvien määrä	**2024**	**2025**	**2026**
	1	3	3

8.5 HYVINVOINTIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Hyvinvointipalveluiden tavoite on näkyä ja olla mukana kuntalaisten arjessa yhteisöllisyyttä edistäen. Keskeisenä toiminta-ajatuksena on mahdollistaa monipuolisia vapaa-ajantoimintoja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluita yhdenvertaisesti. Hyvinvointipalveluiden päämäärä on lisätä Limingan kunnan veto- ja pitovoimaisuutta asuinpaikkakuntana.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Hyvinvointipalvelut ovat lakisääteisiä peruspalveluita. Laki velvoitaa kuntaa edistämään kuntalaisten hyvinvointia. Hyvinvointipalvelut koostuvat nuorisopalveluiden, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden ja kansalaisopistopalveluiden yksiköistä. Hyvinvointityö pohjautuu elämänkaaren mukaisen hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelma rakentuu lasten ja nuorten, työikäisten ja ikääntyvän väestön suunnitelmaosiosta ja se seuraa kuntastrategisiaan määriteltyjä strategisia kärkiä.

Nuorisopalveluiden työ on ennaltaehkäisevää kasvatustyötä, jota tehdään sekä alueellisesti että keskitettyinä palveluina. Nuorisotyön tavoitteena on toimia kasvastuskumppanina nuorten arjessa. Toiminta jaetaan kolmeen työmuotoon: yksilöllinen työ, yhteisöllinen työ sekä yhteiskunnallinen työ. Yksilöllisen nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Yhteisöllisen nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten sosiaalisia suhteita ryhmässä ja yksilönä. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä tavoitteena on nuorten aseman parantaminen. Toiminnan kantavana periaatteena on yhdenvertaisuus ja toiminnallinen tasa-arvo, joita pyritään huomioimaan kunnan tarjoamien palvelujen kehittämisessä ja toteutuksessa. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä myös pyritään tuomaan nuorten ääni päätöksentekoon.

Kirjastopalveluiden tarkoituksena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Toiminnan keskiössä on turvata tiedon saatavuutta, kehittää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Kirjastopalvelut tarjoavat mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä edistävät aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjastotilat tarjoavat lainattavien aineistojen lisäksi monenlaisia yhteisöllisiä tiloja, joissa voi lukea, opiskella, työskennellä tai osallistua tapahtumiin.

Kulttuuripalvelut tarjoavat laadukkaita ja monipuolisia tapahtumia sekä yksin että yhteistyössä kumppanitoimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut toteuttavat kulttuurikasvatussuunnitelmaa, ylläpitävät museotoimintaa ja vaalivat paikkakunnan kulttuurihistoriaa. Kulttuuripalvelut tukevat vuosittain avustustoiminnalla paikallisia kulttuurialan harrastajia ja yhdistyksiä.

Liikuntapalveluiden toiminnan keskiössä on poistaa liikkumattomuutta ja edistää kuntalaisten liikunnallista aktiivisuutta. Liikuntapalveluiden toiminnat koostuvat monipuolisten liikuntapaikkojen lisäksi elintapaneuvonnasta, soveltavan liikunnan palveluista ja liikunnanohjaustyöstä.

Liikuntapalveluiden järjestämisen lähtökohtana on tarjota jokaiselle kuntalaiselle yhdenvertainen mahdollisuus liikunnalliseen aktiivisuuteen. Vaikuttava liikunnanedistämistyö perustuu poikkitoiminnallisuuteen ja siksi eri hallintokuntien sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on liikuntapalveluiden toiminnassa merkittävässä roolissa.

Kansalaisopisto pyrkii alueellisen toiminnan lisäksi tarjoamaan paikallisia mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiselle. Kansalaisopistotoiminta on matalan kynnyksen toimintaa, joka tarjoaa kaikille kuntalaisille osallistumisen ja yhteisöllisyyden mahdollisuuksia. Hyvin toteutettu kurssitoiminta lisää paikkakunnan elinvoimaa ja kuntalaisten elämänlaatua ja antaa mahdollisuuksia sosiaalisen verkoston ja henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseen. Kansalaisopisto on lisäksi aktiivinen kulttuuritoimija, joka järjestää alueensa kunnissa esimerkiksi konsertteja, näyttelyitä ja tapahtumia. Kansalaisopistopalveluita tuotetaan yhdessä Tyrnävän ja Lumijoen kuntien kanssa. Limingan kunnan hyvinvointisuunnitelman rakenne:

Hyvinvointi on käsitteenä laaja, joten sen edistäminen kuntatasolla vaatii usein poikkihallinnollista toimintaa ja poikkihallinnollisia toimia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee hyvinvoinnin kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Hyvinvointi-käsite viittaa suomen kielessä sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat mm. elinolot, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma.

Limingassa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lähtee kuntastrategiasta – hyvinvoiva kuntalainen ja osallisuus sekä kokemisen, näkemisen ja tekemisen mahdollisuus ovat toiminnoissamme keskeisiä kärkiä. Toimintamme painopiste on helposti saavutettavissa palveluissa, varhaisessa tuessa ja ennaltaehkäisyssä.

Kuntalaisten näköiset palvelut tehdään osallistamisella. Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä luomalla mahdollisuuksia kohtaamiseen ja vuoropuheluun sekä tukemalla eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja vapaaehtoisjärjestöjen aktiivista toimintaa. Sidosryhmätyön toimintatapoina käytetään osallisuusfoorumeita, seuraparlamenttia, nuorisovaltuustoa sekä vanhus- ja vammaisneuvostoa.
Kunnan palveluissa edistetään aktiivisesti hyvinvointia ja terveyttä kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Tätä toteutetaan tarjoamalla laaja valikoima tarpeeseen vastaavia palveluja ja toimintoja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan Limingassa poikkihallinnollisesti osana kunnan eri palvelualueiden perustehtävää. HYTE-työhön on yhdistetty lasten, nuorten ja perheiden LYK-työ, jolloin hyvinvointia tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena eri ikä- ja väestöryhmien näkökulmista. Yhteisellä toimintamallilla vahvistetaan tiedolla johtamista, eri palvelualueiden yhteistyötä sekä hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen ja osallisuuteen liittyvien ilmiöiden tunnistamista ja niihin reagointia.

Yhteinen LYK- ja HYTE-rakenne tukee hyvinvointitiedon kokoamista, tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamista sekä niiden toteutumisen ja vaikutusten seurantaa. Työryhmä vastaa käytännön valmistelusta, yhteensovittamisesta ja seurannasta, ohjausryhmä tavoitteiden ja painopisteiden linjaamisesta sekä toiminnan suuntaamisesta ja laajennettu ohjausryhmä tuo työhön kuntalaisten, järjestöjen, vaikuttamistoimielinten ja muiden yhteistyötahojen näkökulman.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia kohtaamiseen, vuoropuheluun ja yhteiseen tekemiseen. Järjestöt, vaikuttamistoimielimet ja muut yhteistyökumppanit ovat osa hyvinvointityön suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Laajennettu LYK-HYTE-ohjausryhmä toimii yhteisenä keskustelu-, osallistumis- ja kehittämisfoorumina, jonka kautta eri väestöryhmien ja verkostojen havainnot ja kehittämistarpeet tuodaan osaksi hyvinvointityötä. Osallisuusfoorumit, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto täydentävät osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuutta ja tuovat eri kuntalaisryhmien näkemyksiä kunnan toiminnan ja palvelujen kehittämiseen.

Kunnan nuoresta ikärakenteesta johtuen lapset ja nuoret ovat hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvin keskeinen kohderyhmä. Lasten ja nuorten hyvä ja sujuva arki mahdollistuu palvelualueiden toimivasta yhdessä tekemisestä, alkaen sivistyspalveluiden varhaiskasvatuksesta.

Hyvinvoinnan edistämisen työhön tarvitaan poikkihallinnollista toimintaa, jossa jokaisella on oma roolinsa. Teknisellä toimella on merkittävä rooli kaavoituksessa ja rakentamisessa, kun taas kunnossapidon toiminta keskittyy väylien kunnossapitoon ja yleisten alueiden hoitamiseen. Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut tuottavat terveellistä ruokaa lapsille ja nuorille eri ikävaiheissa sekä turvalliset ja puhtaat tilat arjen toimintoihin.

Kuntien tekemää hyvinvoinnin edistämistyötä arvioidaan valtakunnallisen HYTE-kertoimen avulla. HYTE-kertoimen tavoitteena on kannustaa kuntaa vahvistamaan kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävää toimintaa. Se myös määrittää valtion kunnalle myöntämän rahallisen tuen määrän. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun ollessa hyvinvointialueella, on kunnan vastuu erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja hyvinvointia tukevien elinympäristöjen ja palvelujen kehittämisessä. Hyte-kerroin arvioi kunnan onnistumista tässä työssä.

HYTE-kertoimen muodostuminen eri indikaattoreista (mukailtu lähteestä: THL):

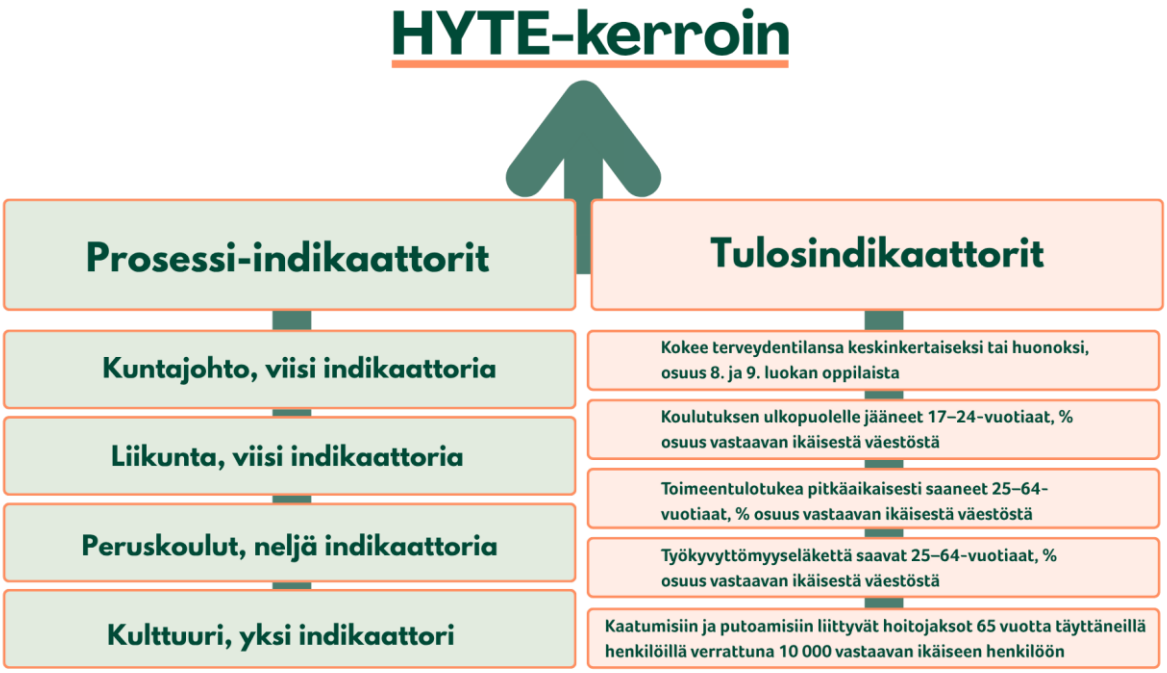

HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit kuvaavat sitä, millä tavoin hyvinvoinnin edistämisen työtä kunnassa tehdään ja millaiset rakenteet siihen on olemassa. Prosessi-indikaattoreita päivitetään kahden vuoden välein siten, että osa indikaattoreista päivitetään parittomina ja osa parillisina vuosina. Prosessi- ja tulosindikaattoreiden osuuksien painoarvo kertoimen laskemisessa on 50 prosenttia.

Toimintaympäristöanalyysi

Sosiaalisen, taloudellisen ja digitaalisen jakautumisen ilmiöt näkyvät valtakunnallisesti, eikä Liminka ole näiden ilmiöiden ulkopuolella. Ilmiöt heijastuvat koko hyvinvointipalveluiden palvelualueelle ja korostavat tarvetta yhdenvertaisille ja saavutettaville palveluille. Esimerkiksi maksukyvyn heikkeneminen näkyy erityisesti tapahtumiin osallistumisessa ja voi kaventaa kuntalaisten mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa. Digitaalisuuden kehitys etenee eri ikäryhmissä eri tahtiin, mikä puolestaan haastaa sähköisesti tarjottavien palveluiden saavutettavuutta.

Nuorten toiminnassa valtakunnalliset ilmiöt näkyvät myös liminkalaisessa nuorisotyössä, ja niihin pyritään puuttumaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Nuorten tulevaisuususkon tukeminen on tärkeä tehtävä, jotta meillä on hyvinvoivat nuoret. Toiveikkuus toimii puskurina ahdistusta, masennusta ja uupumusta vastaan. Nuori, joka näkee itsellään paikan tulevaisuudessa, kiinnittyy helpommin koulutukseen ja työelämään. Usko siihen, että asioihin voi vaikuttaa, motivoi nuoria äänestämään, osallistumaan ja toimimaan demokratian puolesta sen sijaan, että he kyynistyisivät. Nuorten keskusteluissa on noussut esiin suvaitsemattomuus ja rasistinen puhe eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin liittyen. Näihin ilmiöihin pyritään vaikuttamaan keskustelemalla nuorten kanssa sekä lisäämällä vanhempien tietoisuutta kutsumalla asiantuntijoita puhumaan sekä nuorille että aikuisille.

Nuorisopalvelut ovat mukana pilotoimassa Jalkautuva turvaverkko-hankkeetta, jolla pyritään kehittämään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa menetelmiä nuorten tukemiseen ja näiden vaikutusten seuraamiseen. Hankkeen tavoitteena on saada lastensuojeluilmoitusten määrä laskuun.

Paikallaan olo ja liiallinen liikkumattomuus haastavat kuntien lisäksi myös muita toimijoita, kolmannesta sektorista yksityiseen. Vaikka ilmiö ei ole uusi, liikuntapalveluiden järjestämisessä tulee edelleen näkyä painotus liikkumattomuuden vähentämisessä. Liikkumattomuus on saanut valtakunnallisesti enemmän huomiota, mikä lisää painetta myös perinteisille kunnan liikuntapalveluille. Liikkumattomuuden syyt ovat usein yksilöllisiä, ja niiden tunnistaminen vaatii parempaa paikallista ja väestöryhmäkohtaista tuntemusta. Resurssien kohdentamisen lisäksi on tärkeää huomioida liikunnan edistämistyö sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien tarjoaminen, jotta ei saa unohtaa. Taloudellisesti haastavat ajat ja liikkumattomuus muuttavat liikuntapalveluiden toimintaympäristöä entistä vaativammaksi, ja siksi tarvitaan kykyä uudistua ja kokeilla uusia toimintamalleja.

Toiminnan kehittäminen

Toimintaympäristön muutoksiin vastataan kehittämällä hyvinvointipalveluja kuntalaisten muuttuvat tarpeet huomioiden. Kehittämistyössä tutustutaan digitaalisuuden tarjoamiin mahdollisuuksiin ja hyödynnetään niitä tarkoituksenmukaisesti palvelujen saavutettavuuden, viestinnän ja osallistumisen tukena. Lisäksi liikkumis- ja kulttuuriohjelmien tavoitteita viedään suunnitelmallisesti käytäntöön ja niiden pohjalta kehitetään hyvinvointia, aktiivisuutta ja osallisuutta tukevia palveluja ja toimintatapoja. Hyvinvointipalveluissa kehittämistyötä on tehty ansiokkaasti hanketoiminnan kautta.

Lakeuden Sillat -hanke on ollut Kempeleen, Limingan ja Tyrnävän yhteinen hanke, jossa kehitettiin yhdenvertaisia palveluja erityisesti heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille. Hanke päättyy vuonna 2026 ja sille on haettu jatkohanketta. Jatkohankkeen tavoitteena on vahvistaa matalan kynnyksen palvelujen saavutettavuutta, edistää osallisuutta sekä tukea heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten ja työikäisten työ- ja toimintakykyä, työelämävalmiuksia ja etenemistä kohti koulutusta tai työllistymistä. Samalla vahvistetaan monialaista yhteistyötä ja juurrutetaan kehitettyjä toimintamalleja osaksi kuntien pysyviä palveluja.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**298 229**	**263 500**	**345 791**	**349 391**	**352 991**
Myyntituotot	12 171	29 500	29 500	30 100	30 700
Maksutuotot	157 824	138 000	150 000	153 000	156 000
Tuet ja avustukset	105 014	76 500	146 291	146 291	146 291
Muut toimintatuotot	23 221	19 500	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	**-3 213 570**	**-3 335 879**	**-3 425 401**	**-3 503 107**	**-3 538 654**
Henkilöstökulut	-1 118 743	-1 211 365	-1 274 118	-1 315 100	-1 341 200
Palkat ja palkkiot	-909 960	-985 550	-1 032 674	-1 066 500	-1 087 800
Henkilösivukulut	-208 783	-225 816	-241 445	-248 600	-253 400
Palvelujen ostot	-623 554	-635 116	-673 361	-702 756	-711 856
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-183 862	-181 340	-190 390	-194 100	-197 900
Avustukset	-224 890	-224 100	-217 000	-219 300	-221 600
Muut toimintakulut	-1 062 521	-1 083 958	-1 070 531	-1 071 851	-1 066 099
TOIMINTAKATE	**-2 915 341**	**-3 072 379**	**-3 079 610**	**-3 153 716**	**-3 185 663**

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Limingan 550 juhlavuoden näkyminen palvelualueen tapahtumissa
- Vanhan Limingan museoalueen tapahtumien kehittäminen
- Päivitetyn hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden vieminen käytäntöön
- Palvelualueen sisällä olevan asiantuntijuuden esiin tuominen
- Erilaisten vaikutusarviointien kokeileminen palvelualuetta koskevassa päätöksenteossa
- Kansalaisopiston kurssitarjonnan kehittäminen entisestään
- Liikkumisohjelman toimenpiteiden toteuttaminen
- Kulttuuriohjelman toimenpiteiden vieminen käytäntöön
- Palvelupistetoimintamallin vakiinnuttaminen
- Ikäihmisten osallisuuden vahvistaminen palveluiden kehittämisessä
- Erityisnuorten kirjastopalveluiden vieminen osaksi kirjasopalveluiden arkea
- Kirjastopalvelu jatkuu Tupoksessa
- Palvelualueen toimintojen tehokkaampi viestintä
- Nuorten yhteisöllisyyden lisääminen 550 juhlavuoden tapahtumien kautta
- Tuetaan nuorten turvallista arkea muun muassa kiusaamisen vastaisella toiminnalla ja yhdenvertaisuutta edistävällä työllä

Hyvinvointialue Pohde tulee vielä vuosia vaikuttamaan kunnan matalan kynnyksen toimintojen kehittämistyöhön ja yhdyspintojen rakentamiseen. Kunnan ennaltaehkäisevän työn rooli on alkanut hahmottumaan osana kunnan lakisääteisiä peruspalveluita. Vallitseva toimintaympäristön muutos tulee näkymään matalan kynnyksen ja ennalta ehkäisevän toiminnan kasvun tarpeena liikunta-, kulttuuri-, kansalaisopisto- ja nuorisopalveluissa. On tärkeää tunnistaa ne kohdat, jotka voivat pudottaa kuntalaisen palveluketjusta ja siten vahvistaa toimintaprosesseja ennakoivasti.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä pyritään parantamaan vastinparityön kautta. Sen avulla muodostetaan yhteistä tilannekuvaa, parannetaan tiedonkulkua ja tunnistetaan palveluketjujen yhdyspinnoilla olevia kehittämistarpeita. Havaittuihin palveluketjujen katkoskohtiin haetaan yhdessä ratkaisuja ja sovitaan tarvittavista toimintatavoista. Tavoitteena on sujuvoittaa kuntalaisten ohjautumista oikea-aikaisesti kunnan, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden palveluihin.

Nuorisotyön työmuotoja ovat yksilöllinen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen nuorisotyö. Työtä ohjaa nuorisolaki. Työntekijät kouluttautuvat ja kehittävät osaamistaan säännöllisesti. Limingassa nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat 7–28 -vuotiaat nuoret. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan erilaiset kyselyt, joita tehdään liminkalaisille nuorille kuten toiveita loma-ajan toimintaan ja kouluterveyskysely.

Yksilöllisessä nuorisotyössä lähtökohtana on nuoren suhde itseensä ja luotettaviin aikuisiin. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Yksilöllisessä nuorisotyössä menetelminä ovat pienryhmätoiminnat ja yksilökeskustelut.

Yhteisöllisessä nuorisotyössä lähtökohtana on nuoren suhde toisiin nuoriin, omaan lähiympäristöön sekä maailmaan kulttuuriin ja luontoon. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten sosiaalisia suhteita ryhmässä ja yksilönä. Työmenetelminä ovat nuorisotilatoiminta, tapahtumat, kansainvälinen toiminta, leirit ja retket, kerhotoiminta sekä koululla tehtävä nuorisotyö.

Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä lähtökohtana on nuorten suhde palvelujärjestelmään ja rakenteisiin. Tavoitteena on parantaa nuorten asemaa yleisesti kunnassa. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä työmenetelminä on kunnan sisäisten ja ulkoisten yhteistyötahojen kanssa tehtävä verkostotyö, Lapsiystävällinen kunta -työ ja nuorten edustuksellinen osallisuus.

Sillat-hankkeen kautta tarjotaan matalankynnyksen ohjaamotoimintaa nuorille aikuisille Lakeustalolla, johon on keskitetty useampia palveluja saman katon alle. Etsivät nuorisotyöntekijät saavat nuorellle tämän kautta nopeammin ohjauksen erilaisten palveluiden piiriin.

Liikuntapalveluiden työtä ohjaa vuoden 2026 keväällä hyväksytty liikkumisohjelma. Strategisina tavoitteina on parantaa yhdenvertaisia liikkumisen mahdollisuuksia, poistaa liikkumattomuutta ja edistää liikkumista. Tavoitteisiin vastataan erilaisin toimenpitein, joita ovata esimerkiksi tarjottavien olosuhteiden kehittäminen entistä paremmiksi. Yhdenvertaisuuden lisäämiseen vastataan tarjoamalla matalan kynnyksen palveluita, kuten elintapa- ja liikuntaneuvontaa laajasti ja saavutettavasti sekä keräämällä käyttäjiltä palautetta palveluiden saavutettavuudesta.

Taloudellisten haasteiden keskellä liikuntapalveluissa korostuvat edelleen vaikutusten arviointi, jonka avulla tavoitellaan olemassa olevien resurssien tarkoituksenmukaisempaa kohdistamista. Resurssien kohdistamisen tarkentamisella on mahdollista kehittää palvelutarjonnan kokonaisuudesta entistä eheämpi ja sujuvampi. Resurssien tarkentamisen lisäksi keskeisenä toimintatavoitteena on kehittää palveluista viestimistä, jotta yhä useampi kuntalainen löytäisi itselleen sopivia liikkumisen ja liikunnan muotoja.

Kirjastopalveluissa keskeisin asia on palveluiden kehittäminen kaikkia kuntalaisia ajatellen. Keskustan ja Tupoksen alueella kirjasto tarjoaa omatoimikirjaston lisäpalveluajan lisäksi yhteisiä kokoontumistiloja niin yhdistyksille kuin vapaasti järjestyville kuntalaisillekin. Demokratia ja kuntalaisten kuuleminen korostuu entisestään kirjastopalveluissa.

Yhtenä tavoitteena vuosille 2026 - 2027 on kehittää Limingan kirjastosta entistä saavutettavampi, osallistavampi ja monikanavaisempi ympäristö erityisryhmien lapsille ja nuorille Erityisen hyvää kirjastotyötä -hankkeen myötä.

Tavoitteena on varmistaa, että myös erityistä tukea tarvitsevat peruskouluikäiset kuntalaiset voivat hyödyntää kirjaston palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa, ja että kirjasto toimii heille turvallisena, kannustavana ja innostavana tilana.

Kulttuuripalveluiden kohdalta vuoden tärkein toimenpide on kulttuuriohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen ja juurruttaminen osaksi liminkalaisten arkipäivää.

Limingan 550-vuotiaassa historiassa kulttuurilla ja sen tekijöillä on ollut merkittävä rooli, sellainen sen tulee olla myös tulevaisuudessa. Juhlavuotena valmistuvassa Limingan tarina- teoksessa pyritään tuomaan merkkihenkilöiden huomioimisen lisäksi myös tavallisten kuntalaisten tarinoita ja heidän vaikutustaan kuntamme kehittymiseen.

Museoalueen päätavoite on rakennusten korjaussuunnitelman ja sen vaatimien resurssien varmistaminen tulevien vuosien talousarvioihin. Juhlavuotena uusitaan Vilho Lampi -museon perusnäyttely, sekä tuodaan Lammen taidetta esille Limingan alueella mm. ikkunateippausten avulla.

Lakeuden kansalaisopiston keskeisenä tavoitteena vuonna 2027 on lisätä toiminnan saavutettavuutta ja vahvistaa kuntalaisten osallistumista opiston toimintaan. Toiminnassa painotetaan alueellisen yhteistyön kehittämistä, opiston tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamista sekä kuntalaisten osallisuuden edistämistä.

Keväällä 2027 toteutetaan kuntalaiskysely, jonka avulla kartoitetaan kuntalaisten koulutustarpeita, kurssitoiveita ja toiminnan kehittämistarpeita. Kyselystä saatavaa tietoa hyödynnetään toiminnan ja tulevan kurssitarjonnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Hyvinvointipalveluiden strategiset tavoitteet

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Tarjoamme matalan kynnyksen neuvonta- sekä tukipalveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen	Kysytty asiakaskokemus palveluiden saavutettavuudesta, asiakasmäärät	Asiakaskokemuksen trendi nousee, palveluilla tavoitetaan kaikenikäisiä kuntalaisia
	Mahdollistetaan entistä useamman kuntalaisen aktiivisen elämäntavan ylläpitäminen parantamalla palvelujen esteettömyyttä	Tehtyjen esteettömyyskartoitusten määrä	Esteettömien palveluiden määrä kasvaa
	Toteutetaan liikkumis- ja kulttuuriohjelmien tavoitteita suunnitellusti ja palveluverkon kehittämistarpeet tunnistaen	Toteutettujen liikkumis- ja kulttuuriohjelmien toimenpiteiden määrä	Vähintään kaksi liikkumisohjelman sekä kulttuuriohjelman toimenpidettä toteutettu
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Palveluita muotoillessa kuunnellaan yhä enemmän kuntalaisia.	Kysytty asiakaskokemus palveluiden saavutettavuudesta ja toimivuudesta	Asiakaskokemuksen trendi nouseva
	Käytämme työssämme ennakkovaikutusten arviointia.	Ennakkovaikutuksen arviointien määrä	Toteutetaan vähintään yksi arviointi
	Toteutetaan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä suunnitellusti	Toteutettujen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden määrä	Vähintään kaksi hyvinvointisuunnitelman toimenpidettä toteutettu
	Tuemme kylien aktiivista toimintaa ja vahvistamme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Yhdistysten kanssa olevien kumppanuussopimuksien määrä osallisuustilaisuuksien määrä	Yhdistysten kanssa tehtävien kumppanuussopimusten määrä kasvaa osallisuustilaisuuksia vähintään neljä vuodessa

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Toteutetaan tavoitekeskustelut koko henkilöstölle	Tavoitekeskusteluiden toteutumisprosentti	100%
	Henkilöstön työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttaminen	Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolot vähenevät

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Vakinaiset, lkm.	18,5	18,5	19,5	19,5
Määräaikaiset, lkm	1	3	2	3
Sijaiset, lkm	0	0	0	0
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	2	1 (2 kk)	0	0
Henkilöstö yhteensä	**21,5**	**22,5**	**21,5**	**22,5**

Työvoiman saatavuuden ongelma-alueet ja suunnitelmat osaamisen ja saatavuuden varmistamiseksi: Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin ei palkata henkilöstöä. Hyvinvointipalveluihin tulee yksi uusi tehtävä ja yksi henkilö eläköityy vuoden 2027 aikana.

9. INVESTOINTIOSA

Investointiohjelma TA 2027 ja TS 2028-2029

Konsernipalvelut, maankäyttö ja omaisuudenhallinta	**TA 2027**	**TA2026 muu-tokset**	**Muutettu TA2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Kiinteä omaisuus						
menot	-175 000	0	-175 000	-175 000	-175 000	-175 000
tulot	525 000	0	525000	125 000	125 000	125 000
netto	**350 000**	**0**	**350 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
Mal-hankkeet						
menot	-870 000	0	-870 000	-865 000	-270 000	-1 000 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-870 000**	**0**	**-870 000**	**-865 000**	**-350 000**	**-1 000 000**
Teiden ja alueiden rakentaminen						
menot	-920 000	0	-920 000	-1 175 000	-2 575 000	-2 130 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-920 000**	**0**	**-920 000**	**-1 175 000**	**-2 575 000**	**-2 130 000**
Saunaranta						
menot	0	0	0	0	-150 000	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**-150 000**	**0**
netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kotiranta						
menot	-80 000	0	-80 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-80 000**	**0**	**-80 000**	**0**	**0**	**0**
Ekokortteli						
menot	-2 850 000	0	-2 850 000	-1 540 000	-805 000	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-2 850 000**	**0**	**-2 850 000**	**-1 540 000**	**-805 000**	**0**
Puistot ja leikkikentät						
menot	-15 000	0	-15 000	-200 000	0	-90 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-15 000**	**0**	**-15 000**	**-200 000**	**0**	**-90 000**

Lintutornin uusiminen						
menot	-60 000	0	-60 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-60 000**	**0**	**-60 000**	**0**	**0**	**0**
Tupoksen keskusta-alueen liikennejärjestelyt						
menot	0	0	0	0	-100 000	-400 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**-100 000**	**-400 000**
Tupoksen Oikotien rakentaminen						
menot	-80 000	0	-80 000	0	0	0
tulot	0	0	0			0
netto	**-80 000**	**0**	**-80 000**	**0**	**0**	**0**
Investointimenot	-5 050 000	0	-5 050 000	-3 955 000	-4 075 000	-3 795 000
Investointitulot	525 000	0	525 000	125 000	125 000	125 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	**-4 525 000**	**0**	**-4 525 000**	**-3 830 000**	**-3 950 000**	**-3 670 000**
Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat yhteensä	**TA 2027**	**TA2026 muu-tokset**	**Muutettu TA2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
menot	0	0	0	-46 000	-10 000	-10 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**-46 000**	**-10 000**	**-10 000**
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, rakennus-investoinnit	**TA 2027**	**TA2026 muu-tokset**	**Muutettu TA2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Kiinteistöjen purkutyöt						
menot	-15 000	0	-15 000	-230 000	-300 000	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-15 000**	**0**	**-15000**	**-230 000**	**-300 000**	**0**
Pienet peruskorjaushankkeet						
menot	-130 000	0	-130 000	-130 000	-130 000	-150 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-130 000**	**0**	**-130 000**	**-130 000**	**-130 000**	**-130 000**
Linnukan päiväkodin sisäilmakorjaukset						
menot	-150 000	0	-150 000	-260 000	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-150 000**	**0**	**-150 000**	**-260 000**	**0**	**0**

Keittiöiden lattiamateriaalien uusiminen						
menot	-50 000	0	-50 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**-50 000**	**0**	**-50 000**	**0**	**0**	**0**
Vesikarin koulun korjaustyöt						
menot	0	0	0	-150 000	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**-150 000**	**0**	**0**
Led -valaistuksien uusimiset						
menot	0	0	0	-110 000	-140 000	-130 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**-110 000**	**-140 000**	**-130 000**
Krankka areenan katsomo						
menot	0	0	0	-22 000	0	0
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**-22 000**	**0**	**0**
Rantakylän huoltorakennus						
menot	0	0	0	0	-20 000	-80 000
tulot	0	0	0	0	0	0
netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**-20 000**	**-80 000**
Investointimenot	-345 000	0	-345 000	-902 000	-590 000	-340 000
Investointitulot	0	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit yhteensä	**-345 000**	**0**	**-345 000**	**-902 000**	**-590 000**	**-360 000**

Limingan kunta, Investoinnit yhteensä	**TA 2027**	**TA2026 muu-tokset**	**Muutettu TA2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Investointimenot	-5 395 000	0	-5 395 000	-4 903 000	-4 675 000	-4 165 000
Investointitulot	525 000	0	525 000	125 000	125 000	125 000
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	**-4 870 000**	**0**	**-4 870 000**	**-4 778 000**	**-4 550 000**	**-4 040 000**

Elinympäristöpalvelut, kiinteä omaisuus: Pääasiassa maanhankintaan kohdistuvia määrärahoja. Maanhankinnasta vastaa kunnanhallitus. Sitovuuden investointitulot ovat tonttien myynneistä saatavia myyntituloja.

Kunta luovuttaa maata asuntorakentamista ja yritystoimintaa varten. Luovutusmuotona on tonttien myynti ja vuokraus. Kaavoitetulla alueella rivitalotontin hinta on kirkonkylällä 20-30 e/m2 ja Tupoksessa 20-30 e/m2, omakotitalotontin hinta kirkonkylällä 15-35 e/m2, Tupoksessa 15-35 e/m2 ja Alatemmeksellä 4-6 e/m2. Kerrostalotontin hinta on 80-120 e/kerros-m2. Tontteja voidaan luovuttaa myös tarjousten

perusteella. Tonttien vuosivuokrat ovat olleet 5-10 % myyntihinnasta. Asuintonttien vuosivuokra on 6 % tontin kauppahinnasta ja samalla uusien sopimusten osalta luovutaan maksettujen vuokrien hyvittämisestä mahdollisen tonttikaupan yhteydessä. Hallitukselle annetaan valtuudet määrätä asunto-, teollisuus- ja liiketonttien myynti- ja vuokrataso suhdannetilanteen mukaan. Kunta lohkoo pääsääntöisesti tontit ja perii lohkomiskustannukset tontin myynnin yhteydessä. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Elinympäristöpalvelut, Mal-hankkeet: 2027: Mt813 Lumijoentien-Liminganraitin-Pappilantien kiertoliittymä ja 2027-2028: Limingan ja Tupoksen seisakkeiden ratasuunnittelu 2029: Limingan ja Tupoksen seisakkeiden rakentamisen suunnittelu.

Elinympäristöpalvelut, Teiden ja alueiden rakentaminen: Katu- ja yleisten alueiden korjaukseen varattu investointiraha, jolla toteutetaan katujen peruskorjausta, päällysteiden uusimista, kuivatuksen ja valaistuksen parantamista sekä katusuunnittelua. Toteutus erillisen ohjelman mukaista.

Elinympäristöpalvelut, Saunaranta: 2028: Puistoalueiden viimeistely ja jkpp valaistuksen rakentaminen sekä alueen virkistysreittien suunnittelu ja rakentaminen.

Elinympäristöpalvelut, Ekokortteli: 2027-2028: Ekokorttelin katurakenteiden, kuivatuksen ja valaistuksen sekä vesihuoltoinfran rakentaminen. 2028: Kierrätysaseman infran rakentaminen.

Elinympäristöpalvelut, Puistot ja leikkikentät: Puistojen ja leikkikenttien rakentaminen varusteineen alueille, joissa on väestökeskittymiä.

Elinympäristöpalvelut, Lintutornin uusiminen: Elinvoimapalveluiden koordinoima Luontokeskuksen lintutornin uusimisen investointihanke. Investointimääräraha on arvio investointihankkeen omarahoitusosuudesta. Toteuttaminen edellyttää yhteistyökumppania ja myönteistä hankerahoituspäätöstä.

Elinympäristöpalvelut, Tupoksen keskusta-alueen liikennejärjestelyt: 2028-2029: Liikenneturvallisuuden ja alueen liikuntapaikkojen rakentumisen myötä Tupoksen keskusta-alueen jalankulku- ja pyöräliikenteen reiteille, saatto- ja pysäköintialueille sekä läpiajoliikenteen reiteille valaistuksineen suunnitellaan ja toteutetaan muutoksia.

Elinympäristöpalvelut, Tupoksen oikotien rakentaminen: 2027: Oikotien kävely ja pyöräilyväylän rakentaminen.

Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat: Vuosittaista palvelutuotannon käytössä olevaa irtaimen omaisuuden uusimista.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Kiinteistöjen purkutyöt: 2027 Purkutöiden suunnittelu sekä Tupoksen neuvolarakennuksen ja Vesikarin koulun purettavan osan purkutyöt toteutetaan. 2028: Purkutöiden suunnittelu sekä Meijerirakennuksen ja Rantakylän koulun purkaminen.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Pienet peruskorjaushankkeet: Liikelaitoksen johtokunnan päättämä investointimääräraha kiinteistöjen arvoa ylläpitäviin peruskorjaustarpeisiin.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Linnukan päiväkodin sisäilmakorjaukset: 2027: Toteutetaan Linnukan päiväkodin sisäilmakorjaukset sisältäen lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmien korjauksia sekä lattiamateriaalien vaihtamisia.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Vesikarin koulun korjaustyöt: 2027: Vesikarin liikuntahallin ilmanvaihdon- ja lämmitysjärjestelmän muutostyö sekä julkisivun muutosrakentaminen.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Led -valaistuksien uusimiset: 2027: Led-valaistuksen uusimisen suunnittelu ja toteutetaan Hannu Krankan koulun led-valaistuksen uusiminen. 2028: Led-valaistuksen uusimisen suunnittelu ja toteutetaan Linnukan päiväkodin led-valaistuksen uusiminen. 2029: Led-valaistuksen uusimisen suunnittelu ja toteutetaan Tupoksen koulun led-valaistuksen uusiminen.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Krankka areenan katsomo: 2027: Uusitaan Krankka areena siirtokatsomo.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Rantakylän huoltorakennus: 2028: Rantakylän huoltorakennuksen suunnittelu. 2029: Rantakylän huoltorakennuksen rakentaminen.

10. LIIKELAITOKSET

10.1 KUNNALLISTEKNIIKKA LIIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoite

Kunnallistekniikka -liikelaitos vastaa kunnan rakennetun ympäristön ylläpidosta, kehittämisestä ja rakentamisesta. Sen tehtävänä on tuottaa laadukkaita, kustannustehokkaita ja ympäristöystävällisiä teknisiä palveluita, jotka tukevat kunnan vetovoimaa, turvallisuutta ja toimivuutta.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Limingan kunnallistekniikka liikelaitos vastaa kunnan rakennetun ympäristön ylläpidosta, kehittämisestä ja rakentamisesta. Sen tehtävänä on tuottaa laadukkaita, kustannustehokkaita ja ympäristöystävällisiä teknisiä palveluita, jotka tukevat kunnan vetovoimaa, turvallisuutta ja toimivuutta.

Palvelualueen keskeisiä palveluita ovat:

Katuverkon ylläpito: Asemakaava alueilla ylläpidettävää katuverkostoa on 80 km, kävelyn- ja pyöräilynväyliä 48 km. Katuverkostosta 65 km on valaistua. Palvelusopimuksen mukaisesti kadut pidetään riittävän hyvässä ja turvallisessa kunnossa. Riittävällä tilaajan myöntämällä investointirahoituksella ja ulkopuolisella hankerahoituksella voidaan panostaa tiestön peruskorjauksiin ja niiden kuntoon. Talvikunnossapidon laatua voi seurata Fluent palvelussa.

Yksityisteiden tiekunnille (46 km) kunta järjestää ympärivuotista kunnossapitoa sekä erikseen haettavaa aurauspalvelua. Liikelaitos ylläpitää aurauspalvelurekisteriä ja huolehtii kunnossapitoon liittyvistä hallinnollisista ja käytännön tehtävistä. Yksityisteille tarjottavaa asiantuntija apua on tarjolla peruskunnalla.

Yleisten alueiden sekä puisto- ja viheralueiden hoito: Limingassa on n. 200 ha Rams -kunnossapitoluokitukseen kuuluvia viheralueita, joista leikattavaa nurmialaa on lähes 50 ha ja avoimia viheralueita 7 ha. Viheralueiden hoito toteutetaan viheralueiden kunnossapidon luokituksen mukaisesti RAMS 2020 (liminka.fi). Viheralueiden kunnossapidon laatua voi seurata Fluent RoadInfo (fluentprogress.fi) palvelussa.

Leikkipuistoja Limingassa on 16 kpl. Liikelaitos huolehtii puistojen leikkikenttävälineiden riittävästä huollosta ja kunnossapidosta sekä laitteiden säännönmukaisesta tarkastamisesta. Leikkipuistojen ympäristöt pidetään viihtyisinä ja turvallisina leikkipaikkoina. Limingan leikkipuistoihin voi tutustua Fluent Outdoors - Liminka palvelussa. Luontokohteilla pidämme lintutornit, nuotiopaikat ja polut turvallisina ja siisteinä retkeilijöille ja matkailijoille. Keskeisiä kohteita ovat Liminganlahden luontokeskus, Temmesjoen luontopolku ja Alakestilän Arboretum. Käytämme sähköistä huoltokirjaa turvallisuuden valvonnassa.

Paikkatietopalvelut: Tuottaa mittaus- ja kartoituspalveluita maankäytön ja rakentamisen sekä kunnallistekniikan tarpeisiin oikeilla lähtötiedoilla oikea aikaisesti.

Infraomaisuuden hallinta ja aluesuunnittelu: Infraomaisuutta pidetään yllä hyödyntäen kuntokartoituksia, korjausvelkalaskelmia sekä investointisuunnitelmia. Ennakoivaa kunnossapitoa edistetään huolto-ohjelmilla sekä osaavalla henkilöstöllä. Alueiden kehittämisessä ja infrasuunnittelussa huomioidaan toiminnallisuuden lisäksi muun muassa esteettömyys, viihtyisyys, turvallisuus. Kunnallistekniikan tuottamia palveluita ja sen laatua seurataan kahdesti vuodessa tehtävillä laatukierroksilla yhdessä tilaajan kanssa.

Toimintaympäristöanalyysi

Kunnallistekniikka liikelaitos vastaa katuverkon, puisto- ja yleisten alueiden sekä luontokohteiden kunnossapidosta, kehittämisestä, rakentamisesta. Sen toiminta vaikuttaa suoraan kunnan vetovoimaan, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Toiminta ja osaaminen on laaja-alaista, ammattitaitoista ja tehokasta. Hyvinvoiva työyhteisö yhteistyössä muiden yksiköiden ja sidosryhmien kanssa tukee toisiaan yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Limingan kunnan strategiset tavoitteet painottavat elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta, mikä vaikuttaan kunnallistekniikan investointitarpeisiin ja infrastruktuurin kehittämiseen. Asukkaiden odotukset palveluiden saatavuudesta ja laadusta kasvavat. Kunnan talouden tilanne osaltaan vaikuttaa investointien priorisointiin ja mahdollisuuksiin toteuttaa investointeja. Korjausvelan hallitsemiseksi ja investointitarpeiden selvittämiseksi tehdään säännöllisiä kuntokartoituksia, pitkän aikavälin investointisuunnitelmia, taloudellista suunnittelua ja ennakoivaa kunnossapitoa hyödyntäen erilaisia digitaalisia järjestelmiä. Yhteisrakentaminen Limingan Vesihuollon ja muiden verkostojen kanssa huomioidaan investointitarpeiden ja infrasuunnittelussa.

Aiempien investointien keskeneräisyys haastaa katu- ja viheralueiden kunnossapidossa. Luiskien ja puistoalueiden heinittyminen ja risuttuminen vaikuttaa yleisilmeeseen ja kunnossapidon lisääntyvään tarpeeseen. Tämän vuoksi olisi tärkeää saada riittävä oikea-aikainen investointirahoitus alueiden viimeistelyyn

Limingan luontoarvot ja hyvin hoidetut laadukkaat luontokohteet sekä puisto- ja virkistysalueet vaativat hyvää ja kestävää suunnittelua sekä ylläpitoa. Kestävän kehityksen periaatteet ohjaavat toimintaa ja ympäristöystävälliset ratkaisut ovat yhä tärkeämpiä. Ympäristön monimuotoisuus ja kestävät ratkaisut korostuvat suunnittelussa ja kunnossapidon tavoitteissa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioidaan muun muassa kasvavien hulevesien ja tulvavesien hallinnassa. Luontokohteiden huonokuntoisten rakenteiden uusiminen mahdollistaa kohteiden paremman käytön matkailun ja kuntalaisten tarpeisiin.

Teknologian kehitys tarjoaa mahdollisuuksia palvelutuotannon prosessien kehittämisessä. Toimintakaudella hyödynnetään robotiikan tuomia mahdollisuuksia sekä sähköisten työkalujen käyttöönottoa kunnossapidon tehostamiseksi ja resurssien optimaalinen käyttö huomioiden. Ajantasainen paikkatieto- ja pohjakartta-aineisto edistää kestävää suunnittelua ja kartta-aineiston tuottamista.

Riittävä budjetointi ja kustannustehokas toiminta tukee taloudellista suorityskykyä. Omistaja-asiakkaan taloudellinen tilanne vaikuttaa palveluiden tuotantoon. Palveluverkkoa arvioidaan ja sopeutetaan vastaamaan kysyntää ja resurssien saatavuutta. Palveluiden kustannusten nousu pakottaa ennakoimaan ja tarkastelemaan palvelurakennetta uudelleen. Epävakaus maailmanpoliittisessa tilanteessa vaikuttaa energian ja raaka-aineiden hankintahintoihin ja saatavuuteen.

Palveluiden järjestäminen ja keskeiset toimenpiteet toimintavuoden aikana

Katujen peruskorjaustarpeet ja palvelutason kehittäminen lisäävät kunnossapidon kustannuksia suunnitelmakaudella. Talousarviossa on varauduttu liikenneturvallisuutta ja kunnossapidon laatua parantaviin toimenpiteisiin, kuten liikenteenjakajien kunnostamiseen, Tupoksen pyöräteiden vesakon raivaukseen, viitoituksen päivittämiseen sekä keskustan alueen ja koulureittien talvi- ja kesähoidon kehittämiseen. Suunnitelmakaudella päivitetään katujen kuntoinventointi investointien priorisoinnin ja kunnossapidon resurssien kohdentamisen tueksi. Kustannustason nousu edellyttää yksityisteiden palvelurakenteen ja toimintatapojen arviointia.

Viher- ja yleisten alueiden kunnossapidossa varaudutaan kausityövoiman tarpeeseen sekä palveluiden tarkoituksenmukaiseen hankintaan. Leikkipuistoja, viheralueita ja muita yleisiä alueita kehitetään verkostosuunnitelman mukaisesti. Leikkipuistojen rakenteita uudistetaan ja haitallisiksi luokiteltuja kasvilajeja poistetaan viheralueilta. Museoalueen käyttöä kehitetään ympärivuotiseksi parantamalla alueen valaistusta ja jätehuoltoa.

Kunnossapidon tehokkuutta parannetaan hyödyntämällä robotiikkaa viheralueiden hoidossa. Tavoitteena on vapauttaa henkilöstöresursseja muihin tehtäviin, tehostaa työajan käyttöä sekä ylläpitää viheralueiden laatutasoa. Puistometsien hoitoa jatketaan kunnossapito-ohjelman mukaisesti, ja huonokuntoiselle katupuustolle laaditaan kuntoarvioita turvallisuuden ja pitkäjänteisen ylläpidon varmistamiseksi.

Luontokohteiden turvallisuutta ja vetovoimaa parannetaan uusimalla huonokuntoisia rakenteita erityisesti Alakestilän arboretumin alueella. Hahtikarin sillan käyttö on lisääntynyt koululaisten lukumetsätoiminnan myötä, minkä vuoksi uuden sillan suunnittelu käynnistetään ja rakentaminen toteutetaan vuonna 2027. Hankkeen valmisteluun ja tarvikehankintoihin varaudutaan jo vuoden 2026 aikana. Lisäksi seurataan aktiivisesti ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia toiminnan kehittämisen tukemiseksi.

Kunnallistekniikan varastointi- ja toimitilatarpeita selvitetään suunnitelmakauden aikana. Ratkaisuihin vaikuttavat erityisesti Ekokorttelin alueen rakentuminen sekä Kuormatien ja Selkämaan tiloihin mahdollisesti kohdistuvat muutokset. Pölykujan varikon toimistotiloja tarjotaan tarvittaessa myös kunnan muiden toimintojen käyttöön.

Katujen, viheralueiden ja leikkipuistojen kehittämistä ohjaavat laaditut pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS). Vuosittain laaditaan yhteistyössä tilaajan kanssa investointiohjelma katujen, puistojen ja yleisten alueiden rakentamiseen sekä kunnostamiseen valtuuston myöntämien määrärahojen puitteissa. Määrärahalla toteutetaan suunnittelua, kuivatuksen ja tulvariskien hallintaa, katujen päällystämistä sekä valaistuksen, katujen, siltojen, puistojen ja muiden yleisten alueiden peruskorjauksia.

Toimintasuunnitelma:

Palvelu	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella
Katujen kunnossapito	15 %	85 %	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	kilpailutetut urakoitsijapalvelut, talvikunnossapidon laadun nosto, katuinventointi, liikenneturvallisuuden parantaminen
Aurauspalvelu	3%	97 %	kilpailutus	ei muutosta
Yksityistiet	3 %	97 %	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	ei muutosta
Yleiset alueet	67 %	33 %	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	kilpailutetut urakoitsijapalvelut, kausityöresussi
Mittaus ja kartoitus	98 %	2 %	omajohtoinen työ	ei muutosta

Toiminnan kehittäminen

Katuomaisuuden hallinnan keskeisenä työkaluna toimii katujen kuntoinventointi, joka toteutettiin kesällä 2026. Inventoinnin tuloksia hyödynnetään vuosien 2027–2029 katuinvestointien suunnittelussa ja priorisoinnissa. Vuonna 2026 käynnistynyt ACWA-hanke selvittää Temmesjoen vesistön tilaa sekä siihen kohdistuvia kehittämistoimenpiteitä. Hankkeen yhteydessä tarkastellaan myös tulvavesien hallintaa koko Temmesjoen valuma-alueella. Hanke jatkuu vuoteen 2033 saakka.

Kunnossapidon toimintaa kehitetään hyödyntämällä digitaalisia palveluja ja sähköisiä työvälineitä. Kohde- ja työselostekorttien laatimista jatketaan työn suunnittelun, tehtävien yhdenmukaistamisen ja toiminnan sujuvoittamisen tukemiseksi. Kaluston hallintaan käyttöön otettu digitaalinen järjestelmä parantaa työturvallisuutta, raportointia, kustannustehokkuutta ja kaluston käyttöasteen seurantaa. Vastaavan digitaalisen työkalun käyttöönottoa rakentamispalveluissa selvitetään suunnitelmakaudella. Paikkatietopalveluja kehitetään edelleen yhteistyössä tilaajan kanssa.

Kameravalvontajärjestelmää on laajennettu ja kehitetty vuonna 2026. Tavoitteena on parantaa järjestelmän käytettävyyttä, turvallisuutta ja kustannustehokkuutta. Kameravalvonnan kehittämistä jatketaan Keskuspuiston alueella vuoden 2027 aikana. Robotiikan käyttöä jatketaan keskustan ja Tupoksen viheralueiden kunnossapidossa. Robotiikka tukee kunnossapidon tehokkuutta, auttaa ylläpitämään hoitoluokitusten mukaista laatutasoa sekä mahdollistaa henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

Työhyvinvointia kehitetään osallistamalla henkilöstöä työn suunnitteluun ja toiminnan kehittämiseen. Työnkiertoa, kohdekohtaisia työohjeita, kohdennettuja koulutuksia sekä tarvittaessa työaikajärjestelyjä hyödynnetään työn sujuvuuden ja työssä jaksamisen tukena. Kehittämistyötä varten henkilöstöstä muodostettu työryhmä osallistuu aktiivisesti toiminnan ja työolosuhteiden kehittämiseen.

Valaistuksen energiatehokkuutta on parannettu järjestelmällisesti jo useiden vuosien ajan. Suunnitelmakaudella käynnistetään selvitykset etäohjauksen ja älyvalaistuksen hyödyntämisestä valaistusverkoston energiatehokkuuden edelleen parantamiseksi.

Palveluverkon mahdolliset muutokset vaikuttavat myös kunnallistekniikan palvelutuotantoon. Toimintaa, palvelurakennetta ja tuotantotapoja arvioidaan jatkuvasti, jotta palvelut vastaavat tilaajan tarpeita mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
LIIKEVAIHTO	1 587 372	1 729 500	1 741 500	1 741 900	1 742 300
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	24 601				
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	28 046		65 479	65 479	65 479
MATERIAALIT JA PALVELUT	-1 101 028	-1 129 832	-1 138 202	-1 159 602	-1 181 202
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-222 112	-202 600	-222 800	-226 800	-230 800
PALVELUJEN OSTOT	-878 916	-927 232	-915 402	-932 802	-950 402
HENKILÖSTÖKULUT	-373 266	-458 397	-531 483	-541 900	-552 600
PALKAT JA PALKKIOT	-302 016	-371 282	-431 388	-439 900	-448 800
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	2 429				
HENKILÖSIVUKULUT	-71 249	-87 114	-100 095	-102 000	-103 800
ELÄKEKULUT	-62 622	-76 577	-86 213	-87 900	-89 700
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-8 627	-10 537	-13 882	-14 100	-14 100
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 598				
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-106 869	-135 479	-139 292	-140 252	-135 972
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	**56 258**	**5 793**	**-1 998**	**-34 375**	**-61 995**

Kunnallistekniikan liikelaitoksen liikevaihdon arvioidaan kasvavan hieman vuoden 2026 talousarviosta. Liikevaihto on vuonna 2027 yhteensä 1,74 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2026 oli 1,73 miljoonaa euroa. Alueiden laajeneminen, katuverkon korjausvelka sekä palvelutason kehittäminen lisäävät kunnossapidon kustannuksia suunnitelmakaudella.

Henkilöstökulut kasvavat 531 483 euroon, mikä on noin 73 000 euroa enemmän kuin vuonna 2026. Kasvu selittyy osittain hanketyöntekijän palkkakuluista. Kausityön resurssin tarve tarkastellaan vuosittain tilauskannan mukaisesti. Liikelaitoksen talous säilyy kokonaisuutena vakaana, vaikka tilikauden tuloksen arvioidaan olevan lievästi alijäämäinen.

Talousarviossa on huomioitu omistajaohjauksen linjaukset kustannuskehityksen hallitsemiseksi. Kustannusten kasvu kohdistuu erityisesti katujen korjaustarpeisiin, koulureittien talvikunnossapidon laadun parantamiseen, liikenneturvallisuuden kehittämiseen sekä robotiikan käytön lisäämiseen kunnossapidossa. Toiminnan kehittämisellä, kilpailutuksilla, tarkoituksenmukaisilla hankinnoilla sekä uuden teknologian hyödyntämisellä pyritään hillitsemään kustannusten kasvua.

Tuottavuutta parannetaan pitkäjänteisellä suunnittelulla, vastuullisella palveluiden kehittämisellä, kustannusvastaavalla hinnoittelulla ja sopimusohjauksella. Muuttuva toimintaympäristö, kunnan talouden sopeuttamistarpeet sekä maailmanpoliittisen tilanteen vaikutukset voivat heijastua myös liikelaitoksen toimintaan. Suunnitelmakaudella seurataan aktiivisesti ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia ja niitä hyödynnetään, mikäli ne tukevat toiminnan tavoitteita ja taloudellista kestävyyttä.

Rahoituslaskelma	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Liikeylijäämä (-alijäämä)	56 258	5 793	-1 998	-34 375	-61 995
Poistot ja arvonalentumiset	2 598	0	0	0	0
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**58 857**	**5 793**	**-1 998**	**-34 375**	**-61 995**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	-106 263	-5 793	1 998	34 375	61 995
Saamisten muutos muilta	-23 434	0	0	0	0
Korott. Velkojen muutos kunnalta	89 599	0	0	0	0
Korott. Velkojen muutos muilta	-18 759	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**-58 857**	**-5 793**	**1 998**	**34 375**	**61 995**
Rahavarojen muutos	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirta	58 857	5 793	-1 998	-34 375	-61 995

Liikelaitoksen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnittelukaudella

Alueiden laajentuminen, katuverkon kasvava korjausvelka sekä palvelutason kehittäminen lisäävät kunnossapidon kustannuksia suunnitelmakaudella. Toimintakaudelle suunnitellut lisäpanostukset kohdistuvat katujen korjaustarpeisiin, koulureittien talvikunnossapidon laadun parantamiseen, liikenneturvallisuuden kehittämiseen sekä robotiikan käytön lisäämiseen kunnossapidossa. Katujen ja yleisten alueiden investointiohjelmassa on varauduttu energiatehokkuuden parantamiseen uusimalla katuvalaistusta LED-tekniikkaan sekä toteuttamalla valaistusverkon perusparannuksia. Valaistuksen uudistamista toteutetaan investointimäärärahojen puitteissa. Palveluiden kustannusten nousu pakottaa ennakoimaan ja tarkastelemaan palvelurakennetta uudelleen myös yksityisteiden osalta. Korjausvelan hallinnan ja investointitarpeiden tunnistamisen tueksi katujen kuntoinventointi päivitetään säännöllisesti.

Alueiden laajeneminen lisää myös viheralueiden ja puistojen kunnossapitotarvetta. Lisäksi aiempien vuosien keskeneräiset investoinnit kasvattavat kunnossapidon työmäärää. Toiminnassa varaudutaan kausityövoiman käyttöön sekä palveluiden hankintaan tarpeen mukaan. Viheralueiden hoito perustuu RAMS-kunnossapitoluokitukseen, jonka mukainen hoitotaso määrittää kunnossapidon laajuuden. Mikäli viheralueiden laatutasoa halutaan nostaa, edellyttää se myös kunnossapitoluokituksen tarkistamista.

Suunnitelmakaudella kehitetään kunnossapidon kohde- ja hoitokortteja työnohjauksen tueksi sekä lisätään robotiikan hyödyntämistä viheralueiden hoidossa. Tavoitteena on tehostaa kunnossapitotyötä, kohdentaa henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisesti sekä ylläpitää kunnossapitoluokituksen mukaista laatutasoa. Viheralueita ja leikkipuistoja kehitetään verkostosuunnitelman mukaisesti. Huonokuntoisia leikkipuistorakenteita uusitaan. Puistometsien hoitoa jatketaan laaditun kunnossapito-ohjelman mukaisesti, ja huonokuntoiselle katupuustolle tehdään kuntoarvioita.

Luontokohteiden rakenteita uudistetaan Liminganlahdella, Alakestilän arboretumissa ja Hahtikarissa. Toimenpiteillä parannetaan kohteiden turvallisuutta, saavutettavuutta ja käyttömahdollisuuksia. Vuosittain laaditaan yhteistyössä tilaajan kanssa investointiohjelma, jonka toteutus perustuu valtuuston hyväksymiin määrärahoihin.

Muuttuva toimintaympäristö, kunnan talouden sopeuttamistarpeet sekä maailmanpoliittisen tilanteen vaikutukset voivat heijastua myös liikelaitoksen toimintaan. Suunnitelmakaudella seurataan aktiivisesti erilaisia ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia ja niitä hyödynnetään silloin, kun ne tukevat toiminnan tavoitteita.

Liikelaitoksen strategiset tavoitteet

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Työpaikka-alueiden rakentaminen investointiohjelman mukaisesti	Investointiohjelman toteutus %	Ekokorttelin alueen kunnallistekniikan valmistuminen
	Mahdollistetaan nuorille ensimmäisiä työelämäkokemuksia kunnallistekniikan kunnossapitotehtävissä.	Työllistettyjen nuorten määrä	Vähintään 5 nuorta/vuosi.
Liminka on vetovoimainen luonto-, liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumamatkailun kohde Pohjois-Suomessa	Kehitetään ja ylläpidetään luonto-, virkistys- ja matkailukohteita turvallisina, viihtyisinä ja helposti saavutettavina.	Asukas- ja kävijäpalaute	Palaute on pääosin positiivista ja tukee kohteiden jatkuvaa kehittämistä.

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Toteutetaan asuin- ja yritysalueiden kunnallistekniikan investoinnit suunnitelmallisesti tonttitarjonnan turvaamiseksi.	Investointiohjelman toteuma (%)	Investointiohjelman mukaiset kohteet toteutuvat suunnitellusti.
Elävä kuntakeskus ja toimivat palvelut	Ylläpidetään viihtyisää, turvallista ja hoidettua kuntaympäristöä.	Asukaskysely	Asukaspalaute on positiivista ja kehittävää
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Varaudutaan lähijunayhteyden toteuttamiseen kunnallistekniikan ja investointien suunnittelulla. Tehostetaan omaisuuden hallintaa suunnitelmallisella ylläpidolla	Investointien eteneminen Katujen kuntoluokkajakauma	Hanke etenee investointiohjelman mukaisesti. Hyväkuntoisten katujen osuus kasvaa edellisvuoteen verrattuna

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Tuotetaan ja kehitetään kunnallistekniikan palveluja kustannustehokkaasti ja talousarvion mukaisesti.	Alkuperäisen talousarvion mukainen tilikauden liikeylijäämän/-alijäämän toteutuminen	Tilikauden liikeylijäämä/-alijäämä toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti.
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Tuetaan työkykyä ja ennaltaehkäistään pitkiä sairauspoissaoloja varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti.	Sairauspoissaolot (pv/vuosi) Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolot eivät ylitä vuoden 2025 tasoa. Sairauspoissaolot vähenevät
Tuetaan hyvää johtajuutta	Vahvistetaan esihenkilötyötä ja työyhteisön toimivuutta. Toteutetaan tavoitteellista johtamista ja kehitetään toimintaa yhdessä sovittujen päämäärien mukaisesti.	Työhyvinvointikyselyn tulokset Tavoitekeskustelujen toteutumisaste (%)	Tulokset säilyvät vähintään vuoden 2026 tasolla tai paranevat. Tavoitekeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Mahdollistetaan tapahtumien ja aktiivisen elämäntavan edellytykset ylläpitämällä turvallisia, toimivia ja viihtyisiä yleisiä alueita.	Asukas- ja käyttäjäpalaute	Vastataan tunnistettuihin tarpeisiin ja palaute on pääosin positiivista.
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Osallistetaan kuntalaisia alueiden suunnitteluun ja kehittämiseen.	Osallistamiskertojen määrä	Vähintään yksi osallistamistoimenpide merkittävien kehittämishankkeiden yhteydessä.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Liikelaitoksessa työskentelee ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaamista ylläpidetään ja kehitetään koulutussuunnitelman mukaisesti. Esihenkilö- ja valvontatehtävien henkilöstöresurssit ovat toimintakaudella muutostilanteessa, mikä vaikuttaa henkilöstömäärään ja tehtävien järjestelyihin. Henkilöstörakenteen lopullinen toteutuminen määräytyy käynnissä olevien rekrytointien ja organisaation resurssiratkaisujen perusteella.

Kunnan kasvun myötä kunnossapidettävien alueiden määrä on lisääntynyt. Investointien ja mahdolliset muutokset tilauskannassa sekä talouden tasapainottaminen voi edellyttää tarkastelemaan henkilöresurssitarvetta tarkemmin. Talousarviossa on varattu määräraha kausityölle (5 hlö). Kausityötä tarjotaan 1-6 kk pituisiin työsuhteisiin, riippuen työtehtävästä. Harjoittelu- ja työssä oppimisen paikkoja tarjotaan tilanteen mukaan. Henkilöstön osaamisen kehittymistä mahdollistetaan erilaisin koulutuksin. Koulutuksissa huomioidaan työturvallisuuteen panostaminen, yhdyskuntarakentamislakia koskevat muutokset sekä ammatillista osaamista lisäävät koulutukset. Työntekijöiden työhyvinvointia pyritään lisäämään ottamalla henkilöstöä mukaan työn suunnitteluun, lisäämällä työnkiertoa, varhaisen tuen palveluilla sekä työaikamuutoksilla. Heinäkuussa 2026 on aloittanut ACWA hankkeen valuma-aluekoordinaattori, joka selvittää Temmesjoen valuma-alueen luonnonvesien parantamista. Valuma-aluekoordinaattori on mukana hankkessa vuoteen 2028 saakka.

Muutokset henkilöstöresursseissa	2023	2024	2025	2026	2027
Rakennustyöntekijä, tehtävää ei täytetty					
Työnohjaaja, tehtävää ei täytetty	-1				
Kartoittaja, tehtävää ei täytetty		-1			
Kunnossapitoinsinööri, määräaikainen ei jatkunut		-1			
Palvelun siirto hyvinvointipalveluille		-3			
ACWA valuma-aluekoordinaattori (aloittanut heinäkuussa 2026)				+1	

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ	2023	2024	2025	2026	2027
Vakinaiset, lkm	13	8	8	8	8
Määräaikaiset, kausityö lkm	9	5	1	6	6
Sijaiset, lkm	-	-	-	-	-
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	3	3	2	-	-
Henkilöstö yhteensä	**25**	**16**	**11**	**14**	**14**

10.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoite

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut tukevat omistaja-asiakkaan prosesseja onnistumaan oman perustehtävän suorittamisessa tarjoamalla maukkaan ja terveellisen, ravitsemissuositusten mukaisen aterian sekä puhtaan ja viihtyisän toimintaympäristön. Liikelaitoksen palvelutuotanto on kustannustehokasta ja kannattavaa sekä toiminta on asiakaslähtöisesti täsmällistä ja joustavaa.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan eri toimipaikkojen ja asiakasryhmien tarvitsemat ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut taloudellisesti, ympäristöystävällisesti sekä asiakkaan toiminta ja tarpeet huomioiden.

Ruokapalvelujen asiakkaista valtaosa on lapsia ja nuoria sekä heidän parissa työskentelevää kunnan henkilökuntaa. Päivittäin tarjotaan lähes 3 500 annosta lounasta kunnan eri kouluissa ja päiväkodeissa. Ruoanvalmistuksessa suositaan suomalaista lihaa sekä muita kotimaisia elintarvikkeita. Lähellä tuotettuja elintarvikkeita löytyy ruokalistalta muun muassa perunan, juureksien, maidon ja leivän osalta. Ateriat tuotetaan Liminganlahden koulun valmistavasta keittiöstä.

Puhtauspalvelujen siivottavat kohteet ovat kunnan omassa toiminnassa olevia kiinteistöjä. Siivottavaa pinta-alaa 24 eri kiinteistössä on noin 40 000 m2. Puhtauspalvelujen tavoitteena on tuottaa palvelu taloudellisesti sekä huolehtia kiinteistön käyttäjille eri tilatyypin ja käyttöasteen mukainen puhtaustaso. Siistit ja puhtaat tilat luovat tilojen käyttäjille viihtyvyyttä, hygieenisyyttä sekä käyttöturvallisuutta. Laitoshuoltajat toimivat kiinteistöhuollon kanssa yhteistyössä ilmoittamalla oman työn tekemisen ohessa havaitsemistaan huolto- ja korjaustarpeista.

Kunnan omistamien kiinteistöjen kerrosala on noin 42 000 m2 ja tilavuus n. 213 000 m3. Kiinteistöpalveluiden kunnossapitoon kuuluvat kunnan omistamat rakennukset sekä osa kunnan vuokraamista kohteista. Kiinteistöt on jaettu kiinteistönhoitajien kesken vastuurakennuksiin. Kiinteistönhoidon toimintaa ohjaa huoltokirjaohjelma, joka tehostaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa. Lisäksi ohjelmassa tehdään kiinteistöjen palvelupyynnöt, joihin kiinteistönhoitajat reagoivat tarpeenmukaisesti. Kiinteistöpalveluiden tehtäviin kuuluu myös ruoankuljetus kouluille ja päiväkodeille.

Toimintaympäristöanalyysi

Limingan kunnan toimintaympäristöä muovasivat vuonna 2026 talouden sopeuttamistarpeet, palvelutuotannon tehostamisvaatimukset, työmarkkinoiden muutokset sekä laajemmat yhteiskunnalliset ja globaaliin markkinaan liittyvät ilmiöt. Näillä tekijöillä oli suora vaikutus liikelaitoksen toimintaan, tulorakenteeseen, henkilöstöön ja palveluiden kehittämiseen. Sopeuttamistoimenpiteet edellyttivät toimintatapojen ja palvelurakenteiden laajaa tarkastelua sekä lyhyen että pitkän aikavälin näkökulmasta.

Limingan väestönkasvu ja ikärakenteen muutokset vaikuttavat palveluiden kysyntään sekä tilojen käyttöasteeseen. Päiväkotien, koulujen ja muiden kunnan palvelukiinteistöjen käyttömäärien muutokset heijastuvat suoraan ruokapalveluiden, puhtauspalveluiden ja kiinteistönhoidon resursointiin.

Ruoka- ja puhtaanapitoalan heikko vetovoima vaikeuttaa työvoiman saatavuutta myös liikelaitoksen palvelualueilla. Eläköityminen lisää työvoimatarvetta, mutta koulutuksesta ei valmistu riittävästi alalle sitoutuvia työntekijöitä. Tämä näkyy erityisesti sijaisuuksien täytön ja henkilöstön varmistamisen haasteina.

Limingan kunnalle hyväksyttiin vuoden 2024 aikana uusi ilmasto- ja ympäristöohjelma, joka korostaa kestävän kehityksen edistämistä. Ohjelma näkyy liikelaitoksen arjessa erityisesti:

- energiatehokkuuden kehittämisenä
- kierrätyksen ja jätteiden vähentämisen edistämisenä
- kestävämpien hankintojen ja materiaalivalintojen lisäämisenä
- ruokahävikin hallinnan tehostamisena.

Ruokapalveluissa tiedostetaan ruokahävikin vähentämistyön tärkeys. Hävikin hallintaa tarkastellaan koko aterian elinkaaren näkökulmasta – aina ruokalistasuunnittelusta tarjoiluun. Ravitsemispalvelusektorin osuus koko elintarvikeketjun ruokahävikistä on Suomessa arviolta 17 %, ja suurin osa syntyy tarjoiluhävikistä, mikä korostaa hävikin hallinnan merkitystä ympäristövaikutusten vähentämisessä.

Teknologian kehitys tarjoaa mahdollisuuksia palvelutuotannon prosessien kehittämisessä. Puhtaus- ja kiinteistöpalveluiden tuotantoon on lisätty robotiikkaa aiempina vuosina, ja robotiikan laajempaa käyttöönottoa selvitetään edelleen aktiivisesti. Automatisoinnilla pyritään parantamaan toiminnan laatua sekä optimoimaan resurssien käyttöä.

Kiinteistöpalveluiden toimintaympäristössä korostuvat kiinteistökannan ikääntyminen, korjausvelan hallinta sekä energiatehokkuuden jatkuva parantaminen. Pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnittelun (PTS) kehittämistä jatketaan, jotta käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti ja ennakoivasti.

Kunta kilpailutti myös sähköntoimittajan vuosille 2025–2027. Energiakustannukset ja niiden ennakoitavuus ovat merkittävä osa kiinteistöpalveluiden taloudenhallintaa. Kiinteistöjen energiankulutuksessa käyttäjäasiakkaan toiminnalla on merkittävä rooli, minkä vuoksi yhteistyötä palveluntuottajien ja käyttäjien välillä kehitetään jatkuvasti.

Geopoliittinen epävakaus ja maailmantalouden epävarmuus näkyvät erityisesti energian hinnan vaihteluina, raaka-aineiden, tarvikkeiden ja ostopalveluiden hankintahintojen nousuna sekä toimitusketjujen saatavuuden heikentymisenä. Nykytilanteessa korostuu tarve ennakoivalle varautumiselle ja riskienhallinnalle.

Palveluiden järjestäminen ja keskeiset toimenpiteet toimintavuoden aikana

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut järjestetään omistaja-asiakkaan palvelutarpeiden mukaisesti tukemaan kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta sekä turvallista ja viihtyisää elinympäristöä. Palvelutuotantoa kehitetään asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti ja vastuullisesti huomioiden palveluverkossa tapahtuvat muutokset. Toimintaa sopeutetaan vastaamaan muuttuvia tilausmääriä ja palvelutarpeita.

Kiinteistöpalveluissa merkittävin muutos vuonna 2027 on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle (Pohde) myydyn terveyskeskuksen poistuminen kunnan kiinteistönhoidosta siirtymäkauden jälkeen. Muutoksen myötä hoidettava kiinteistökanta pienenee noin 4 300 m^2:llä. Tämä edellyttää kiinteistönhoidon resurssien, vastuualueiden ja vastuukiinteistöjen uudelleenjärjestelyä palvelutarpeita vastaavasti.

Ruoka- ja puhtauspalveluissa jatketaan valmistavan keittiön toimintaprosessien kehittämistä ja palvelutuotannon uudelleenorganisointia. Toimenpiteiden tavoitteena on parantaa toiminnan tehokkuutta, turvata palvelujen laatu sekä sopeuttaa tuotanto muuttuneisiin tilaustarpeisiin ja kustannuspaineisiin.

Palveluiden kehittämisessä korostetaan asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta. Lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia vahvistetaan muun muassa käyttäjäkyselyiden ja makuraatitoiminnan avulla. Samalla ylläpidetään turvallisia, terveellisiä ja viihtyisiä tiloja sekä toimintaympäristöjä kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Toimintasuunnitelma:

Palvelu	Arvio palvelu-tarpeesta	Oman tuotan-non osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunni-telma-kaudella
Ruokapalvelut	ennallaan	100%		1 valmistuskeittiö	ei muutosta
Puhtauspalvelut	ennallaan	n. 95%	5%		Peruspesujen mahdolli-nen hankinta.
Kiinteistö-palvelut	ennallaan	100%			
Virastomestari-palvelut	ennallaan	100%			Palvelun vakiinnuttami-nen

Ruokapalvelut

Palveluiden tuottamisverkostoa uudistettiin vuosina 2025–2026 toiminnan tuottavuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Kehittämistoimenpiteiden tavoitteena on sopeuttaa palvelutuotanto muuttuvaan toimintaympäristöön ja säilyttää palveluiden sisäinen hinnoittelu vuoden 2025 tasolla ulkoisten kustannusten noususta huolimatta.

Ruokapalveluiden kehittämisessä hyödynnetään asiakaspalautetta, käyttäjäkyselyitä ja makuraatitoimintaa palveluiden laadun ja asiakaslähtöisyyden parantamiseksi. Lasten ja nuorten osallistaminen on vakiintunut osaksi palveluiden kehittämistä. Maisteluraatien vakiinnuttaminen ruokapalveluiden tuotekehitystoimintaan on tuonut uusien ruokien suunnittelusta asiakaslähtöisempää. Uusien tuotteiden elinkaari on pidempi sekä menekki on aiempaa parempaa.

Ruokahävikin vähentämistä jatketaan koko ruokapalveluketjussa ruokalistasuunnittelusta tarjoiluun. Hävikin määrää seurataan säännöllisesti, ja seurantatietoa hyödynnetään kehittämistoimenpiteiden kohdentamisessa yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Lasten, nuorten ja henkilöstön osallistumista hävikin vähentämiseen vahvistetaan esimerkiksi makuraatien, kyselyiden ja muiden osallistavien toimintatapojen avulla. Tavoitteena on vähentää ruokahävikkiä vuoden 2026 tasosta ja edistää vastuullista ruokapalvelutoimintaa.

Vuonna 2026 käynnistettiin keittiötyön fyysisen kuormittavuuden arviointi sekä ergonomiaa parantavien apulaitteiden ja työvälineiden kartoitus. Työtä jatketaan suunnitelmakaudella tavoitteena vähentää työn kuormittavuutta, parantaa työergonomiaa sekä tukea henkilöstön työkykyä tarkoituksenmukaisilla laite- ja välinehankinnoilla.

Puhtauspalvelut

Robotiikka on vakiintunut osaksi puhtauspalveluiden toimintaa erityisesti kiinteistöissä, joissa on laajoja tekstiililattiapintoja. Saadun kokemuksen pohjalta on tunnistettu puhtauspalveluiden tuottamiseen robotiikan tuomat hyödyt muun muassa työvoiman irrottaminen vaativimpiin puhtaustason työtehtäviin, ajankäytön tehostuminen sekä puhtaustason ylläpitäminen. Robotiikan tuomia mahdollisuuksia tarkastellaan osana konekannan kehittämistä sekä työmenetelmien optimointia tavoitteena laadukkaat ja kustannustehokkaat puhtauspalvelut.

Ympäristön kemikaalikuormaa pyritään vähentämään puhtauspalveluiden tuottamisessa mm. laikkavalinnoilla, jotka mahdollistavat kiinteistöjen lattioiden puhdistamisen ilman kemikaaleja. Ikkunoiden puhdistamisessa hyödynnetään vuonna 2024 hankittua laitetta, jonka toimintaperiaate perustuu kemikaalittomaan suodatettuun puhtaaseen veteen. Lukion kiinteistössä kemikaalitonta siivousta toteutetaan osittain, ja puhtaustasoa arvioidaan säännöllisesti pintapuhtausnäytteiden sekä aistinvaraisen arvioinnin avulla. Saniteettitilojen puhdistuksessa käytetään edelleen tarkoituksenmukaisia kemiallisia puhdistusaineita.

Edellisvuosien kokemuksien perusteella tekstiililattioiden peruspesun hankintaa jatketaan ostopalveluna. Menettelyllä varmistetaan tekstiililattioiden laadukas ylläpito sekä henkilöstöresurssien

tarkoituksenmukainen kohdentaminen muihin puhtauspalveluiden tehtäviin. Säännöllinen syväpuhdistus pidentää tekstiililattioiden käyttöikää sekä vähentää ylläpito- ja perussiivouksen tarvetta. Vuoden 2027 aikana tekstiililattioiden pesupalveluita hankitaan Ojanperän koululle ja Lakeustaloon

Puhtauspalveluiden laatua seurataan säännöllisillä kehitys- ja yhteistyötapaamisilla, joihin osallistuvat tilaajan sekä käyttäjien edustajat. Tapaamisten tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä, arvioida palvelun laatua sekä tunnistaa kehittämiskohteita. Laatua seurataan lisäksi siivoustyön mitoituksen ylläpitämisellä sekä määräaikaistöiden toteutumisen seurannalla.

Asiakastyytyväisyyskyselyä kehitetään osana puhtauspalveluiden laadunhallintaa. Kyselyn suunnitteluun ja kehittämiseen osallistetaan laitoshuoltajia, jotta kyselyistä saadaan käytännön työn näkökulmasta tarkoituksenmukaisia ja käyttäjille helposti vastattavia. Kyselyitä toteutetaan kiinteistökohtaisesti, ja niitä laajennetaan koskemaan myös lapsikäyttäjiä. Päiväkotilapsille sekä koululaisille laaditaan ikäryhmälle soveltuvat kyselyt, joiden avulla saadaan tietoa tilojen puhtaudesta, viihtyisyydestä ja käyttäjäkokemuksesta. Saatua palautetta hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.

Henkilöstön osallistumista toiminnan kehittämiseen vahvistetaan eri tavoin. Laitoshuoltajia osallistetaan palveluiden kehittämiseen, työmenetelmien arviointiin sekä työhyvinvointia edistävien toimintatapojen suunnitteluun. Työhyvinvointia tuetaan myös työnkierron, työaikajärjestelyjen sekä yhteisen kehittämistyön avulla. Henkilöstöstä muodostettava työryhmä osallistuu aktiivisesti toiminnan ja työyhteisön kehittämiseen.

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöistä pyritään huolehtimaan niin hyvin, että ns. hälytystehtäviä tulisi mahdollisimman vähän. Laadukas ja nopeasti reagoiva kiinteistönhoito jatkaa rakennusten elinkaarta sekä ennaltaehkäisee sisäilmaongelmia. Kiinteistöihin lisättiin erilliset QR-koodit kiinteistöhuollon palvelupyynnöille ja sisäilmailmoituksille, mikä sujuvoittaa ilmoitusten tekemistä.

Kiinteistöpalveluiden auditointi suoritetaan vuonna 2027, kun henkilöstö on koulutettu tarvittavilta osin huoltokirjaohjelmiston (BEM) käyttöön ja henkilöstön toimintatavat ovat mukautuneet suunnitellun mukaiseksi. Auditoinnin tavoitteena on parantaa kiinteistöpalvelujen laatua ja asiakaskokemusta.

Pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) aloitettiin tekemään syksyllä 2025, ja niitä jatketaan vuoden 2027 aikana, jolloin PTS teetetään 2–3 keskeiseen kiinteistöön. Tarkoituksena on, että tulevia remontteja pystytään suunnittelemaan ja ennakoimaan hallitusti. Ennakoimalla tulevia korjauksia voidaan säästää kustannuksia verrattuna suunnittelemattomaan korjaustapahtumiin.

Kameravalvontajärjestelmän vaiheittainen uusiminen valmistuu vuoden 2027 alussa. Tavoitteena on parantaa järjestelmän käytettävyyttä ja kustannustehokkuutta sekä parantaa kiinteistöjen turvallisuuden valvontaa ja kunnan omaisuuden suojaamista. Robotiikan käyttöönottoa lisätään kiinteistöiden viheralueiden hoidossa suunnitelmallisesti vuoden 2027 aikana.

Kiinteistöjen tarkastuskierrokset suunnitellaan pidettävän kevään aikana. Kierroksille osallistetaan kohteen käyttäjiä, kiinteistönhoitaja sekä kiinteistöpäällikkö. Kierroksien tarkoituksena on käydä läpi kiinteistöjen yleiskunto, akuutit sekä myöhemmin tehtävät huolto- ja korjaustarpeet.

Rakennusten energiankulutukseen pyritään kiinnittämään huomiota. Suurimpien kiinteistöjen rakennusautomaatiojärjestelmiä on käyty läpi ja etsitty mahdollisia energiansäästötoimenpiteitä. Vuodesta 2025 lähtien on myös pyritty korvaamaan kiinteistöjen vanhoja valaistusratkaisuja LED-tekniikalla talousraamien puitteissa. Työtä jatketaan vuonna myös vuonna 2027 energiatehokkuuden parantamiseksi ja ylläpitokustannusten vähentämiseksi.

Omistaja-asiakkaalla on ollut tarve virastomestaripalveluille, jota on alettu tuottaa syyskuusta 2023 alkaen. Virastomestaripalveluiden työnkuvaa ja tarvetta on arvioitu yhdessä omistaja-asiakkaan kanssa säännöllisesti. Tehtävänkuva on selkiytynyt ja sitä on tarkennettu vuoden 2025 aikana. Vuoden 2026 aikana toimintaa vakiinnutettiin. Vuonna 2027 palvelun sisältöä voidaan tarkentaa omistaja-asiakkaan tarpeiden mukaan henkilöresurssien puitteissa.

Pienien investointien määräraha on tarkoitus käyttää ennalta arvaamattomiin sekä äkillisiin korjaustarpeisiin kiinteistöjen osalta. Kiinteistökierroksien yhteydessä nostetaan esille mahdolliset korjaustarpeet ja pohditaan pienien investointien määrärahojen käyttökohteita.

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
LIIKEVAIHTO	8 747 866	8 584 091	8 380 769	8 382 666	8 384 566
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	23 608				
MATERIAALIT JA PALVELUT	-2 780 868	-2 714 827	-2 582 265	-2 633 403	-2 685 003
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 097 357	-2 013 986	-1 948 082	-1 987 100	-2 026 700
PALVELUJEN OSTOT	-683 511	-700 840	-634 183	-646 303	-658 303
HENKILÖSTÖKULUT	-1 941 544	-1 968 970	-1 996 605	-2 036 500	-2 077 000
PALKAT JA PALKKIOT	-1 577 773	-1 595 877	-1 620 629	-1 653 200	-1 686 300
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	11 218				
HENKILÖSIVUKULUT	-363 772	-373 093	-375 976	-383 300	-390 700
ELÄKEKULUT	-318 963	-327 802	-323 824	-330 300	-337 000
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-44 809	-45 291	-52 152	-53 000	-53 700
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 694 451	-1 691 647	-1 677 456	-1 677 456	-1 677 456
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-2 241 244	-2 198 926	-2 153 828	-2 196 519	-1 991 948
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	**113 367**	**9 722**	**-29 385**	**-161 212**	**-46 842**

Liikelaitoksen vuoden 2027 liikevaihdoksi arvioidaan 8,38 milj. euroa. Talousarvio on laadittu lähes tasapainoiseksi, ja tilikauden liikeylijäämäksi arvioidaan -29 000 euroa alijäämää. Toimintaa sopeutetaan omistaja-asiakkaan muuttuviin palvelutarpeisiin sekä kustannustason nousuun. Tuottavuutta parannetaan kehittämällä toimintaprosesseja, hyödyntämällä robotiikkaa ja digitalisaatiota sekä kohdentamalla resursseja tehokkaasti. Toimintakulujen merkittävimmät erät ovat henkilöstökulut 2,0 milj. euroa, poistot 1,68 milj. euroa sekä liiketoiminnan muut kulut 2,15 milj. euroa.

Kiinteistöjen ylläpidon vastuunjakoa tarkistettiin Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluliikelaitoksen sekä elinympäristöpalveluiden välillä. Muutos koski Liminganlahden luontokeskusta, paloasemaa ja Tupoksentie 12:n liikerakennusta. Päivittäinen kiinteistönhoito säilyy liikelaitoksen vastuulla, kun taas laajemmat huolto-, korjaus- ja kunnossapitotyöt sekä kulutusperusteiset kustannukset siirtyivät elinympäristöpalveluiden vastuulle. Muutos selkeyttää vastuunjakoa ja kustannusten kohdentumista.

Liikelaitoksen liikevaihto pienenee aiempiin talousarvioihin verrattuna omistaja-asiakkaan toteuttamien sopeuttamistoimenpiteiden sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen kiinteistöihin liittyvien muutosten seurauksena. Talousarvion muutokset kuvastavat liikelaitoksen sopeutumista toimintaympäristön muutoksiin ja omistajaohjauksen linjauksiin. Liikelaitos jatkaa toiminnan kehittämistä kustannustehokkuuden, työhyvinvoinnin ja palvelun laadun näkökulmista. Muuttuva toimintaympäristö, omistajaohjauksen tavoitteet sekä kansainvälisen toimintaympäristön epävarmuustekijät edellyttävät jatkuvaa seurantaa, suunnitelmallisuutta ja sopeutumiskykyä kaikilla palvelualueilla.

Rahoituslaskelma	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toiminnan rahavirta					
Liikeylijäämä (-alijäämä)	113 367	9 722	-29 385	-161 212	-46 842
Poistot ja arvonalentumiset	1 694 451	1 694 647	1 677 456	1 677 456	1 677 456
Rahoitustuotot- ja kulut	12	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-569 979	-345 000	-902 000	-590 000	-360 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödyk-	0	0	0	0	0
keiden luovutustulot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	**1 237 850**	**1 359 369**	**746 071**	**926 244**	**1 270 614**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	-89 599	-1 359 369	-746 071	-926 244	-1 270 614
Saamisten muutos muilta	-37 667	0	0	0	0
Korott. Velkojen muutos kunnalta	-1 170 359	0	0	0	0
Korott. Velkojen muutos muilta	59 775	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**-1 237 850**	**-1 359 369**	**-746 071**	**-926 244**	**-1 270 614**
Rahavarojen muutos	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 237 850	1 359 369	746 071	926 244	1 270 614
Investointien tulorahoitusprosentti	317,2	494,0	182,7	257,0	452,9

Liikelaitoksen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnittelukaudella

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluiden toimintaa kehitetään vastaamaan kunnan muuttuvia palvelutarpeita sekä hallitsemaan kustannusten kasvua. Palvelurakennetta, resurssien kohdentamista ja toimintatapoja arvioidaan suunnitelmakaudella palvelujen tuottavuuden, kustannustehokkuuden ja laadun varmistamiseksi. Tavoitteena on hillitä sisäisen hinnoittelun nousupainetta ulkoisten kustannusten kasvaessa sekä kehittää toimintaa kustannusvastaavan hinnoittelun, sopimusohjauksen ja jatkuvan palvelujen kehittämisen keinoin.

Ruokapalveluiden palvelukonsepti on selkiytynyt koulu-, päiväkoti- ja henkilöstöruokailun palvelukokonaisuuksiksi. Palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti yhteistyössä käyttäjien kanssa. Ruokalistasuunnittelulla ja tarkoituksenmukaisilla raaka-ainevalinnoilla pyritään hillitsemään kustannusten kasvua. Samalla edistetään vastuullista ruokapalvelua vähentämällä ruokahävikkiä, lisäämällä kestävien raaka-aineiden käyttöä sekä hyödyntämällä lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan.

Puhtaus- ja kiinteistöpalveluissa laajennetaan robotiikan hyödyntämistä työn tuottavuuden parantamiseksi ja henkilöstöresurssien tehokkaaksi kohdentamiseksi. Samalla siirrytään entistä ympäristövastuullisempiin ja turvallisempiin toimintatapoihin vähentämällä kemikaalien käyttöä ja hyödyntämällä kestäviä puhtauspalveluratkaisuja.

Kiinteistöpalveluissa painopisteinä ovat tilojen terveellisyys, turvallisuus, energiatehokkuus ja ennakoiva kiinteistönpito. Energiatehokkuutta parannetaan muun muassa LED-valaistuksella ja rakennusautomaatiojärjestelmien optimoinnilla. Kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) laatimista jatketaan suunnitelmakaudella, ja kiinteistönhoidon resursseja sekä vastuukiinteistöjen jakoa tarkastellaan uudelleen palveluverkon muutosten vuoksi.

Henkilöstön osaamisen varmistaminen korostuu työvoiman saatavuuden haasteiden kasvaessa. Oppilaitosyhteistyötä vahvistetaan harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen lisäämiseksi sekä Limingan kunnan tunnettuuden parantamiseksi työnantajana. Henkilöstön osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä tuetaan koulutuksilla kaikilla palvelualueilla.

Liikelaitoksen strategiset tavoitteet

Liminka on elinvoimainen ja houkutteleva kunta: strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Väestönkasvu ja netto-muutto positiivinen	Vahvistetaan kunnan veto-voimaa tuottamalla laaduk-kaita, turvallisia ja asiakas-lähtöisiä ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluja sekä vies-timällä palveluista aktiivisesti ja myönteisesti.	Asiakastyytyväisyys ja palveluista viestimisen toteutuminen	Asiakastyytyväisyys säilyy vuoden 2026 tasolla tai paranee, ja ruoka-, puh-taus- ja kiinteistöpalve-luista viestitään vähintään kaksi kertaa vuodessa

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja vastuullisuus: strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Elävä kuntakeskus ja toimivat palvelut	Kehitetään kiinteistöjen suunnitelmallista ja ennakoivaa ylläpitoa	Kiinteistöjen pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmien (PTS) laatiminen 2–3 kiinteistöön vuosittain.	PTS laadittu kunnan kiinteistöihin
	Ylläpidetään terveellisiä, turvallisia ja viihtyisiä toimitiloja.	Laatukierrokset puhtaus- ja kiinteistöpalveluissa	Laatukierrokset toteutuvat vuosittain
	Edistetään vastuullista ruokapalvelua vähentämällä hävikkiä ja lisäämällä kestävien raaka-ainevalintojen osuutta.	Ruokahävikin määrä (g/koululainen/päivä)	Ruokahävikki vähenee vuoden 2026 tasosta

Talouden tasapaino ja johtaminen: strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Varmistetaan laadukkaat ja asiakaslähtöiset tukipalvelut kehittämällä toimintatapoja, resurssien käyttöä ja kustannustehokkuutta.	Alkuperäisen talousarvion mukainen tilikauden liikeylijäämän/-alijäämän toteutuminen	Tilikauden liikeylijäämän/-alijäämä toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti.
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Tuetaan työkykyä ja ennaltaehkäistään pitkiä sairauspoissaoloja varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti.	Sairauspoissaolot (pv/tt)	Sairauspoissaolot eivät ylitä vuoden 2025 tasoa. Sairauspoissaolot vähenevät
	Edistetään työhyvinvointia ja työyhteisön yhteisöllisyyttä.	Työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden määrä	Vähintään 2 työhyvinvointia tukevaa toimenpidettä vuodessa.
Tuetaan hyvää johtajuutta	Vahvistetaan esihenkilötyötä ja työyhteisön toimivuutta.	Työhyvinvointikyselyn tulokset	Tulokset säilyvät vähintään vuoden 2025 tasolla tai paranevat.
	Toteutetaan tavoitteellista johtamista ja kehitetään toimintaa yhdessä sovittujen päämäärien mukaisesti	Tavoitekeskustelujen toteutumisaste (%)	Tavoitekeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.

Hyvinvoivat kuntalaiset: strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite 2027
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Lapsia ja nuoria osallistetaan ruokapalveluiden toiminnan kehittämiseen	Kouluruokakysely ja makuraadit toteutuvat vuosittain.	Kouluruokakysely toteutuu vuosittain ja makuraati järjestetään vähintään kerran lukukaudessa.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	2025	2026	2027	2028
Vakinaiset, lkm.1	43	43	43	43
Määräaikaiset, lk1m	6	4	4	4
Sijaiset, lkm1				
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	-	-	-	-
Henkilöstö yhteensä	**49**	**47**	**47**	**46**

Uudet vakinaiset virat/tehtävät	2026	2027	2028
kiinteistönhoitaja-virastomestari	1	1	
laitoshuoltaja	1		

Työvoiman saatavuuden ongelma-alueet ja suunnitelmat osaamisen ja saatavuuden varmistamiseksi:

Liikelaitoksessa tuetaan henkilöstön osaamisen kehittymistä ja ylläpitämistä oppisopimuskoulutuksella kaikilla liikelaitosten palvelualueilla. Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti täydennyskoulutusta, joka varmistaa ammattitaidon pysymisen ajan tasalla ja tukee uusien työmenetelmien, hygieniavaatimusten ja asiakaspalvelun kehittämistä.

Liikelaitos hyödyntää nykyaikaista robotiikkaa ja ajantasaista teknologiaa palvelutuotannossa siellä, missä se on tarkoituksenmukaista. Uusia teknologisia ratkaisuja ja kehityssuuntia seurataan aktiivisesti. Tavoitteena on keventää fyysistä työtä, järkeistää työntekijöiden tehtäviä ja parantaa henkilöstön työhyvinvointia sekä toiminnan kokonaistehokkuutta.

Hyvän työnantaja maineen ylläpitäminen Limingan kunnasta varmistaa työvoiman saantia.